

== Izhaja ob 4. jutraj. ==
Stane mesečno Din 55.—; za in-
zemstvo Din 40.— neobvezno.
—
Oglaš po tarifu.
—
Uredništvo:
Ljubljana, Krištofova ulica št. 51.
Telefon št. 72, ponoči tudi
št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 46
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 409
Podružnice: Maribor, Baravska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
—
Račun pri pošt. črt. zavoda: Ljub-
ljana št. 11.843. — Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.441.

Položaj je stalno enako slab

Pred novimi pretreslji v vladi? - Nelikvidirana vprašanja med radikali in radičevci. — Radičevci kot pravi batinaši. — Konferenca Uzunović-Trifković-Pavle Radić.

Beograd, 25. maja. p. Nedelja in pone-
dek sta potekla v političnem življenju
recej mirno. Pozornost vseh političnih kro-
gov se obrača na interpelacije o korupciji,
ki se nahajajo pred zbornico. Javnost se
ednolično bavi z Radičevimi shodi v
Stari Pazovi in Somboru. Brez pretirava-
nja se lahko reče, da se nahajamo pred no-
vim pretreslji v vladi kljub svečanim
Radičevim izjavam, da ostane sedanji ka-
binet na krmilu do jeseni. Vse kaže, da se
zdijo netrumske konvencije radičevcem ugo-
den moment, da popravijo svojo propadlo
reputacijo. Se vedno je odprto vprašanje
radičevskega ultimata prosvetnemu miš-
lju Miši Trifunoviću. Kot vznemirljiv
simptom se smatra tudi Radičeva zahteva,
da mora dr. Nikić iz kabineta. Baš Nikića
pa smatrajo radikali za jamstvo, da raz-
bičijo radičevce. Odprto je tudi vprašanje,
bi se ga načeli radičevci radi razveljavlje-
nja komunističnih občinskih mandatov v
Dalmaciji. Radičevci pravijo, da so radi-
kali kršili dolžnost lojalnosti napram njim.
Radičev flako v Somboru se smatra kot
simptomatičen dokaz kričnega stanja v
NSS. Njegov poraz je tem večji, ker je
imel Svetozar Prbičević v popolnoma ra-
dičevskih kraljih včeraj in predvčerajšnjim

shode, na katerih je 20.000 zborovalcev
navdušeno aklamiralo ideologiji samostojnih
demokratov.
Splošno se obsoja postopanje radičevske-
ga državnega podtajnika dr. Pernarja, ki
je za včerajšnji Radičev shod v Somboru
izdal policijski naredbi, naj porabi orožje.
Radikalni klub je prejel iz Sombora poro-
čilo, da je bilo pri zborovanju mnogo ne-
dozljivih tepenih. Radikalni ministri so zve-
čer v razgovorih z novinarji javno označe-
vali dr. Pernarja kot »pravega pandurja«
in izjavljali, da se je onemogočil. O radi-
čevcih so rekli, da so se pokazali kot res-
nične batinaše.

Popoldne so imeli ministrski predsednik
Uzunović, predsednik skupščine Trifković
in Pavle Radić kot zastopnik svoje stran-
ke daljšo konferenco. Po tej konferenci je
sprejel predsednik vlade novinarje, katerim
je izjavil, da so ugotovili, da je treba po-
čakati na izid jutrišnje seje načelnikov pa-
lamentarnih skupin. Ako se na tej seji do-
seže sporazum, bo vse dobro. Na vprašanje,
kaj pride sedaj pred narodno skupščino, je
odgovoril g. Uzunović, da bodo skupščin-
ski odbori delovali forsirano na predlogih o
direktnih davkih in ukinitvi člena 282. fi-
nančnega zakona, o centralni upravi itd.

Radikalna protiofenziva v korupcijski aferi

Opozicija je obnovila svoje stare interpelacije, radikali so vlo- žili interpelacije radi korupcije proti davidovičevemu Kuma- nudiju in Jojiću ter pripravljajo sunek proti drju. Korošču. — Radikalni načrt zakona proti korupciji.

Beograd, 25. maja. p. Poslanski klub
SDS bo danes vložil namini, predsednika
finančnega ministra in zunanjega skupščine
na seji Narodne skupščine
ponovno svojo interpelacijo proti koru-
pciji. Interpelacija je bila predložena ka-
kor prej, da bi vlada ne našla v novem
besedilu morda razlog za zavlačevanje,
češ, da zbira podatke. V motivaciji inter-
pelacije stoji: »Ker ni kraljeva vlada,
četudi je v seji Narodne skupščine 14. t. m.
dobila nezaupnico zaradi nezadostno
odločenega stališča v pobujanju korupci-
je v državni upravi, iz lastne iniciative
doslej nicesar podvela v tej smeri, ob-
navljamo s tem našo interpelacijo od 24.
marca t. l., da bi omogočili neodložljivo
uveljavljenje sklepa, ki odgovorja za-
hlevam vsega naroda«. Za interpelacijo se
zahteva najnost. Besedilo in podpisi
so isti kakor so bili prej.

Ozja opozicija je istotako vložila svo-
jo prejšnjo interpelacijo.
Da se maščujejo ozi opoziciji za na-
meravano prirejanje »protikorupcijskih«
shodov, so radikali pričeli danes s proti-
ofenzivo na ta način, da spravljajo na
dan korupcijske afere iz nasprotniškega
tabora. Danes sta bili vloženi radikalni
interpelaciji proti bivšima ministroma
davidovičevemu Kumanudiju in
Risti Jojiću.

Interpelacija proti dr. Kumanudiju je
naslovljena na fin. ministra. — V njej
se pravi, da je leta 1921. in 1922. dobila
naša država iz likvidacijske mase Av-
stro-ogrške banke 24.665.000 efektivnih
zlatih kron, iz Blairrovega posojila pa
12 milijonov dolarjev. Zlatniki bi se ime-
li uporabiti za zlato podlogo Narodne
banke, dolarji pa za državne nabave.
To se pa ni zgodilo, ampak se je de-
nar prodal drugim ljudem na borzi, in
sicer dolarji po tečaju 60, dočim je bil
takrat v resnici vreden 80 do 90 dinar-
jev. Radikalni obtožujejo dr. Kumanudija
da je dal prodajati zlate krone in dolar-
je pod vrednostjo in da je s tem oškod-
oval državo v korist svojih znanec in
priateljev. Interpelacija zahteva anket-
no komisijo, ki naj preišče vse poslova-
nje dr. Kumanudija. Ker je dr. Kumanu-
di glavni govornik ozi opozicijskega
bloka v skupščini o korupcijskih inter-
pelacijah, zahtevajo radikali na temelju
člena 72 poslovnika prvenstveno najnost
za svojo interpelacijo, ki so jo podpisali
Milutin Dragović in večje število tova-
rišev.

Druža interpelacija proti poslancu Ri-
sti Jojiću je naslovljena na ministra za
socialno politiko in za finance in trdi, da
je posl. Jojić, ko je bil minister za pre-
hrano nepravilno postopal pri nabavi
benzina in strojnega olja. Ta material
da je država plačala dražje nego je bil
vreden. Pri tem je dobil bivši Davidovi-
čev poslanec Slavko Dukanec kot hono-
rar 300.000 dinarjev. Tudi za to interpe-
lacijo zahtevajo radikali prvenstveno
najnost.

Razen teh dveh interpelacij so poslan-
ci Ilija Mihajlović in tovariši predložili
danes popoldne Narodni skupščini pred-
log zakona »prepovedi narodnim poslan-
cem oziroma ministrom vršiti izvestne
posle«. Ta zakonski načrt ima osem točk
in določa, da poslanci, ministri in držav-
ni podtajniki, bodisi aktivni ali na raz-
položenju ne smejo biti javni ali tajni
državni dobavitelji ali podjetniki, se ne
smejo udeležiti poslovanja bank ali dru-
gih podobnih podjetij, ki imajo kakoršno-

koli zvezo z državo ali samoupravnimi
edinicami. Tudi ne smejo biti pravni za-
stopniki pri takih poslih. Ne morejo po-
sredovati v poslovno-pravnih zadevah,
ki so v kakršnikoli zvezi z državo ali sa-
moupravnimi edinicami. Vse to velja tu-
di za njihove ožje sorodnike. Vsi posli,
ki se zaključijo v nasprotju z določbami
tega zakona, so neveljavni ozi pa, ki
so jih izvršili izgube svoj poslanski ma-
ndat. Osebe, ki so poslance na oboje za-
take intervencije angažirale, se kaz-
nujejo z denarno kaznijo od 20.000 do
250.000 dinarjev.

Kot tretjo interpelacijo pripravljajo
radikalni interpelacijo proti dr. Korošču
na podlagi tvarine, ki so jo že poprej
zbrali in izvirajoč od svoječasne javne
obtožbe g. Davidovića proti drju Koro-
šču
Jutri popoldne se pred skupščinsko
sejo sestanejo k posvetovanju načelniki
parlamentarnih skupin. Med drugim se
ima določiti, kako bo zbornica obravna-
vala interpelacije opozicije o korupciji.
Razpravljati se ima jutri tudi o izvolit-
vi skupščinskega odbora, ki naj preišče
razne afere, našete v interpelacijah.

Beograd, 25. maja. p. Po dosedanjih
dispozicijah bo Narodna skupščina v
četrtak sprovedla debato o korupcijskih
interpelacijah, v petek pa naj bi se vrši-
la volitev ankete komisije. Radičevci
bodo glasovali, kakor sklenejo radikali.

Split ne more izvoliti župana

Split 25. maja. p. Včeraj se je imel
konstituirati novi občinski odbor ter iz-
voliti župana. Ker je vlada vseh 10 de-
lavskih mandatov, ki so bili v rokah biv-
ših komunistov, razveljavila, se je, ka-
kor znano, spekulacija radičevcev, da
dobijo z njihovo pomočjo splitsko občino
v svoje roke izjavila. Za župana so
kandidirali člani meščanske liste (Tarta-
gliove) in SDS znanega splitskega zdrav-
nika dr. Račica. Dr. Račić je dobil 15
glasov 7 glasov radičevcev inž. Jozefović
klerikalci in federalisti so oddali bele
liste (9). Pri ponovni volitvi je dobil
dr. Račić zopet 15 glasov 16 listkov pa
je bilo praznih. Dr. Račić izvolitve ni
sprejel, ker ni dobil dejanske večine.
Volitev se bo ponovila čez 8 dni, a je
malo verjetno, da bo obč. svet delazmo-
žen.

Med včerajšnjo sejo je prišlo do burnih
prizorov, ker je publika z galerije ps-
ovala Radičevce. Edini klerikalni obč.
svetnik don Franjo Bulić je odložil
mandat.

Radičevci zahtevajo razpust nacionalističnih organizacij

Zagreb, 25. maja. n. Kakor doznava vaš
dopisnik iz tukajšnjih radičevskih krogov,
zahteva Radičeva stranka od radikalov kot
pogoj za nadaljnje sodelovanje v vladi, raz-
pust nacionalističnih organizacij Srnao in
Orjuna. Radičevci so se odločili za to zahte-
vo vsled dogodkov na shodu St. Radića v
Stari Pazovi in Somboru, posebno pa zara-
di takozvanega atentata na Radića.

Zanimiva razsodba mednarod- nega razsodišča

Haag, 25. maja. (Radio) Mednarodno
razsodišče je danes razglasilo razsodbo v
zadevi poljsko - nemškega spora radi kon-
fiskacij nemškega zasebnega premoženja v
Sleziji. Sodišče je v večini slučajev osvo-
jilo nemško stališče.

Enajsta obletnica italijan- ske vojne napovedi

Zagreb, 25. maja. r. Dne 24. maja 1915
je Italija končno stopila iz svoje nevtral-
nosti ter se postavila ob stran zavezničkov,
ki so kupili to zavezništvo z velikimi kon-
cesijami, predvsem na račun Jugoslovenov
z glasovitim imperijalističnim londonskim
paktom, ki ga je sklenil mark Imperiali
z Anglijo, Francijo in Rusijo. S polastitvi-
je cele severne Dalmacije, Istre ter sko-
ro vseh jadranskih otokov, medtem ko bi
prepuštili Hrvatoma Reko, je hotela Italija
vreči seme razdora med tri plemena na-
šega naroda. Ta ogromna spletna ni po-
vsem uspela. Kljub težkim žrtvam, na ka-
tere naš narod ne bo nikdar pozabil, je uspe-
lo rešiti Dalmacijo z nekaterimi oto-
ki, medtem ko so Reka, Istra in velik del
Slovenije ostale onkraj meje. Shčajno na
ta dan ob vstopu Italije v vojno so več-
raj naši rezervni oficirji in voljaki imeli
veliko proslavo v Zagrebu kot dokaz, da
so vsi trije bratje sedaj združeni in da mo-
rejo složni ustvarjati čuda.

Nespremenjen položaj v premogovnem sporu

London, 25. maja. (Radio) Ministrski
predsednik Baldwin je poslal tako lastni-
kom kakor rudarjem pismo, v katerem
ostro graja stališče obeh strank. Lastni-
kom obita nespremenljivost in izjavlja, da
vlada ne sme zanemarjati vprašanj, ki so
živilskega pomena za vso državo. Rudar-
jem pa sporoča, da je vsak nadaljni se-
stanek z njimi zamen, dokler ne sprejme-
jo kot pogoj za nadaljevanje pogajanj zni-
žanja mezd in podaljšanja delovnega časa.
Ako rudarji ne sprejmejo do konca teko-
čega meseca vladnih predlogov, se smatra
ministrski predsednik odvezan od ponud-
be, s katero se vlada zavezuje dovoliti
podporo treh milijonov funtov, ki naj bi
služili za ugodnejšo regulacijo rudarskih
mezd.

Smrt voditelja čeških socijalnih demokratov

Praga, 25. maja. s. Danes je umrl vo-
ditelj čeških socijalnih demokratov An-
tonin Nemec. Bil je med ustanovitelji
stranke.

Antonin Nemec, glavni urednik »Prava
Lidu«, glavnega glasila češkoslovaške so-
cialne demokracije, je bil rojen dne 17.
januarja 1858. Dovolil je dva razreda gim-
nazije, nakar je postal stavec. Kmalu se je
uveljavil v delavskem gibanju. Leta 1907 je
bil izvoljen v dunajski parlament, kjer je
dolga leta vodil češko socialistično delega-
cijo. Od osvobodjenja je bil član češkoslo-
vaškega parlamenta. Dolgo vrsto let je bil
Nemec predsednik izvrševalnega odbora
socialistične stranke. Bil je ena najsimpa-
tnejših osebnosti v češkoslovaškem poli-
tičnem življenju.

Umor Petljure

Pariz, 25. maja. s. Neki Ukrajinec je
umoril bivšega guvernerja Ukrajine Pet-
ljuro, ko je šel čez cesto. Morilec je izja-
vil, da je storil svoje dejanje, ker je dal
Petljura umoriti mnogo ruskih židov v
Ukrajini.

Volilna zmaga Zaglul paše

Kairo, 25. maja (Radio). Popolnoma ne-
pričakovano je pri volitvah v egiptovski
parlament zmagal Zaglul paša. Njegova
stranka je pridobila 140 mandatov. Druge
njegovemu režimu prijazne stranke pa 40
mandatov. Splošno se misli, da bo poveril
Zaglul paša mandat za sestavo vlade Adli
Jeghen pašu.

Sanacija francoskega franka

Pariz, 25. maja. s. Ministrski predsednik
Briand je poročal ministrskemu svetu o
ukrepih, ki so se storili na podlagi s fran-
cosko narodno banko sklenjenega dogovora
za dvig franka. Ti ukrepi se bodo nemudo
ma izvršili z največjo energijo.
Pariz, 25. maja. k. Finančni minister Pe-
ret, ki se ni mogel udeležiti današnje seje
ministrskega sveta, je imel z ministrskim
predsednikom Briandom konferenco o ukre-
pih glede podpore franka. Sklenilo se je, da
se ustanovi komite finančnih strokovnjakov.
Ta zadeva se bo odločila na prihodnji
ministrski seji.

Sovjetska akcija na Kitajskem

London, 25. maja. (Radio). Kitajski gene-
ral Feng je zapustil Moskvo in se podal v
Kalgan, kjer namerava organizirati armado
in se polastiti kitajske vlade. Ruska vlada
mu je izročila v to svrbo 700.000 funtov.
Istotako je poslala sovjetska vlada v Kan-
ton 50.000 funtov, da podpre tamkajšno ko-
munistično vlado.

Drzni poleti

Pariz, 25. maja. (Radio) Poljski letalski
poročnik Orlinski, je zapustil včeraj z le-
talom Conblay, da poskuša polet v Tokio.
Kapetan Pelletier d' Oisy je odletel jutraj
proti Moskvi, ki tvori prvo etapo poleta
Pariz-Tokio.

Newyork, 25. maja. (Radio) Včeraj je
nastopil argentinski pilot Olivero svoj po-
let v Buenos Aires.

Finančni minister o aktualnih vprašanjih

Izjave drja. Perića o njegovi finančni politiki.

Beograd, 25. maja. p. Finančni minister
je predložil Narodni skupščini vladni
predlog o izenačenju davkov z zahtevo,
da se isti izroči zakonodajnemu odboru
v skrajšno postopanje.

Minister dr. Perić je podal danes novi
narijem nekaj izjav o svoji finančni poli-
tiki. Med drugim je dejal:

Zakodski predlog o izenačenju nepo-
srednih davkov je pred narodno skup-
ščino. Vztrajal bom na tem, da se čim-
prej uzakoni in s tem izenačijo davki v
vseh državah. Glede vprašanja dinarja in
valutne politike bom nadaljeval doseda-
njo politiko na temeljih, ki so veljali do-
slej pri sporazumu z Narodno banko gle-
de stabiliziranja naše valute. Glede sani-
ranja finančnega položaja kraljevine
bom stremel za tem, da se v sedanjem
proračunu izvedejo vsi mogoči prihranki
Odretil sem že priprave za sestavo drž-
avnega proračuna za leto 1927-28. Gle-
dal bom na to, da se strogo izvajajo nače-
lo štedenja. V zvezi s štedenjem je za-
konski predlog o centralni upravi, ki ga
je minister dr. Srškić predložil Narodni
skupščini in v katerega je vstavljena

določba o formaciji, številu oddelkov,
odsekov, uradov, števila uradnikov po-
samesnih ministrstev. Upam, da se bo
dalo to v jeseni pri sestavljanju novega
proračuna že uporabiti. S to uredbo pri-
čakujem izvedbo temeljite redukcije šte-
vila uradov in uradništva. Kar se sicer
tiče saniranja financ in zboljšanja gospo-
darskega stanja naše države, v kolikor
to spada v moj resort, želim izdelati go-
tov načrt, o katerem se mislim posve-
tovati z državnimi podtajniki in direk-
torji finančnega ministrstva. Čuti pa želim
tudi mnenje vseh naših gospodarskih
krogov. Zato hočem stopiti v stike z nji-
hovimi predstavniki in tudi z večjim
številom priznanih strokovnjakov v gos-
podarsko-finančnih vprašanjih. Teh po-
svetovani ne bom imel samo v Beogra-
du, ampak, v kolikor mi bo to mogoče,
tudi v drugih krajih naše domovine. Tako
se v soboto, 29. t. m. odpeljem v
Zagreb, kjer bom imel v nedeljo dopol-
odne posvetovanja z raznimi zastopniki
gospodarskih ustanov, borze, industrije,
trgovine, obrti in drugih, seveda pa tudi
z višjimi uradniki mojega resorta.

Danes razsodba o falzifikatorskem procesu

Nadossy pričakuje s krščansko udanostjo obsodbe, princ Win- dischgrätz pa prosi za najhujšo kazen! — Izpadi proti Mali an- tanti.

Budimpešta, 25. maja. o. V začetku dana-
šnje razprave proti ponarejevalcem fran-
coskih frankov je vprašal predsednik ob-
tožence, ali imajo v svrbo obrambe še kaj
pripomniti. Nadossy je izjavil med drugim,
da se čuti krivega, vendar pa ni zagrešil
dejanj, ki jih je citiral državni pravdnik
iz kazenskega zakonika. On čuti veliko
težo svoje odgovornosti in radi tega priča.
Kude docela miren obsodbe. Med glavno
razpravo se je prepiral, da je večji del
obtožencev radi tega pristal na akcijo, ker
so mislili, da je on na čelu cele akcije.
On je torej glavni krivec. Ako bo svojo
kazen sprejel s krščansko vdanostjo in
potrpežljivostjo, bi telesno, gotovo pa du-
ševno zelo trpel, ako bi bil soobtoženci
težko obojeni.

Princ Windischgrätz je izjavil: Specijal-
ne razmere zahtevajo posebna bojna sred-
stva. Mogoče je, da je grešil. S povzdig-
njeno glavo pa more izjaviti, da je vedno
stori svojo patrijotsko dolžnost. Kot poli-
tik bi bil moral spoznati težo svojega de-
janja. Radi tega je torej najbolj kriv ter
prosi za najhujšo kazen. Ako bi bilo mo-
goče, naj bi se kazni koobtožencev pre-
nesla na njega.

Obtoženec Szörtey je v svojem obramb-
nem govoru govoril v agresivnem tonu
proti Francozom in proti Mali antanti, radi
česar ga je opomnil predsednik ter mu za-
grozil, da mu bo odvzel besedo.

Nato je bila današnja razprava končana.
Jutri se bo objavila razsodba.

Francija odklanja ponovna pogajanja z Abd el Krimom

Pač pa se hoče po njegovem begu pogajati s plemeni, ki zapu- ščajo svojega »vladarja«. — Briand ne bo demisijsiral.

Fez, 25. maja. (Radio) Danes je prišel
semkaj šef rifovske sanitetne misije, ki je
prinesel prošnjo Abd el Krima za skleni-
tev premirja.

Pariz, 25. maja. (Radio) Ministrski svet
je sklenil, da ne sprejme mirovnih pogo-
jev Abd el Krima, ki jih je pismeno spo-
ročil generalnemu residentu Steegu. Fran-
coska vlada stoji na stališču, da ti pogoji
ne nudijo nikakih jamstev in da tudi niso
jasno precizirani.

Pariz, 25. maja. s. Ministrski predsednik
Briand je odločno demantiral vest, da na-
merava po sestanku parlamenta podati de-
misijo. Glede Maroka je izjavil, da se ne
more več pogajati z Abd el Krimom, ker
ta sedaj nikogar več ne zastopa ter hoče

le pridobiti na času, da bi mogel na goto-
vih točkah utrditi svoje pozicije. Vojni
minister Palmélie je izjavil, da je položaj
sedaj popolnoma zagotovljen ter je dodal:
Abd el Krim je pobegnil in sedaj moremo
pričeti politiko sprave s plemeni.

Fez, 25. maja. (Radio) Francoske redne
čete so zasedle Targuet ter vso severno
in zapadno okolico.
Tanger, 25. maja. (Radio) Abd el Krim
je izdal proglas, v katerem stavlja pleme-
nom na izbiro kapitulacijo ali pa boj do
skrajnosti. Plemena so se izrekla za kapi-
tulacijo in se povsod predajajo. V neka-
terih krajih so iz obupa pobili Abd el Kri-
move odposlance.

Grozna železniška nesreča

33 mrtvih nad 100 ranjenih.
Monakovo, 25. maja. d. Smočni potniški
vlak iz Salzburga je prispel proti Monako-
vu s polurno zamudo, kar je povzročilo
grozno katastrofo. Vlak je moral namreč
čakati pred signalom, da mu napravijo na
kolodvoru prostor. Medtem pa je pridrvel
potniški vlak iz Reichenhalla ter se zale-
tel z vso silo v stoječi vlak. Naenkrat sta
bila oba vlaka v razvalinah. Ker sta bila
obva vlaka prenapolnjena z izletniki, je
število žrtev brezdvomno veliko. Na kraj
nesreče je odšla takoj reševalna ekspedi-
cija.

Berlin, 25. maja. b. Pri železniški ne-
sreči pri Monakovem so bili prva dva
vlaka, ki je zadel v drugega in zadnji vago-
ni prvega vlaka popolnoma razbiti. Vlaka
sta bila nabito polna izletnikov, večina
nižjih slojev iz Monakovega. Dolej je
ugotovljeno, da je zahtevala nesreča 33
mrtvih, 20 hudo in nad 80 lahko ranjenih.
Mrtvi so večinoma tako razmesarjeni, da
je njihova identiteta zelo težavna.

Katastrofalen izbruh japonskega ognjenika

Na tisoče človeških žrtev.
Tokio, 25. maja. o. Včeraj popoldne je
na otoku Hokaidu prišel bruhati vulkan
Tokaihi. Ognjeni pritoki lave so pokrili
pod seboj vas Parilovo in bližnji rudnik, v
katerem je bilo zaposlenih pri kopanju
žvepla nad 120 rudarjev. Mesto Mije, ki
leži ob vzhodni vulkana, so prebivalci pra-
vočasno izpraznili, nakar ga je zakrila
lava. Promet z vlaki v bližini vulkana je
ukinjen. Posebna izdaja lista »Nikinka«
pravi, da je izgubilo življenje 5000 preb-
valcev. Okoli 600 ljudi je utonilo. Radi
močnega potresa se je v bližini vulkana
pogreznila velika ravnina. Na njenem me-
stu se je pojavila voda, v kateri je vto-
nilo 600 oseb. Voda je odnesla tudi 500
konj, ki so bili na paši. Pri ponovnem
izbruhu ognjenika je nastala plima, ki je

Mednarodna trgovska konferenca

London, 25. maja. (Radio). Danes popoldne
se je vršila v palači Westminster otvorit-
vena seja mednarodne parlamentarne tr-
govske konference. Predsedoval je Mister
Samuel, predsednik trgovskega odbora
spodnje zbornice. V pozdravnem govoru je
omnil, da ima rešiti konferenca mnogo
vprašanj, ki so velike mednarodne važ-
nosti. Konferenca se udeležuje 130 zastopni-
kov raznih držav. Jutrišnjemu banketu na
čast udeležencev bo predsedoval prestolo-
naslednik.

Libanonska republika

Damask, 25. maja. (Radio) Francoski
vrhovni komisar v Siriji De Jouvenel je
proglasil libanonsko republiko.

Senator Orlando umrl

Livorno, 25. maja. b. Danes je umrl tu
senator Salvatore Orlando.

Volilna reforma v Franciji

Priz, 25. maja. s. Na današnji seji mi-
nistrskega sveta je bil sprejet predlog no-
tranznega ministra Duranda, po katerem
bo zbornici predloženo zakonski načrt o
volilni reformi.

Ludendorff v Italiji

Verona, 25. maja. o. Danes je dospel
semkaj iz Monakovega general Ludendorff.
V Italiji bo ostal nekaj tednov.

Ameriški protest v Mehiki

Washington, 25. maja. (Radio). Ameriška
vlada je protestirala pri mehiškanski vladi,
ker je topla razbojnikov pri Durangu vjela
in odvedla lastnika rudnikov in njegovega
inženjerja in ki zahteva kot odkupnino 3000
dolarjev. Mehikanski predsednik je izrazil
obžalovanje in sporočil, da je poslal oddel-
lek vojakov, ki naj razbojnike poiščejo in
jih kaznujejo ter osvobodijo vietnike.

Veličastni binkoštni shodi SDS

Bivše radičevske postojanke razrušene. — Radičevci sodelujejo na shodih Sv. Pribičevića. — Neuspela radikalna prizadevanja v bjelovarsko-križevski županiji. — Na shodu v Bjelovaru okoli 12.000 ljudi.

Zagreb, 25. maja.

Istočasno, ko je moral ineti St. Radić svoje shode v senci bajonetov, je Svetozar Pribičević zboroval med ovacijami naroda v krajih, kjer so imeli doslej radičevci največji zaslonbo. V bjelovarsko-križevski županiji je dobil St. Radić pri zadnjih volitvah 64.000 glasov, nosilec samostojne demokratske liste Večeslav Vilder pa 14.000 glasov.

G. Pribičevića in njegove spremljevalce so v tem okraju sprejemali ljudje povsod z največjim navdušenjem, povsod so bili postavljeni slavoloki in nikjer ni bilo čuti najmanjšega nasprotnega vzklaka. Pokazalo se je, da so ostala brezuspešna tudi vsa prizadevanja radikalov, ki so sklenitvi sporazuma RR skušali pritegniti v teh krajih sam, demokrate v svoje vrste in ki so zlasti pristiskali na uradništvo, da bi vstopilo v njihove vrste.

V nedeljo sta se vršili dve skupščini ob pol 10. dopoldne v Bršljanici (gareniški kotar) in opoldne v Grubišnem polju. V ponedeljek pa se je vršil impozanten shod v Bjelovaru.

V Bršljanici sta poleg Pribičevića govorila še vpok, general Živanović ter župnik Evgenije Petreković iz Dežanovca.

Na shodu v Grubišnem polju je Sv. Pribičević v svojem govoru povdarjal, da so se radikali in radičevci sporazumeli, da si drug drugemu nataknejo nagobčnik na usta. Kakšno zaupanje vlada med obema vladinima strankama, se vidi iz tega, da Uzunović pazi danes samo nato, ako se nagobčniki na radičevska usta dobro prilagajo.

Na shodu so še govorili general Voja Živanović, posl. Božović, župnik Evg. Petreković in posl. Vilder, nakar se je vršil skupen obed za 150 oseb, na katerem je bilo izrečenih istotako več pomembnih govorov.

Nad vse veličastno je bilo zborovanje v Bjelovaru v ponedeljek dopoldne. Sv. Pribičević so spremljali na zborovališče seljaki na konjih skozi dolgo vrsto slavolokov. Na shod so prišli ljudje iz vseh krajev županije. Zbrala se je ogromna množica 11.000 do 12.000 ljudi! Pribičević je posebno ostro žigosal nesposobnost in nedelavnost vlade RR. Radić je pričel kot republikanec, sedaj pa je pandur vsake vlade. Radikalna stranka je pokvarjena do temelja in gre

nasproti neizogibnemu polomu. Kdo se je dvignil na radikale zaradi korupcije, kdo je dejal, da je Maksimović duša korupcije, Nikić naveden žepar? Kdo je za hiteval naj gre Rade Pašić pred sodišče? Ko je vlada začela objavljati dokumente o Mačku in mačkah, je Radić takoj obmolnil in pristal, da ostane Maksimović v vladi in da »žepar« Nikić z njim vred glasuje za zaupnico tej vladi. Sedaj so vlado na novo zakrpali. Toda neumno je misliti, da bo sedanja vlada mogla kaj storiti, če nista zmogli njeni stranki ničesar pod komando Pašića in Radića. Obljubljajo občinski zakon, a mi protestiramo, ker se z njimi daje tako malo pravic narodu v občinah. Njihov predlog je le prebarvan stari srbski in madžarski zakon. Obljubljajo zakon o izenačenju davkov, kar pa so pripravili, ne predstavljajo nobene enakosti niti olajšanja davčnih bremen. Mi zahtevamo zmanjšanje davkov, ne pa uzakojenje dosedanjih. Odkar je v vladi seljaška stranka je izvršila samo to, da je na seljaška ramena navadila 13 tisoč milijonov izdatkov, a od teh 13.000 milijonov je Radićeva stranka, ki se vedno trka na prsa da je »seljaška« v proračunu dovolila samo 200 milijonov za kmetijstvo! Zato ni čudno, če se taka stranka pojavlja pred narodom samo v spremstvu bajonetov.

Zgradba takozvanega sporazuma se ruši in kmalu bo došla prilika, da bo izpregovoril narod pri volitvah, kakšna politika se mora voditi v naši državi. Tedaj bo od Triglava do Gjevglje, od Timoka do Jadrana odjeknil naš glas za narodno svobodo, seljaško pravo in edinost naroda.

Govor g. Pribičevića je bil sprejet z viharnimi in dolgotrajnimi ovacijami. Govorili so še general Voja Živanović, poslanec Gligorije Božović, bivši predsednik radičevske organizacije v Martinski vesi Pavičič ter župnik Petreković. Na koncu zborovanja se je zahvalil za množično udeležbo posl. Vekoslav Vilder. Na obedu, ki se ga je udeležilo nad 200 oseb je vzbudil veliko pozornost in navdušenje govor mladega seljaka Nikole Kočebana bivšega radičevca, ki je na duhovit način opisal vzroke svojega izstopa iz Radičeve stranke ter vstopa v samostojno demokratsko stranko. Popol dne se je Sv. Pribičević odjedal med burnimi ovacijami naroda v Zagreb.

Radičeva zvezda naglo tone

Dva obupna Radičeva zbora. — Radić izžvižgan in osmešen. — Lastne ministre označuje kot javne škodljivce. — Žalosten fiasko v Somboru. — »Atentat« na Radića.

Zagreb, 25. maja.

Po frčanju iz vlade je Stipa Radić letos preživel vrlo kratke, izkušnje polne binkošti. Kakor mu je bilo dovoljeno od predsednika vlade Uzunovića, je priredil še svoja poslednja dva shoda, preden se poda na počinke, odnosno v konfinacijo. Govoril je v nedeljo v Stari Pazovi in Somboru in povsod se je moral na lastne oči prepričati, da njegova zvezda naglo tone.

V Stari Pazovi se je zbralo nekaj nad poldrug tisoč radičevcev, ki so jih agitatorji s težko mujo prignali iz bližnjih in daljnjih sremških in bačkih vasi. St. Radić je na zbor prišel v spremstvu nečaka Pavla in državnega podtajnika v notranjem ministertvu dr. Pernarja. Orožništvo je takoj ob Radičevem prihodu obkolilo zbor s formalnim obročem nasajenih bajonetov. Ko je Radić stopil na govorniški oder, so se skoraj čuli številni protestni vzkliki, vendar pa je Radić v nadaljnem lahko nemoteno izvajal svoje modrosti. Hvalil je Uzunovića, finančnega ministra dr. Perića in prometnega ministra Vaso Jovanovića kot prave seljake in »tisti plug, ki mora globoko orati, da izpodreže korenine korupcije.« Ravno, ko je začel napadati občinske komisarje, pa je na stopnicah tribune nastala zmešnjava. Kakor blisk se je raznesla novica, da se na stopnicah nahaja — atentator...

Dr. Pernar je v tem hipu hotel k orožnikom in jim v očitem razburjenju nekaj odredil. Takoj nato so orožniki popadli mladeniča, ki se je skušal po stopnicah preriti na tribuno, tiščoč roke v žepu. Bil je to Orjunaš Slavko Mihic, 25letni trgovski pomočnik iz Novega Sada, a rodem iz Stolca v Hercegovini. Takoj so ga odgnali z zborovališča, ga preiskali in našli v njegovem žepu nekako pločevinasto konzervno skatlico s smodnikom... Naravno, da je aretacija povzročila velikansko paniko, posebno že zato, ker je orožništvo nadaljevalo z aretacijami. Prijela je še dva beograjska mladeniča z orjunaškimi znaki, in sicer privatnega uradnika Milana Božidarevića in Savo Haritonovića, a ni pri njih našla ničesar sumljivega, pač pa je pri nadaljnjih aretiranjih iztaknila samokrese in se je izkazalo, da so ti »mirotvorci« radičevski agitatorji, med njimi poslanec HSS Gjuro Račković iz Novega Sankamena.

Med razburjenjem zborovalcev je Stipa Radić gledal kakor zid stal na tribuni in je potegoma skušal nadaljevati govor. Senzacija njegovih izjavljaj je bil njegov besen napad na radičevskega ministra Nikića. Radić je dejal: — Krize ne bo letos niti do jeseni, a če pride v jeseni, bo to zato, da namesto sedanje vlade dobimo še boljše. Kajti v sedanjih vladi se med ministri nahaja črv — dr. Nikić... (Dolje!) On bo moral iz vlade! Kako, to je drugo vprašanje, toda vedite, da ves hrvaški narod ni zaman nastopil proti njemu. Dr. Nikić ne more ostati v vladi! — To je zahteva celokupnega hrvaškega naroda in to bo tudi formalna zahteva seljaškega kluba, ki se

bo morala izvršiti.

Srečen, da je odnesel živo glavo, je Radić po banketu z avtom odjiral preko Osijeka v Sombor na novo, hujšo polomijo. V Osijeku ga je pričakalo okrog 300 ljudi. Eni so ga pozdravljali, drugi izžvižgali. Radić je mogel izpregovoriti le par besed, navajajoč, da imamo pošteno vlado in močno večino, ker sta obe vladajoči stranki kompaktne, nato pa se je radi vedno ostrejših protestnih vzklikov med življenjem in smehom umaknil v hotel, kjer je prenočil.

Nesmrten polom Stipe Radića v Somboru

Za Radičev zbor v Somboru so se že dolgo vršile priprave. Radičevski agitatorji, ki so zganjali zborovalce, so razglašali, da bo zboru prisostvovalo 15 tisoč priistaev. A prišlo je povsem drugače. Čim se je nekoliko pred 11. pojavil Radić na trgu, je kakor na signal izbruhnilo takšno življenje, pomešano z gromovitimi vzkliki: »Dol z Radićem! V lukajo z njim! Živel Pribičević! Živel Pašić! Dol z Radićem!« — da je Radić že v avtomobilu vse prebledel. Življenje in vpitje je trajalo nad pol ure. Na povelje dr. Pernarja je policija okrog govorniškega odra napravila kordon, v katerem se je nahajalo okrog 300 ljudi, a še med temi jedva polovica radičevcev, po večini Madžarov, ki so pod zaščito policije, je edini lahko nemoteno vzklíkaj: »Eljen Istvan Radić-ur.« Nad poltretji tisoč ljudi izven kordona, samih Radičevih nasprotnikov je vsak Radičev sramež prekinjal z neprestanim življenjem in vzkliki: »Dol z Radićem! Živel Pribičević! V lukajo z Radićem!« Radićev govor je bil popolnoma nerazumljiv. Med tem je dr. Pernar odredil številne aretacije in je končno naročil policijsko konjenico, ki se je pogrnala na zbrane množice in jih potisnila v stranske ulice tako, da je na trgu ostalo samo onih par stotin zborovalcev znotraj kordona. Radić je kmalu končal svoj govor in izginil ter je bil shod zaključen. Velik del množice, ki jo je prej policija potisnila v stranske ulice, se je sedaj zbral na velikem trgu in vršil se je nov veliki zbor. V imenu radikalov je nastopil Petar Idžitski, za njim pa v imenu SDS tajnik somborske organizacije Stojan Jeremić, ki je v daljšem silajnem govoru ožigosal sramotni napad gostov na domače meščanstvo ter dokazal paradoks, da gostje na čelu z Radićem prihajajo v Sombor zapiraj in pretepač tamošnje patrijote. Ta protiradičevski zbor je med velikim navdušenjem samostojnih demokratov in radikalov trajal nad eno uro in je bila soglasno izražena zahteva, da se vsi aretirani takoj izpustijo. S tem je bila zaključena ta navdušena protiradičevska manifestacija, ki je Radiću najboljše dokazala, da ima sedaj dovolj povodov, da se poda na — letovišče.

Ujedinjenje narodnega delavstva

Glavni zbor Narodno socijalne strokovne zveze v Ptuj

Ptuj, 24. maja.

O binkoštnih praznikih je imela Narodno socijalna strokovna zveza svoj glavni zbor v Ptuj. Ob tej priliki je tamkajšnja podružnica te organizacije razvila svoj prapor. Prvi gostje so dospeli v Ptuj že v soboto popoldne in si ogledali mesto. Zvečer se je vršilo zborovanje delegatov v Narodnem domu, nakar se je vršil pozdravni večer, na katerem je igral tamburaški zbor in pelo ptujsko pevsko društvo. Ob 8. zvečer je priredilo ptujsko pevsko društvo podolnko kumici g. Lenarčičevi.

Na binkoštno nedeljo jutraj si je Ptuj nadel praznično obleko, Magistrat in mnoge uradne hiše so razobesile zastave. Že pred 9. uro so se pričeli zbirati domačini pred mestno hišo. Po prihodu vlaka se je pred kolodvorom razvrstil sprevod, kateremu na čelu je šla godba, potem šest praporov, došli gostje in domačini. Pred godbo so vozili kolesarji na okrašenih kolesih. Pred magistratom se je povorka ustavila, nakar je župan mesta Ptuj g. dr. Senčar pozdravil došle goste in izrekel svoje veselje, da so si narodno in socijalno misleči delavci zbrali ravno zgodovinski Ptuj za svojo praznino. Čestital je marljivi ptujski podružnici in izrekel željo, da bi novi prapor zbral pod svoje okrilje vse domače, narodno zavodno delavstvo. Pozdravni govor župana je bil sprejet z burnim odobravanjem. Za županom je pozdravil došle goste predsednik ptujske podružnice NSSZ g. Egidič Sigf. odzdravil je predsednik NSSZ g. Rudolf Juvanc, pevski odsek »Bratstva« iz Ljubljane je zapel »Lepo našo domovino«, nakar se je izvršil akt razvijanja prapora. Predsednik ptujske podružnice NSSZ g. Sigf. se je v slavnostnem govoru zahvalil g. županu dr. Senčarju in vsem, ki so darovali za novi prapor, nakar je kumica g. Lenarčičeva z lepim nagovorom razvila prapor, pripela nanj krasen trak ter ga predala na čuvanje predsedniku podružnice. Lep trak je pripel tudi predsednik NSSZ g. Juvanc, čestitajoč podružnici. Ko je godba odsvirala državno himno, se je razvrstil lep sprevod po mestu pred Narodni dom, v katerega dvorani se je vršil glavni zbor NSSZ. Predsednik g. Juvanc je pozdravil vse navzoče, posebno še zastopnika mesta Ptuj g. župana dr. Senčarja, zastopnika Delavske zbornice g. Urbančiča, zastopnika načelstva NSS in mladine. Zbor so potem pozdravili v lepih besedah župan g. dr. Senčar, predsednik podružnice NSSZ v Ptuj g. Sigf., zastopnik Delavske zbornice g. Val. Urbančič, zastopnik načelstva NSS g. Ambrožič, za n. s. mladino g. Kozinc in za Sam. delavsko

strokovno Unijo g. dr. Fermevc. Pismen pozdrav so poslali Československa oboddelnica v Pragi, podpredsednik NSSZ g. Tomc iz Beograda in drugi. Po sprejetih poročilih funkcionarjev so se vršile volitve in je bilo izbrano novo vodstvo na čelu mu dosedanj dolgoletni predsednik g. Rudolf Juvanc, kateremu so zborovalci pridili iskrene ovacije, ptujska podružnica pa mu je izročila lep šopek cvetlic. Nato je referiral g. Juvanc o enotni fronti narodnega delavstva, ki je predlagal resolucijo, s katero se glavni zbor NSSZ izreka za unizijo NSSZ in Unije in svrhu stvoritve ene same organizacije narodno in socijalno orientiranega delavstva pod imenom Narodno strokovno zveze. Za resolucijo so se izrekli vsi navzoči delegati razen dveh. Izid glasovanja je bil pozdravljen z velikim navdušenjem. Drugi referat je imel g. Kruvanc o položaju delavstva v naši državi. Tudi temu referatu je sledila resolucija, ki je bila soglasno sprejeta. Po sprejetju nekaterih predlogov je bil ob pol 2. uri občni zbor zaključen.

Po zboru se je vršil skupen obed, kateremu je prisostvovalo nad 100 oseb. Prvi je nazdravil gostom predsednik podružnice NSSZ v Ptuj g. Sigf. Predsednik NSSZ g. Juvanc je nazdravil kumici in ostalemu narodnemu žestvu. Za njim je župan g. dr. Senčar ponovno izrazil svoje veselje, da se narodno delavstvo probuja. V svojem delokrogu je kot župan ptujski že dal inicijativno za podporo brezposelnih; ta podpora pa naj ne bo denarna, ampak v tem, da se brezposelnim da dela. Ptuj rabi kanalizacijo in še mnogo drugega, in če bo mesto te načrte izvedlo, ne bo kruha samo za delavstvo iz okolice, ampak tudi za druge za več let. Če bodo tudi druge občine tako delale, bomo brezposelnosti kmalu znatno omilili, če ne odpravili in dvignili bomo gnetno stanje našega ljudstva. Predsednik ptujske organizacije SDS g. dr. Fermevc je izrazil zadovoljenje, da se je vse narodno delavstvo odločilo za skupno fronto, ker le v tem vidi spas našega ljudstva, g. Ivan Tavčar je govoril o pomenu enotnosti v organizaciji, dalje so govorili še dr. Salamon za Sokola in drugi. Med govori je lepo sviral orkester »Bratstva« iz St. Pavla pod vodstvom g. Šetorja.

Popoldne se je vršila v vseh prostorih Ljudskega vrta velika ljudska veselica, ki se je prav dobro obnesla.

V ponedeljek se je vršil izlet k sv. Urbanu in je bila s tem izletom zaključena cela prireditel.

III. esperantski kongres v Mariboru

Maribor, 24. maja.

V dneh 23. in 24. maja se je vršil v našem obmejnem mestu III. kongres jugoslovenskih esperantistov, ki je bil obenem prvi esperantski kongres v Sloveniji. Zborovanje je jasno pokazalo, da je razmah esperantskega pokreta močan in globoko usidran v naši državi. Na kongres je prislo nad 250 delegatov, lepo je bil zastopan tudi ženski svet. Največ udeležencev je bilo iz Zagreba, Ljubljane, zastopani so bili tudi razni kraji v Srbiji, Dalmaciji, Vojvodini, iz Slovenije, zlasti Dol. Logatec Celje in drugi.

Pred otvoritvijo kongresa na binkoštno nedeljo se je vršila v frančiškanski cerkvi služba božja, pri kateri je pridigal župnik gosp. Domac iz Zagreba v esperantski. Ob 10. so se zbrali udeleženci v veliki dvorani Narodnega doma, med katerimi smo opazili odlične zastopnike oblasti in korporacij.

Prof. Rakuša iz Maribora je v imenu kongresnega komiteja pozdravil udeležence v esperantskem in slovenskem jeziku, nakar je po kratkem nagovoru slovesno otvoril kongres župan mesta Maribora dr. Leskvar, ki je bil prevzel nad njim protokolarni. Kratke pozdrave so nato izrekli: dr. Pečovnik v imenu mariborskega velikega župana, ravnatelj dr. Tomlinšek v latinskem, šilih za Pedagoški krožek, svet. Kerševan za mednarodno političko zvezo s sedežem na Dunaju, ter dr. Maruzzi iz Zagreba za Ligo jugoslov. esperantistov. Poslednji govornik je v daljših izjavah omenjal težkoče esperantskega pokreta, ki pa kljub vsemu pridobiva vedno več priistaev. Omenil je, da zborujejo esperantisti istočasno na 15 državah kongrestih.

Na predlog dr. Maruzzi je bilo izvoljeno naslednje predsedništvo kongresa: predsednik Dobrave iz Maribora, ga. Haas iz Maribora, Schwarz iz Gradca, dr. Domac iz Zagreba in Mešić iz Novega Sada kot podpredsedniki. Prečitanih je bilo nato nad 35 brozjavah pozdravov od raznih esperantskih klubov in zvez, tako n. pr. iz Berlina, Gradca, Monakovega, Korneuburga, Berna, Bukarešte, Amsterdam, Varšave, Sv. Križa pri Trstu in številnih krajev iz naše države.

V imenu predsedstva so se v esperantski zahvalili prisotnim za udeležbo Dobrave, nakar so govorili delegati posameznih klubov, med njimi tudi avstrijski delegat Schwarz, tudi v esperantskem. Popoldne so zborovali posamezne sekcije. Vršil se je tudi občni zbor Lige jugoslovenskih esperantistov, na katerem je bil dr. Maruzzi ponovno izvoljen za predsednika, za podpredsednika pa Dobrave in za tajnika dr. Winterhalter, oba iz Maribora. Zvečer se je vršila dobro obiskana zabava, pri kateri so sodelovali pevci in godba »Drave« ter Zagrebčani z gledališko igrivo v esperantskem. V ponedeljek dopoldne je napravila večina kongrestistov izlet na Falo, kjer so si ogledali naprave elektrarne. Nekaj kongrestistov je odpotovalo na esperantski kongres v Gradcu, ki se je vršil istočasno.

Kongres ljubljanske župe SJSU v Novem mestu

Novo mesto, 24. maja.

V soboto 22. in nedeljo 23. maja se je vršil v Novem mestu kongres napredne srednješolske omladine, organizirane v ljubljanski župi Saveza jugoslovenskih srednješolskih združenj.

Prvi dan

V petek popoldne sta se pripeljali v Novo mesto dijaški organizaciji Sloga in Korotan iz Celja pod vodstvom g. prof. Pavla Holečka. V soboto jutraj so prispele ostale družine ter zastopniki raznih akademskih in drugih društev. Na kolodvoru jih je sprejelo članstvo napredne dijaške organizacije »Prosveta« v Novem mestu ter mnogo odličnega občinstva. Gimnazijalec Pretnar je pozdravil došle goste v imenu Prosvete in pripravilnega odbora, za lep sprejem pa se je zahvalil v imenu župne uprave učitelj Škerlić, nakar se je formirala veličastna povorka, ki je krenila v Narodni dom k slavnostni seji.

Točno ob 10. uri je otvoril župni predsednik realce Kranjc z lepo zasnovanim govorom kongres in slavnostno sejo, kare so se poleg drugih odličnikov udeležili tudi pokrovitelji kongresa gosp. direktor Škerlić, g. sreski poglavar Svetek, mestni župan g. dr. Režek ter starosta novomeškega Sokola g. Kalčič. Naprednega dijaštva je bilo navzočih čez 500. Po govoru predsednika Kranjca je bila odposlana udanostna brozjavka Nj. Vel. kralju Aleksandru. Prečitana je bila tudi pozdravna brozjavka saveznega predsednika Miladinovića iz Beograda. Nato je pozdravil navzoče v daljšem govoru pokrovitelj g. direktor Škerlić, ki je želel zborujočemu naprednemu dijaštvu mnogo uspeha, ter starosta novomeškega Sokola. Za njim so pozdravili kongres akademik Jože Rus za Zvezo jugoslovenske napredne omladine iz Slovenije, Rudolf Lučovnik za starejšinsko organizacijo Preporoda, Božo Černež za starejšinsko organizacijo Sloga v Celju, Golmir Jelenc za INAD Jadran, Boris Kuharić za JAD Triglav in Vilfan za dijaški odsek Sokola v Kranju. Za pozdravni govorji so bili idejni referati, iz katerih so si vsi navzoči lahko ustvarili lepo sliko celotnega idejnega programa naših naprednih srednješolcev. Gimnazijalec Kopri-va iz Maribora je govoril o narodnem edinstvu, učitelj Škerlić iz Ljubljane o abstinenčni misli, gojenka trgovske šole Černejeva iz Celja o duhovnem edinstvu Jugoslovenov, učitelj Škerlić iz Ljubljane pa je govoril o temi »Kaj zahteva sedanj čas od nas?« Podal je v njem mnogo lepih smernic za bodoče delovanje naprednih dijaških organizacij. Z narodno himno je bila slavnostna seja zaključena.

Takoj po slavnostni seji je bilo prvo zasedanje delegatov, na katerem so se vo-

stili razni odbori kot verifikacijski, revizijski itd.

Popoldne ob 14. uri se je pričel občni zbor župe, na katerem so bili navzoči delegati vseh druženj. Občni zbor je trajal do 19. ure. Vodil ga je gimnazijalec Mrvar iz Novega mesta. Za predsednika župe je bil izvoljen učitelj Škerlić. Iz podanih poročil sledi, da je v župi organiziranih nad 1400 članov, kar je zelo mnogo, poleg tega pa je še mnogo drugih srednješolskih druženj. V Sloveniji, ki niso organizirana v večji organizaciji, in končno so kraji kakor Kočevje, Ptuj, Murska Sobota, kjer napredni dijaški sploh še niso organizirani. Velika naloga čaka novi župni odbor, da tudi to dijaštvo najprej organizira in ga potem uvede v župo, ki naj vodi napredno dijaško fronto krepko naprej v smislu nacionalnega in sokolskega programa. Poročila predsednikov druženj jasno kažejo, da se povsod dela neumorno, da se izpolnijo pomanjkljivosti, ki jih ostavlja šola, da se dijaštvo pridno tudi samo izobražuje v raznih sekcijah, kulturno znanstvenih, literarnih, dramskih, šahovskih, sporilnih itd. Skoraj vsako društvo ima precej bogato knjižnico za svoje člane, poleg tega pa ustanavlja nekatera društva tudi ljudske knjižnice.

Zvečer ob 20. je bila v Narodnem domu slavnostna akademija z lepo izbranim sporedom. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička. Gimnazijalec Melnar je z daljšim nagovorom otvoril akademijo, nakar je pevski zbor učiteljskih in izbornih zapel šest pesmi pod vodstvom g. Premelča. Učiteljski, ki so rešili svojo nalogo časno, so želi za vsako točko mnogo aplavza, g. dirigentu pa so novomeške dijakine poklonile šopek rdečih nagelinov. Nato je deklamiral Preporoda Janovski »Cigan«, gospod Rus je zapel Mornarja in arijo iz Prodane neveste, gđ. Dežmanova pa Tožbo in Rožmarin. Oba je spremljala na klavirju gđ. Svetlova. Učiteljski dežman je deklamiral »Z vlakom«, novomeški dijak pa so odigrali prizor iz Narodnega poslanca. Nato je še orkester Preporoda izvajal nekatere točke, nakar je bila akademija zaključena. Vse točke so bile izvajane izborni, nekatere naravnost umetniško. K taki prireditvi moremo naprednemu dijaštvu samo čestitati.

Drugi dan so se vršile športne prireditve, o katerih poročamo na drugem mestu.

Napredna srednješolska omladina je pokazala, da se vestno pripravlja za svoje udejstvovanje v javnem življenju. Delo je najboljši odgovor na napade in insulte raznih zakonitih lističev. Le pogumno po začetni poti!

Politične beležke

Zakaj kralj ni prišel v Zagreb

Vzbudilo je precej presenečenja, da je kralj, katerega prihod k slavnosti rezervnih oficirjev je bil opetovan najavljen in službeno predviden, mesto v Zagreb odpotoval v Skopje. O vzrokih poročajo sedaj zagrebški listi sledeče: Pred par dnevi je italijanski poslanik Bodrero opozoril ministra Ninčiča, da bi povodom velikih zagrebških svečanosti mogle biti izrečene tudi izjave, ki bi neugodno odjeknile v Italiji. Bil bi neugodno, ako bi take izjave padle eventualno v prisotnosti Nj. Velikanstva.

Minister Ninčič je o tej intervenciji poročal min. svetu in vlada je sklenila nasvetovati kralju, da ne gre v Zagreb...

Kakor je videti, je vlada RR nele na znotraj v srečo domovine, temveč tudi na zunan Jugoslaviji v diko in ponos.

Kdo je odklonil enotno slovensko davčno fronto?

Nedeljski »Slovenec« je zapisal o samostojnih demokratih: »Na videz vpeljejo proti korupciji, kadar pa je treba dejansko nastopiti, se pa farizejsko izmaknejo. Isto je počelo »Jutro«, ko je šlo za enotno slovensko davčno fronto.« Ugotavljamo, da je enotno slovensko davčno fronto odklonila radikalna stranka, ne pa samostojni demokrati. Ko je lani SKS pozvala vse slovenske stranke, — iz kakšnih razlogov, je postranskega pomena, — naj osnujejo enotno prodavčno fronto, je bila radikalna stranka tista, ki je ta predlog odklonila, med tem ko so samostojni demokrati takoj pristali na ta predlog. Nedeljski »Slovenec« je torej grdo lagal, kar je pri listu, ki se tiska v tiskarni ljubljanskega škofa, že nekaj običajnega. Ako upoštevamo, koliko je vredna »Slovenčeva« trditve o enotni davčni fronti, potem si tudi lahko predstavljamo, koliko je vredna njegova trditve, da se samostojni demokrati »izmikajo« boju proti korupciji. Ali so morebiti klerikalci povabili na ta shod samostojne demokrate, ker trdi sedaj, da se izmikajo? Prav to, da niso vabili niti samostojnih demokratov, ki so vložili v Narodni skupščini ostrejšo interpelacijo o korupcijskih aferah kakor ostala opozicija in niti kake druge slovenske stranke zlasti pa onih ne, ki so pripomogle dr. Korošcu do ljubljanskega mandata, je dokaz, da bo napovedani shod izrazilo klerikalna prireditel. Dejstva dovolj jasno govore za to trditve, ki je zaradi tega ne morejo ovreči nobena in še tako lažljiva »Slovenčeva« zaviljanja.

Kaj je dosegel dr. Korošec za Ljubljano?

»Slovenec« se skrbno izogiba točnemu odgovoru na ponovna vprašanja, kaj je dosegel dr. Korošec za Ljubljano. Enkrat pravi, da je dosegel vse, kar se je dalo, v nedeljo pa je zapisal, da je dosegel dr. Korošec za Ljubljano in Slovenijo več kakor na demokratski. Taki odgovori so zelo poceni, pa se »Slovenec« zelo moti, če meni, da se bo tako poceni umaknil postavljanim vprašanjem o uspehih dr. Korošca. Naj točno po vrsti navede vse, kar je dosegel dr. Korošec za Ljubljano in Slovenijo, da bo lahko ovrgel našo trditve, da dr. Korošec sploh ničesar dosegel ni, kakor si bomo dr. Koroščeve uspehe ogledali podrobneje.

Ciklon v Zagrebu

Te dni predvajajo v Zagrebu najnovejši Charly Chaplin-film »CHARLY KOT VOJNIK«, ki povzroča naravnost ciklon smeja! Takoj za Zagrebom ga prinese »KINO DVOR«.

Naši kraji in ljudje

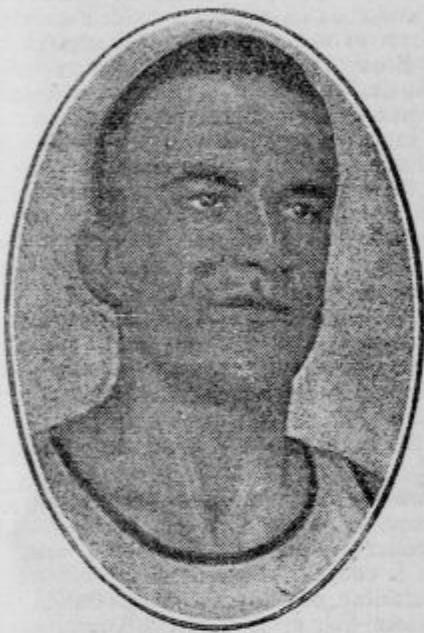

Naša sokolska vrsta v Lyonu

Na gorenji sliki, ki je posneta ob priliki zadnje internacionalne telovadne tekme v Ljubljani (l. 1922.) so glavni reprezentanti tudi sedanje sokolske vrste, ki se je udeležila internacionalne telovadne tekme v Lyonu. Od leve strani (spodaj): Štukelj, Šumi, dr. Murnik (vodja vrste), Derganc. Od leve strani (zgoraj): Vidmar, Oswald, zadnji pa Porenta.

Zmagovit nastop našega Sokolstva v Lyonu

Na mednarodni telovadni tekmi v Lyonu si je priporil br. Peter Šumi (Sokol Ljubljana) prvo, naša sokolska vrsta pa II. mesto.

Peter Šumi

ki je proslavil Jugoslavijo pri telovadni tekmi narodov v Lyonu.

Lyon, 24. maja.

Ob priliki zleta francoskih gimnastov se je vršila ob binkošti v Lyonu mednarodna tel. tekma, v kateri so si priporili prvenstvo češkoslov. in jugoslov. Sokoli, kar je dokaz popolnosti sokolskega telovadnega sistema.

Jugoslov. sokolska vrsta je odpoštovala iz Ljubljane v torek 18. t. m. ob 23.15 ponoči ter je dospela v Lyon v četrtek 20. t. m. ob 6.42 zjutraj. Med vožnjo ni doživela nobenih neprijetnih razen sekatur od strani Italijanov. Na kolodvoru v Lyonu jih je prijazno sprejel jugoslov. konzul g. Andrić s tukaj bivajočimi Jugoslovci, ki so bili našim telovadcem ljubezljivo vedno na razpolago. Med našimi telovadci je vladalo ves čas bratsko soglasje in pravi borbni duh.

V petek se je vršila

skupščina mednarodne telovadne zveze na kateri so bila podana razna poročila ter se je izpopolnil odbor. Sklenjeno je bilo, da se prihodnja mednarodna tekma vrši l. 1930 v Luxemburgu. Po skupščini se je vršila seja tehničnega odbora in sodniškega zbora.

Za mednarodno tekmo

je bilo pripravljenih 11 vrst. V zadnjem času pa so odstopili Italijani, Švicarji, Američani, Finci in Angleži. Predpisane orodne vaje in zahteve v lahkoatletskih panogah so bile namreč tako težke, da jih ti narodi kljub zadostnemu številu dobrih telovadcev in kljub vsestranski podpori svojih vlad niso mogli obvladati ter so v zadnjem trenutku preklicali svo je prijave.

Tekmovali so šest narodov: Belgijci, Čehoslovaki, Francozi, Holandci, Jugoslovci in Luksenburžani. Vrstni red tekmovalja je bil naslednji: 1. Čehoslovaki, 2. Belgijci, 3. Holandci, 4. Luksenburžani, 5. Jugoslovci, 6. Francozi.

Našo tekmovalno vrsto pod vodstvom br. dr. Murnika so tvorili bratje: Zupan, Seršen, Derganc, Primožič, Oswald, Vidmar, Šumi, Štukelj. Br. Porenta je tukajšnji zdravnik preiskal in mu prepoval vsak napor, tako da se tekme žal ni mogel udeležiti.

Izmed Jugoslovenov so bili določeni za sodnike: Smrtnik za drog in tek, Kušcer za kroge in plavanje, Svetlič za krogle. Vsi trije so tudi sodelovali kot sodniki pri prostih vajah.

Mednarodna tekma se je pričela v soboto ob 7.30 zjutraj. Pri prostih vajah je

takoj v početku se je moglo videti, da bosta slovanski sokolski vrsti odnesli zmago. Čehoslovaki in Jugoslovci so kmalu prekosili tekmovalne vrste ostalih narodov. Včeraj je bil na svečan način proglašen končni izid tekme.

Prvenstvo si je priporila češkoslov.ška vrsta, Jugoslovci so na drugem mestu, Francozi pa na tretjem, dalje slede Luksenburžani, Belgijci in Holandci.

Kot prvi zmagovalec med posamezniki je izšel iz tekme Jugosloven br. Peter Šumi, ki si je pridobil časten naslov »champion des champions«. Br. Peter Šumi je član Sokola-Ljubljana-matica.

Razglasitev izida mednarodnih tekem je sprejela ogromna množica občinstva, ki je bila navzoča, z burnim odobravanjem. Jugoslovski sokolski vrsti pod vodstvom dr. Murnika so priredili vihar ne ovacije z vzkliki »Živeli Jugoslovci! Godba je ob tej priliki zasvirala jugoslov. državno himno.

Med posamezniki sta priporila drugo in tretje mesto češkoslov. Sokola br. Josef Effenberger in Ladislav Vácha. Oba sta že pri izbirnih tekmah v Pragi dosegla prvi mesti, in sicer Vácha prvo mesto (93.30 točk), Effenberger pa drugo mesto (93.55 točk).

Razlika v doseženih uspehih med češkoslov.ško in jugoslov.ško vrsto je bila le neznatna. Pripomniti je, da si je Sokolstvo že na 7 mednarodnih tekmah v Ljubljani l. 1922. priporilo prvo in drugo mesto in da je na tej višini ostalo tudi sedaj v Lyonu.

Uspeh, ki ga je priporilo Sokolstvo v Lyonu je nadvse časten ter je dvignil v kulturnem svetu ne samo ugled Sokolstva, temveč tudi obeh slovanskih držav Češkoslov.ške in Jugoslavije. Na ta uspeh smo lahko upravičeno ponosni.

*

Čim se je razvedela vest o zmagi Sokolstva na mednarodni tekmi v Lyonu so začele prihajati na Jugoslovski sokolski Savez v Ljubljani iz vseh krajev naše države kakor tudi iz inozemstva brzojavne čestitke. Med drugimi je čestital v prisrčnih besedah starosta ČOS dr. Scheiner. Pozdravno brzojavko so poslali tudi jugoslov. visokošolci v Pragi.

Za „Jutrov“ kip Matije Gubca

K binkoštnemu propagandnemu teku v Ljubljani.

Dr. Perpar,

finalist primorskega moštva, dospe pri „Jutrovi“ stafeti kot prvi na cilj.

LJUBLJANSKI
DVOR
kino

Priprava se burja smeha:
„CHAPLIN KOT VOJNIK“

Danes ob 4., 7. in 9. uri
VELIKI EPOHALNI SLAGER:
„Štirje jezdec Apokalipse“
po romanu Blasco Ibanez.
V glavni vlogi lepi, prikupljivi
RUDOLFO VALENTINO
in lepa ALICE TERRY.
Oba dela naenkrat.
Predstave trajajo po 2 uri.

Tragične binkošti v Kamniških planinah

V nedeljo so na planinski poti s Krvavca na Kokrško sedlo trije smrtno ponesrečili. — Nezadostna previdnost in oprema zahtevajo v naših gorah vedno nove žrtve.

Na binkoštno nedeljo zgodili sta se na sestopu s Kalškega grebena, pod koto 1930, dve planinski nesreči. Okrog 3. popoldne sta od peteroglave izletniške partije padla dva udeležena 150 — 200 m globoko in mrtva obležala na podih nad »Pasjo glavo«, na kokrški strani Kalškega grebena. Pone srečena sta g. Sopčič Rado, trgovski so-trudnik trdnice Pekatete v Ljubljani, in gospodina Mary Mancini, hčerka g. Mancinija, tipografa Merkurjeve tiskarne, oba iz Rožne doline.

Štiri ure kasneje je po isti poti prispela zeostala osmeroglava partija, od katere se

ren, čez Ježo, na Zvoh in po Krvavčevem grebenu na njegov vrh, odtod navzdol v novo koč.

Tura velja med ljubljanskimi turisti za lahko. To mnenje je obče, vendar ni upravičeno. Slično a obratno je bila pred leti stena Komarče razpita kot sila težavna in opasna, pa se je pozneje to zmotno splošno mnenje porazgubilo. Škode radi tega ni bilo. Sedaj bi binkoštna dvojna nesreča utegnila opozoriti turiste, da so okolnosti in prilike, v katerih sta oba grebena, Kalški in Krvavčev, zelo opasni in naporni turl, primerni samo za izvežbane alpiniste, ne pa tudi za nedeljske turistične izletnike. Podati hočemo predvsem

opis usodne ture,

kakor nam ga je podal udeleženec prve nesrečne partije:

V soboto odpeljali smo se iz Ljubljane s kamničanom ob 2.10, dva gospoda in dve gospodični. Skupno smo v prejšnjih letih in letos absolvirali že več tur, tudi težjih, ter smo vsi bili že precej trenirani, vendar smo samo poletni turisti, naporov in zlasti tehnike prave zimske alpinistike nismo poznali, niti posebnih opasnosti in onih okolnosti, katere utegnajo prav enostavno polet no pot izpremeniti v pravo zimsko past. Nič hudega slutiti smo odšli iz nove Krvavčeve kočice na binkoštno nedeljo kmalu po četrti uri, in sicer se nam je pridružil še gospod, s katerim smo se seznanili šele v tej koči. Opremljeni smo bili lahko poletno, to je, obuti smo bili pravilno v okovanke, toda le oba gg. sva imela vsak svoj cepin, obe dami pa in tretji gospod, ki se nam je pridružil šele na Krvavcu, so pa imeli le vsak svojo kratko palico z jekleno končico. Derez nismo imeli, vrvi še manj. Tudi še nikdo izmed nas preje ni bil na nobenem obeh grebenov, niti nam ni bilo znano, da so planine v tej višini le to še precej na debelo pokrite s snegom. Ko smo dospeli na Krvavec, tej okolnosti tudi nismo pripisovali večje važnosti. Dan je bil prav lep, solnčen, smeg južen, moker, mehak in težak, vetra nismo imeli skoraj nič, razgled je bil jase, spešili smo, tura sama po sebi se nam je ves čas tudi zdeh lahka in zabavna, užitek polna, ena najlepših tur, kar jih sploh doživijo. Razgled je bil uprav očarljiv. Ali smo bili v »Ježi«, niti ne vem, ker je ves greben bil zelo na debelo zasnežen in zalit. Po opisu vem sedaj, da smo pasirali Zvoh, Krvavčev greben, Korensko križišče in Sedlo na prehodu na Kalško planoto, tu smo nadaljevali grebenko pot v smeri zapad-sever-zapad po pobočju na Kalški greben čez kote 2223,

Mera Mancini

Rado Sopčič

je na istem mestu smrtno ponesrečil g. Ivo Sterle uradnik Ljubljanske kreditne banke, ki je prav tako padel v isto globino in obležal.

Kaj pravi Badiura?

Badiurov Vodilci navaja med lepimi izleti iz Cojzove kočice na Kokrškem sedlu tudi turo na Krvavec, štiri ure, a jo označa s črnim trikotnikom, kar znači, da je to »ozbiljnija, teža tura za iskustvene turiste«, in da je na tej turi društveni diplomirani gorski vodnik »vrlo dobro došao«. Dodatek pa še pravi, da je pot deloma naporna, in priporočljiva le v tem pravcu, t. j. s Cojzove kočice na Krvavec, ne pa obratno.

Pot sama pa je tako opisana: Iz Cojzove kočice južno navzgor ob robu Kokrškega sedla na mel pod stenami Kalške gore, ali pa na fantastično Pasjo glavo in odtod po zelenicah naravnost navzgor, in potem od tod po melih in produ, v skalo, strmo gori na greben, po malo izgrajeni neosigurani stezi. Z grebena desno dol po strmi zelenici vzdolž poraščenega roba, skozi kratek žlebič na planjo, navzdol na mel, kjer je razpotje. Zgornja markacija vodi po istočnem pobočju Kalške gore in Grebena pol ure do vstopu v žlebove, potem strmo navzgor v severno-istočni smeri po pobočju Grebena na vrh in od tod zložno navzdol po pobočju na Dolge Njive, mimo Jermanovega turna, nad Roblekovim kolom na Ko-

Ivo Sterle

2001 in na točko pod koto 1930, na kateri točki se spoji zgornja grebenka pot, po kateri smo prišli, z dolnjo, ki vodi v isti smeri toda pod grebenom po Kalški planoti. Dasi smo bili ves čas na grebenki poti, vendar ne vem, kje se nahaja glasovita Škrbina, za katero sem izvedel še le po povratku v Ljubljano. Morda se nahaja na nekem mestu, na katero se spominjam, in kjer se nam je zdelo, da utegne biti greben prekinjen, vrzel pa zagvozdna s snegom? Med potjo se ni zgodilo nič drugega napakega, kot da je na nekem mestu, kjer ni navedeno bilo nobene osobite opasnosti, gđna Mancinijeva naenkrat zdrsnila, in že je bila ta hip kakih 20 m nižje in znak, tu pa na pripravnem mestu obležala. Takoj se je dvignila in vrnila nepoškodovana, vendar se je nekoliko prestrašila. Ni

Danes!

Ne zamudite!

Danes!

Rosenkavalier

je zadovoljil vsakega kino-obiskovalca. Opozarjamo še posebej na Straussove skladbe, katere se izvajajo pod spretnim vodstvom kapelnika dr. Ryneša. Repriznega predvajanja radi previsokih režijskih stroškov ne bo. — Ljubitelj dobrega filma in umetniške godbe ne zamudite prilike!

Predstave točno ob ½ 5., 7. in 9. uri.

KINO IDEAL.

pa bilo videti, da bi bil ta padec imel morda hujše posledice za njen pogum, — tudi v tem pogledu sem šele pozneje izvedel za staro izkušnjo, da naj bi prvi resnejši padec pomenil, da je najbolje, če za ta dan turo prekinete ter jo ponovite drugič.

Usodni trenutek

Od združitve obeh stez pod koto 1930 nižje smo pričeli z veseljem vriskanjem po ozdravljeni Cojzovo kočo, od katere smo bili oddaljeni še pičlo uro in katero smo videli zdolaj pred nami, kakor na dlani. Tudi smo smatrali, da je tura takorekoc končana. Od Cojzove koče so nam odgovarjali z vriski. Ura je bila približno tretja popoldanska.

Nam doslej neznan teren je tu sicer strm vendar se nam ni zdel prestrm. Nagnjenost tega terena cenim na 45 stopinj, mogoče pa je strmina tudi večja. Pobočje pada v tem kotu na nekakšno podo nad skalovjem, kateremu se pravi, kakor sem pozneje izvedel, «Pasja glava», pod temi podi pa je globel «Taška». Vsa ta strmina je popolnoma zasnežena, od nas navzdol sem pozneje takšni kakšnih 400 m globine, sneg je bil star kakšen teden, morda tudi več, udarilo se nam je tu za čevlji, le redkokdaj globlje, nismo pa čutili, da bi bil kdo stopil na led. Tu in tam štrli skala iz snega. Stopal sem prvi, nato gospodična, potem tovariš Sopčič, za njim gdnja Mancinijeva, nazadnje tretji gospod. Kako se je moglo zgoditi, da sta ponesrečenca padla, nikdo natančno ne ve. Samo domnevati se sme, da je gdnja Mancinijeva prva zdrsnila, se v padcu hotela ujeti za Sopčiča in da jo potem potegnili še njega s seboj, ni pa izključeno, da sta istočasno zdrsnila z iste s snegom krite, toda gladko in strme plosče oba nenkrat. Kriknil ni nikdo, niti zaklical ali jeknil. Slišal sem le nek nenasvaden šum, se ozrl in videl, da

padata oba ponesrečenca

vznak leže v naglem padcu po strmem snegu, drug blizu drugega, vendar ne da bi se držala. Gospodična je med padcem izgubila svojo palico, prav tako je tovariš izpuštil cepin iz rok, cepin se je nekje sredi snega zapil in tako obstal, kakor križ. Gospodična je padla prva in nagelje po hujši strmini, tovariš Sopčič pa se je med padcem z nahrbtnikom slučajno vjel za tam zabiti železen klin. Toda motvoz nahrbtnika ni zdržal sunka ter se je utrgal, nahrtnik je z jermenom obvisel na klinu, Sopčič je pa brez nahrtnika padel nižje. Tik pred nekakšnim nagrom je pa Sopčič v padcu dosegel Mancinijevo, oba ponesrečenca sta se tu že kotalila, se med padanjem zadrževala in celo prekopicavala drug čez drugega ter se tako prevrtila v naglem blaznem padcu čez prag, padla v prostem padcu pod pod pragom in od tukaj odletela v velikem loku čez nižji prag na nižji pod, oba na isto mesto, kjer sta obležala. Padec s prvega pada čez drugi prag sem še videl. Kam sta priletela, pa s tega mesta ni bilo mogoče videti. Mi trije smo obstali kakor ukopani, pomagati nismo mogli, svojih občutkov pa niti ne bi mogli opisati. To vem, da si takšnih občutkov več ne želim. Iz Cojzove koče so nam klicali, naj počakamo, in res smo precej časa čakali na mesto, ne vemo, ali smo upati, da se le ni zgodilo najstrašnejše, marveč da se sneg omili padec. Po dolgem čakanju pa, in ker iz koče ni bilo nikogar k nam, smo se odločili, da nadaljujemo pot, zlasti ker je naenkrat udarila po nas močna toča. Sedaj pa je prihitel k nam 17letni dečko, samo z navadno dolgo palico, pobral je nahrtnik Sopčičev in njegov cepin ter potem hitel nazaj v kočo, mi pa za njim. Pri koči so nam prisotni povedali: «Oba ponesrečenca ležita mrtva.»

Vzrok nesreče

Iz tega udeležencevega pripovedovanja dobim vsak kolikšnji splošni izveščaj alpinist jasno sliko o vzroku nesreče. Tura čez Kalški greben je po leti «lahka» samo za izveščanega turistu, in je lahka le zato in le tako dolgo, ker in dokler se turist poslužuje vsake previdnosti, ki je potrebna. Biti mora primerno opremljen, hladnokrvna, tehnično šolan, če ne tudi teoretično pa vsaj gotovo praktično. Vsak sokolski telovadec ve, da med izvajanjem telovadne vaje dela z glavo vsaj toliko in vsaj tako naporno, kakor z mišicami. Mutatis mutandis zahteva turistika od sportnika prav isti napor. Alpinist hodi z glavo vsaj toliko, če ne več, kakor z nogami. Kdor je premalo izveščan za izvrševanje sporta z glavo, kdor torej med padcem izgubi prisotnost duha, je navadno izgubljen, ker se med padcem ne zna vloviti, ker ni izveščan. Drugačen je padec drznega plezalca. Če on pade je padec tako jak, nepričakovan ali prehud, da tudi izveščanost več ne more pomagati. Ta nesreča pa se ni zgodila v steni, marveč ker družba ni bila kos težki zimski turi niti po izveščanosti, niti po opremljenosti. Na težje ture se sme odpraviti le, kdor je bodisi sam izveščan, ali pa kdor se nahaja v spremstvu izveščanih alpinistov. Čim se oddaljiš od tega pravila, pa greš vseeno v težji teren, še posebno v sneg, in že celo spomlad, ki je tura na snegu najbolj opasna, si se izpostaviš možnosti nepričakovane nesreče. Letošnje žalostne Binkošti so glasen opomin tisočim izletnikom, ki niso alpinisti, marveč samo turisti, pa se brez opreme podajajo na alpske ture. — Poleg previdnosti je pa še potrebno, da se ojačijo organizacije sportnega alpinizma, ker le potem bo na razpolago dovolj izveščanega moštva, tako da se bo opasnost lahkomiselnosti znižala na minimum.

Pokojni g. Sopčič je iz Rožne doline, brez starišev, za njim žaluje vendar večje število sorodnikov. Ponesrečenca gospodična je hčerka tipografa tiskarne Merkur. Usoda obeh je vzbudila obse čustje, prav tako tudi usoda tretjega ponesrečenca, g. Sterleta. Mučno senzacija je nesrečni dogodek vzbudil med zelo številnimi turisti in alpinisti. Globokemu obžalovanju in iskrenemu sočutju se pridružuje tudi zavest, da bo treba pred prazniki vsakokrat posebej opozarjati občinstvo, naj vsakdo dobro pre-

misli, kakšno turo si izbere in v kakšni družbi, kajti slične nesreče, izvirajoče iz naštetih nedostatkov, neupravičeno odvrčajo od turizma in alpinizma. Z rastočim obiskom naših planin rastejo tudi naloge planincev in njihovih organizacij.

Od očividca, ki se je udeležil reševalne akcije, dobili smo sledeči opis druge nesreče.

Druga nesreča nad Cojzovo kočo

«V nedeljo smo se vrnili v Cojzovo kočo. Absolvirali smo alpsko sportno turo na Skuto. Pri vstopu v kočo smo izvedeli za nesrečo, ki se je pripetila okrog 3. ure popoldne, in za imena obeh žrtev. Tudi je že neko deklo odšlo iz koče v Kokro po vrvi in ljudi za transport trupel v dolino. Mi smo v koči počivali ter zbirali vesti o nesreči. Kar zaslusimo razburjenje zunaj koče. Turisti so namreč zaslišali obupne

klice na pomoč,

prihajajoče od zadnje kote, približno od tam, od koder sta štiri ure prej zdrsnila ponesrečenca Mancinijeva in Sopčič. Turisti so izpred koče klicali proti grebenu, naj bi se neznanici raje vrnili, kajti v mraku je pot po strmini proti koči opasna. Sam sem bil moker, brez prave družbe, ki je potrebna za rešilno akcijo, zato ekspedicije nisem mogel podvzeti. Sam pa se seveda pod tako neugodnimi okolnostmi tako težavno akcijo nikdo niti ne sme lotiti. Edina nada je ostala, da se vzdrži razmeroma miho vreme, ki omogoči, da bodo na grebenu bivalirali čez noč. Zmračilo se je

x KRAJ KJER SO PONESREČENCI ZDRKNILI

++ KJER SO VSI TRIJE OBLEŽALI

Kraj nesreče po skici očividca

že, od juga pa so se že valili grdi temni oblaki. Prižgal sem luč in jo obesil na dimnik iz zimske sobe. Da bodo ponesrečenci v noči imeli vsaj ta znak. Prišlo je mučno čakanje, polno negotovosti. Naenkrat pa plans okrog 10. zvečer v kočo mlad turist. Bil je g. J. Jeršič iz Ljubljane. Od njega smo izvedeli, da je član večje izletniške družbe

zdrsnil v globino

in se najbrže ubil, ter da je na strmi kopri nad Pasjo glavo v snegu ostala številna izletniška družba, namreč še štiri gospodične in trije gospodje. Videli so padec svojega tovariša! Ponesrečenec je g. Ivo Sterle, bančni uradnik iz Ljubljane. Ostala družba ne more ne naprej ne nazaj, marveč prezebava na mestu in obupno čaka na pomoč.

Rešilna akcija in bivač

Na mestu so se iz Cojzove koče odpravili gg. Pardubsky, Šumar in Verovšek z došlim g. Jeršičem, odšli čez strma snežišča in v zledeneli zleh, koder vodi markirana pot, ter so dosegli številno družbo, ki ni mogla z mesta. Nekateri so čepeli na skalnih otokih sredi snega, obupno se oklepajoč skalnih robov, da bi tudi oni ne zdržali v prepadi. Bili so vsi utrujeni, onemogli, premraženi in premočeni. Nekateri gospodične so morali masirati, ker so jim odmrznili udje. Vseh sedem so spravili drugega za drugim nazaj gor na vrh in dalje po grebenu na prostor, kjer je čakala še tretja družba, šestorica. Ta prostor je ves zaraščen z ruševjem, na obe strani pa so strme stene. Na takšnem mestu ni bilo niti prav možno zavarovanje s cepmi, ker so se zapletli pregloboko skozi debelo ledeno skorjo, na kateri je še ležala ped mokrrega novejšega snega. Tudi sekane stopinj je bilo riskantno. V noči sta prispela dva nosača od posestnika Suhadolnika, ki ima nižje dolj svoj starodavni dom. Nosača sta prinesla kratke kmečke vrvi, neprimerne za planinsko rabo. Vendar so bile dobre za silo. S temi vrvmi smo vsakega posameznega morali potegniti na greben. Tu gori so bili še le kolikor toliko na varnem. Akcija je bila končana ob 2. v noči. Cela družba je sprenočila na zračnem grebenu v višini 2100 m. Na srečo je bila temperatura čovolj mila, še je jutranja mrzja sapa ki prihaja iz dolin pred solncem, je premrazila ude do kosti. Vendar je že tudi preje pošteno zeblo, ker smo bili vsi premočeni.

Sestop

Bivač je pa trajal le dobri dve uri. Okrog četrte zjutraj se je vsa družba z gg. Verovškom in Jeršičem spustila v veliki jarek pod Kalško goro in sestopila odtod čez Kalško planoto po lovski stezi v bistrsko dolino, gg. Pardubsky in Šumar pa sta se vrnila po strmini v Cojzovo kočo. Pod stenami koncem drugega večjega snežišča sta opazila trupla ponesrečenec, vendar nista mogla doznati, ali leže trje ali le dva.

Odprema trupel v dolino

Po kratkem odmoru odpravili so se: Oskrbnik Cojzove koče g. Stros, preje imenovana oba alpinista, dva nosača, in še

nekateri turisti na kraj nesreče, da preneso trupla ponesrečenec v dolino. Našli so jih vse tri ob zgornji poti, ki drži iz koče v Kokro, blizu Pasje glave. Pokojni Sterle je ležal z licem navzdol, kakšne tri metre oddaljen od prvih dveh ponesrečenec, ki sta ležala drug čez drugega. Streljaj nad njimi se je našel nahrtnik pokojnega g. Mancinijeve. Na nosila so spravili najprej truplo g. Sopčiča, je pokrili z rjuho in je sami odnesli, — oni turisti, ki so prej bili pripravljeni pomagati, so sedaj vsi pobegnili. Reševalci so truplo prenesli do nad staro Frischaufovo kočo in nato po strmi kamniti drži do stene Taške. Tu so se ločili. Gg. Pardubsky in Šumar sta odtod odšla k Suhadolniku, ter se popreje domnila z oskrbnikom in nosači, da prenesejo tekom pondeljka še truplo Mancinijeve, v torek dopoldne pa Sterletovo.

Vzrok druge nesreče in osebni podatki

Od udeležence druge partije smo izvedeli: Pokojni Ivan Sterle je med vojno preživel letniška leta v Sibiriji, izmenjan invalid se je vrnil v domovino, absolviral studije, 1918 je vstopil v Ljubljansko kreditno banko, kjer je bil zelo priljubljen, vreden in sposoben uradnik. Turist ni bil, do slej je bila njegova največja tura na Golico palež. Pred kamniškimi planinami je izrazil nek respekt, češ, da nanje ne gre, ker se je zgodilo mnogo nesreč. Za usodne Binkošti ga je vključil odporu njegova družba z vabilom s seboj. Opremljen ni bil primerno. Sicer je imel okovanke, cepina pa ne, ter ga sploh ni mogel rabiti, ker je imel desnico ranjeno še kot vojni spomin. Druž-

pustil sobo, češ, da gre nekoliko na izprehod. Šel je v kuhinjo, vzel vrvi in stol ter se skrivaj podal v podstrešje, kjer je izvršil svoj tragični čin.

Pogreb se je vršil danes zelo slovesno. Udeležili so se ga skoraj vsi člani vlade, mnogi poslanci vseh strank ter velika množica ljudstva. Govorniki so proslavljali za sluge pokojnega za narod in državo.

Viktor Bračić,

ravnatelj južne železnice v pokou, ki je v pondeljek umrl v sanatoriju v Gradcu. Rojen je bil 18. avgusta 1866. v Hrastniku. Gimnazijo je obiskoval v Dunajskem Novem mestu. Pri južni železnici je bil od leta 1887., v pokop pa je stopil 30. januarja 1924. V službi je bil celih 37 let, večinoma na Tirolskem, na Dunaju in v Ljubljani. Bil je izvrsten uradnik in strokovnjak v železniških vprašanjih. Po vpokojitvi se je ravnatelj Bračić posvetil seizmologiji, ki ga je vedno zelo veselila in v kateri je bil dobro podkovan. S profesorjem dr. Belarjem je sodeloval pri postavitvi potresne opazovalnice na ljubljanski realki.

Dr. Rihard Bergmann

V Žalcu je na binkoštni ponedeljek ob 19. preminul v 45. letu starosti ok. in železniški zdravnik g. dr. Rihard Bergmann. Dasiravno je že dolgo časa bolehal ter zaman iskal zdravilnega leka zoper zavrato bolezen, bo vendar ta žalostna vest iznenadila in globoko pretresla številne njegove prijatelje in znance.

Po rodu Žalcian iz spoštovane, daleč znane dr. Bergmannove rodbine, je pokojni prevzel po očetovi smrti pred 17. leti zdravniško prakso ter po zgledu svojega srčno dobrega in med prebivalstvom izredno priljubljenega očeta si znal s svojim poklicom priboriti močno zaupanje prebivalstva. Spoštovan pa je bil tudi v vrstah svojih stanovskih tovarišev. Zavzemal je med njimi lepo število častnih mest, katera pa je izpolnjeval z obilnim delom. Bil je namestnik železniškega sveta za Slovenijo, odbornik zdravniške zbornice, podpredsednik zdravniškega društva »Zveze blaginjskih zdravnikov«, organizacije železniških zdravnikov in organizacije okrožnih zdravnikov. Kot okrožni in železniški zdravnik ter zdravnik okrožnega urada za zavarovanje delavcev in bratovske skladnice je bil izredno potrpežljiv in postrežljiv tudi napram najbednejšim. Svoj poklic je vršil z veseljem; zato pa žaluje za svojim dobrim in priljubljenim zdravnikom številne hvaležnih src širom Savinjske doline.

Tudi svoj prosti čas je dr. Bergmann uporabljal za korist svojega bližnjega. Pokojnik sicer ni spadal v vrsto tistih, ki se dajo samo voliti v vsak odbor; kakršno dolžnost je prevzel, je vršil in dovršil temeljito. Bil je Sokol po mišljenju in delu. Rajni je spadal med one redke žalske delavce pri Sokolu, ki so marljivo polagali kamen na kamen s svojo lastno poštrevnostjo ter popolnim razumevanjem za zgradbo tako potrebnega Sokolskega doma.

Svojo živilsko nalogo pa je vršil dr. Bergmann v slovenskem gasilstvu. Težko si je misliti bolj navdušenega voditelja slovenskega gasilstva od njega. Zato pa je žel v tej organizaciji največ uspeha ter gotovo preživel tudi najlepše ure svojega življenja. Nevenljive za sluge si je pridobil rajni že pred vojno s tem, da je kljub vsem oviram deloval za osamosvojitve našega gasilstva od grške zveze. Po prevratu je uporabil svoj veliki organizacijski talent v to, da se čim prej razvije in izpolni vse jugoslovnsko gasilstvo. Bil je podstarosta Jugoslovnske gasilske zveze, načelnik gasilske župe žalske in načelnik Prostovoljnega gasilskega društva žalskega. Ogromno je žrtvoval pokojni za gasilstvo, tudi gmotno. Z odhodom tega idealnega in poštrevnega jugoslovnskega gasilca je nastala vrzel, ki jo bo le težko nadomestiti. Brezštevilne zasluge pokojnika so bile upoštevane tudi na najvišjem mestu. Zato je bil odlikovan z redom sv. Save in z zlato kolajno za državljanske zasluge.

Pokojnik je bil poleg svojega obilnega dela tudi vreden vršilec državljskih dolžnosti. Kot pristaš SDS je bil izvoljen pri zadnjih občinskih volitvah v odbor trga Žalca; žal da se radi rahlega zdravja ni mogel več udeleževati za svoj tako priljubljeni domači kraj. »Na pomoč!« Temu geslu gasilec je bil rajni dr. Bergmann zvest vsako uro, ako je šlo za imetje bližnjega, v tem je žepal tudi ono sugestivno moč, s katero je vcepljal svojemu bližnjemu neomajno zaupanje. Njemu, ki je prihitel tolikokrat na pomoč bogataša in revežu, pa ni mogel nihče pomagati, ko je omagal sredi plodonosne živiljske poti. Številni prijatelji in znanci ter vsa Sa-

vinjska dolina ohrani pokojnika v najlepšem spominu. Spoštovani rodbini pa ob težki izgubi naše občine sožalje!

Zadnja pot orožniškega kapetana V. Vošnjaka

Po skoro dvodnevni zamudi je dospelo šele v ponedeljek popoldne truplo pokojnega kapetana Vošnjaka v Celje, katero so položili med vence in cvetje v vestibul domače hiše. Pogreb je bil večer ob pol 15. izpred hiše žalosti na okoliški pokopališče. Pogreba se je udeležila četa vojakov, ki je tvorila tudi spalir, za krsto pa se je za žalujočimi sorodniki uvrstila nepregledna množica prijateljev in znancev pokojnega. Na blizu in daleč. Častniški zbor je bil zastopan polnoštevno, nadalje orožniška deputacija s celjskim poveljnikom, zastopniki vseh celjskih uradov in korporacij, raznih celjskih narodnih in kulturnih društev ter zastopstvo državne policije. Pred hišo žalosti in na pokopališču so zapeli celjski pevci dve žalostinki v zadnji pozdrav pa je zazmela vojaška salva. In tako je ležal v domačo grudo mož, kremenit po značaju in idealen borec jugoslovnske misli, ki bi lahko v življenju za našo udejnjenost domovino ustvaril še marsikaj koristnega.

Avtomobilska nesreča odličnega francoskega gosta v Makedoniji

Dne 18. maja t. l. je posetil zgodovinski samostan sv. Naum ob Ohridskem jezeru sekretar mednarodne unije za Zvezo narodov, francoski rojak g. Teodor Risen in družbi univ. prof. iz Beograda g. Miodraga Ibrovca. Imenovana gosta sta potovala iz Ohrida v Sv. Naum z avtomobilom, ki ga jima je dal na razpolago g. Stevan Blažič, načelnik ohridskega okrožja.

Ko je dospel avtomobil z navedenima gostoma, ki ju je spremljal pisar ohridskega načelstva na višino nad selom Tepežico, kjer se cesta vije visoko nad jezerom po strmih hribu nizdol proti selu Ljubanište, je avtomobil na slabih in razmočenih cestah na ostrem ovinku izpodrnil in strmoglavil 25 m globoko po strmih in kamnitih hribu proti jezeru, kjer se je na neki veliki pečini razbil. Edino prisotnosti duha šoferja se je zahvaliti, da nesreča ni zahtevala smrtnih žrtev. Šofer je v trenutku, ko je opazil, da avtomobil ne more več voditi, zakrčkal gostoma, da naj poskačeta iz avtomobila. Obenem ko je že avtomobil držal v globino, jima je odprl vrata, nakar sta gosta na sredo imela toliko priložnosti duha, da sta v zadnjem momentu poskakala z avtomobila in si s tem rešila življenje. Pri skoku iz avtomobila se je g. Risen lahko poškodoval po obrazu in gornjem delu telesa, dočim je zadobil g. Ibrovec težke poškodbe na glavi in desni roki. Pisar in šofer sta ostala nepoškodovana.

Ranjenici so bili po nesreči s pomočjo seljakov, ki so bili blizu, prepeljani na žandarmerijsko postajo v Ljubanište, kjer se jim je nudila prva pomoč in od koder se je telefonično poklicala pomoč iz Ohrida. Po preteku treh ur je došel iz Ohrida avtomobil, s katerim je poleg zdravnika došel tudi sam g. Blažič in ki je nato ranjence odpeljal nazaj v Ohrid.

G. Risen je kljub poškodbam z avtomobilom, na pomoč došlim, posetil Sv. Naum in se šele nato vrnil v Ohrid.

Velika tatvina v vlaku

Losnemu trgovcu Antonu Klančniku je bilo v vlaku pri Sunji ukradenih 65.000 Din.

Zagreb, 25. maja

Včeraj ob 5. zjutraj se je zgledal na zagrebški policiji pri službojočem policijskem uradniku Anton Klančnik, in lesnega trgovca iz občine Preserje v Sloveniji, ki je izpovedal, da je bil na poti iz Beograda v Zagreb izropan v vlaku in sicer v bližini Sunje. Utrojen je med vožnjo zaspal in takol, ko se je zbudil, je presenečen opazil, da mu je bila ukradena listnica, v kateri je imel 65.000 dinarjev. Takoj je alarmiral vse sopotnike in tudi kondukterja, izvršena je bila v vlaku preiskava, vendar pa tatu niso mogli izslediti.

Klančnik je pri zaslišanju izjavil, da je imel v listnici 62 bankovcev po 1000 dinarjev ter 30 bankovcev po 100 dinarjev. Razen tega je imel v listnici tudi verižico, na kateri je imel kot privesek avstrijski petkronski novc. Policija je takoj uvedla preiskavo.

Izletniki, čuvajte planinsko floro!

Še nikdar tako ceno kot sedaj

TEKSTILBAZAR

v Ljubljani, na Krekovem trgu št. 10, prodaja dokler zaloga traja:

- Batist modno barvasti Din 5-—
- Kotenina 80 cm široka Din 8-—
- Kambrik zelo trpežen Din 10-—
- Krep in delen fini najnovjši Din 12-—
- Moški in ženski angleški in češki štofi najcenejši!

Pri Tekstilbazaru je blago!

Domače vesti

* **Kralj in kraljica v Južni Srbiji.** V nedeljo sta prispela v Skopje kralj in kraljica. Včeraj je kralj obiskal razne kraje v skopski oblasti; bil je v Kačaniku, Gijanih, Kummanovcu. V Gijanih je kralj sprejel deputacijo tamkajšnje mladine, kateri je izrazil željo, naj bi povsod, kjer se to še ni zgodilo, nacionalna omladina ustanavljala sokolska društva, da se v njih duševno in telesno okrepi in vzgaja v duhu narodnega jedinstva. Kraljica je v Skopju pregledala humanitarne ustanove.

* **Letovanje naše kraljeve dvojice.** Beograjski listi poročajo, da je že skoraj definitivno dovršen načrt za letošnje letovanje naše kraljevske dvojice. Kraljevska dvojica se bo mudila nekaj časa v Južni Srbiji in prirejala od Sv. Nauma izlete po celim jugu. Iz Južne Srbije odpotujejo visoki gosti v Topolo, kjer ostanejo okoli 20 dni. Iz Topole bo kraljeva dvojica odpotovala na Bled v svoj gradit Suvober, kjer bo preživela večji del poletja. Po odmoru na Bledu bo naša kraljeva dvojica oficijelno posetila Pariz.

* **Prestolonaslednik Peter na letovišča.** Beograjski listi poročajo, da odpotuje te dni prestolonaslednik Peter na morje v Selce pri Crkvenici, kjer je bil na letovišču že lansko leto.

* **Proslava sv. Cirila in Metoda v Beogradu.** V ponedeljek je državna tiskarna v Beogradu na svečan način proslavila praznik sv. Cirila in Metoda. Svečanosti so se udeležili tudi zastopniki civilnih in vojaških oblasti. V saborni cerkvi je svečanim cerkvenemu obredu prisostvoval ves diplomatski zbor ter številni zastopniki vseh oblasti.

* **Odlikovanje ministra Pucića.** Na predlog finančnega ministra je odlikovan z redom Belega orla IV. reda kmetijski minister g. Ivan Pucić.

* **Svečana otvoritev nove vseučiliške biblioteke v Beogradu** je bila izvršena v ponedeljek ob prisotnosti zastopnikov vlade, parlamenta, diplomatskega zbora in velikega števila predstavnikov znanosti in prosvete. Nova biblioteka, ki je zgrajena s pomočjo Carnegiejevega fonda, je po svoji zunanosti in notranji ureditvi vzorna ustanova.

* **Direktor Bračić umrl.** Včeraj je preminil v nekem graškem sanatoriju bvlji ravnatelj Južne železnice v Ljubljani g. Bračić. Truplo prepeljejo v Celje in tamkaj položijo k večnemu počitku.

* **Smrtina kosa.** V Gradcu je umrl včeraj g. dr. Karl Wendler, upokojenj dež. sodni svetnik, v 82. letu starosti. Zalujoca vdova Sigismunda je hčerka znanega pokojnega graškega rodoljuba, okrajnega sodnika Frana Hrašovca ter sestra g. dr. Juro Hrašovca, odvetnika in župana v Celju.

* **Sela tarifnega odbora.** Za danes je sklican v min. soborčaja izvrševalni odsek tarifnega odbora, da prouči in formulira sklepe poedinih sekcij, sprejete na Sušaku ter jih predloži ministru soborčaja.

* **Promesitve.** Šef oddelka v ljubljanski tobačni tovarni g. Franc Aleš je premeščen iz Ljubljane v Benjalko.

* **Vpokožitev.** Vpokojen je g. Stefan Blažkovič, šolski upravitelj v Lažbergu.

* **Z naše univerze.** V 5. skupino I. kategorije je pomaknjen tajnik na tehnični fakulteti ljubljanske univerze g. Josip Jurkovič.

* **Ukaz o srezkih poglavarjih.** V ministru za notranje zadeve so pripravili večji ukaz o imenovanju in premetitvi srezkih poglavarjev. Ukaz bo v kratkem objavljen.

* **Naši delegati donavske komisije v Beogradu.** Vladni delegat v mednarodni donavski komisiji g. Miloš Mihajlovič in njegov pomočnik g. Wilfan sta iz Bratislave dospela v Beograd, da dobijo od vlade potrebne instrukcije za prihodnje plenarno zborovanje komisije. Mihajlovič je posetil pomočnika ministra za zunanje zadeve in mu referiral o delu naše delegacije v Bratislavi.

* **Knjiga v obrambo Rade Pašića.** Te dni je izšla v Beogradu knjiga, ki brani Rade Pašića pred očitki številnih korupcijskih inštr. afer. Knjiga, ki je bila izdana na stroške radikalne stranke, je bila odposlana vsem večjim radikalnim organizacijam. Avtor knjige je neki Anta Pavlovič.

* **Katedrala sv. Save v Beogradu.** Zgradba projektirane katedrale sv. Save, srbskega prosvetnega zaščitnika, bo zgrajena v bizantinskem slogu. Stroški so proračunjeni na 200 milijonov dinarjev. Za kritje stroškov ima odbor zasiguranih že 170 milijonov, ostali primanjkljaj pa se bo kril z državno subvencijo.

* **Kolonizacija državnega posestva Belje.** Beograjski »Trgovinski Glasnik« poroča, da pripravljata finančno ministrstvo pravilnik o razdelitvi 8000 oralov zemlje državnega posestva Belje. Zemljišče se bo razdelilo optantom in beguncem iz Madžarske ter drugim agrarnim interesantom.

* **Na Cankarjevem domu.** VI. a razred ljubljanske Ženske realne gimnazije je priredil na binkoštno soboto pod vodstvom svojega učitelja slovenščine vrlo uspel literarni izlet na Vrhniko. Gostje so si ogledale rojstno hišo genija Cankarja, kjer je Danica Meliharjeva lepo recitirala iz zbirke »Moje življenje«. Po Sv. Trojici, kjer so izletnice pregledale staro cerkev, so obiskale dijakinje še grob Cankarjeve matere na farnem pokopališču pri Sv. Pavlu, kjer je že imenovana gojenka citirala »Tujko učenost«. Preko Močilnika in gradu Bistre, ki so si ga gojenke tudi podrobno ogledale, so se izletnice preko Borovnice vrnile v Ljubljano.

* **Nezastisljen socialni škandal.** Uprava državnih monopolov v Beogradu je odredila, da morajo biti trafike vsak dan nepretrgoma od 6. jutraj do 21. zvečer odprte. Torej 15 ur morajo ubogi trafikantje, večinoma vojni invalidi, prebiti v prostorih, od tabaka zaduhlih. Še opoldne nimajo odmora. Ali namerava uprava monopolov na ta način

rešiti invalidsko vprašanje, da jim pripravi prezgodnji grob? Uduženje tobačnih trafikantov je vse potrebno ukrenilo, da se ta protizakoniti odlok prekliče, prosti pa narodne poslance, naj podpirajo to akcijo in na merodajnih mestih intervenirajo v tej zadevi.

* **Kralji z enakimi in sličnimi imeni.** Ker je v naši državi več krajev z imenom Brestovac ali Brestovec, morajo pošte od pošiljateljev pri sprejemanju vknjiženih pošilk zahtevati, da naslov izpolnijo tako, da zamenjava ne bo mogoča (n. pr. Brestovac v Banatu, Brestovac p. Daruvarju, Brestovac Kragujevački itd.).

* **Reorganizacija prometne službe.** V prometnem ministru so se pričela pripravljati dela za ustanovitev širše komisije, ki bo imela nalogo izdelati načrt pravilnika o reorganizaciji prometne službe v naši državi. V komisijo bodo pritegnili k sodelovanju tudi predstavnike poedinih gospodarskih organizacij.

* **Slovenska ilustrirana družabna revija »Razgled«.** Te dni je dospela iz Prage prva številka »Razgleda«, modernega mesečnika za gledališče, literaturo, glasbo, slikarstvo, film, modo, sport in družabno življenje. Revija je bogato ilustrirana in prinaša vrlo interesantne članke. Tisk in zunanja oprema sta odlična. Takega lista Slovenci še nismo imeli. Za prihodnje številke so obljubili sodelovanje mnogi znani slovenski književniki. Revija bo prinesla letos poleg izvirnih člankov, novel, študij in esejev tudi Pierre Louysov znameniti francoski roman »Ženska in možicelja« v prevodu dr. J. Pavla Karfina. »Razgled« se dobiva v knjižarnah in trafikah. Posamezna številka stane Din 15, celoletna naročnina Din 160, polletna Din 80.

* **Državni arhivi v Novem Sadu in Skopju.** Minister prosvete je odredil, da se osnujejo novi državni arhivi v Skopju in Novem Sadu. V novosadskem arhivu bo nameščen ves arhivni material, ki se nanaša na Vojvodino, v Skopju pa arhiv za Južno Srbijo.

* **Izlet zagrebških učiteljev v Prago.** Zagrebški učitelji in učiteljske prirede koncem prihodnjega meseca velik izlet v Češkoslovaško. Izletniki bodo na Vidov dan ob priliki vsesokolskega zleta dospeli v Prago in nato obiskali tudi ostala češkoslovaška mesta.

* **Entomološki kongres v Beogradu.** V četrtek dne 27. t. m. bo odprt v Beogradu prvi entomološki kongres, ki ima namen pritegniti k tesnemu sodelovanju vse delavce na polju entomologije v naši državi. Inicijativo za ta kongres so dali razni strokovnjaki iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Na kongresu se bo ustanovilo enotno entomološko društvo za našo državo, zakaj proučevanje žuželk predstavlja nedvomno veliko potrebo za naše gospodarsko in zdravstveno življenje.

* **Izplačilo bonov žigosanih novčanic.** V finančnem ministru so pričeli te dni proučevati vprašanje povračila 20%, ki so bili zadržani ob priliki žigosanja kronskih novčanic. Finančno ministru je pričelo razmišljati o tem povračilu na zahtevo mnogih gospodarskih organizacij.

* **Komunistične aretacije v Velikem Bečkereku.** V petek je policija v Velikem Bečkereku popolnoma nepričakovano izvršila hišno preiskavo pri voditeljih neodvisne delavske stranke. Pri preiskavi je policija našla veliko komunističnih brošur in propagandnih spisov, ki so bili seveda konfiscirani. Pri tej priliki je bilo aretiranih tudi 13 oseb.

* **Za Bled in okolico ustanovni občni zbor društva hišnih in zemljiških posestnikov** se vrši v sredo 26. t. m. ob pol 9. uri zvečer v prostorih hotela »Beograd« na Bledu. Poročevalec Zvezni predsednik g. Frelih iz Ljubljane. Ker se bo na občnem zboru razpravljalo tudi o najemninah za letoviška stanovanja na Bledu in o drugih važnih zadevah, se vsi posestniki vabijo k obilni udeležbi.

* **Z avtom v Vrata.** Dne 23. t. m. se je s svojim avtom pripeljal v Vrata pred Aljažev dom g. Albert Pečevnik, ravnatelj delniške družbe SpNt v Ljubljani. To je prvi avto, ki je privozil v Vrata, in dokaz, da bi se dal organizirati avtomobilski promet v Vrata, ako bi se na nekaterih mestih cesta primerno popravila. Isti avto je drugi dan 24. t. m. pripeljal tudi h koči v Gozdu pod Vrščim. Do tu sem je bila še pred leti prekrasna cesta, danes je že večinoma razpadla in če se nihče ne bo brigal zanjo, ne bo o nji čez par let mudi sledu več. Italijani so cesto onstran Vršiča že pred leti popravili, da se lahko vsak avto pripelje na vrh Vršiča, mi pa puščamo ravnodušno, da propada cesta na naši strani, dasi je strateško najvažnejša pomena. Nadejamo se, da bodo končno i pri nas prišli do prepričanja, da bi bil neodpustljiv greh, ako bi brezbržno pristopili, da bi razpadla ta cesta.

* **Neumestna gorečnost.** Iz vse dežele prihajajo poročila, da zahtevajo davčni uradi z vsro strogostjo, naj poravnajo delavci zaostalo dohodnino do leta 1925. So slučaj, ko hoče pri uradu do donarja potem eksklucije. Vprašanje je, če je na mestu tako postopanje v času, ko se bori delavec za svojo eksistenco. V interesu države same bi bilo, da preneha finančna oblast s takim izterjevanjem in da odpše delavcu vso zaostalo dohodnino do časa, ko se je pričel pobirati davek na ročno delo.

* **Kočeovski dijaški dom** bo imel svoj redni občni zbor v nedeljo dne 30. maja ob 11. dopoldne v društvenih prostorih s sledečim dnevnim redom: poročilo predsedstva, poročila tajnika, blagajnika in preglednikov odobritev nakupa Venušev palače, sprememba pravil in sločastnosti.

* **Interes Danske za naše Primorje.** Naš konzulat v Kopenhagenu je pričel v zadnjem času razvijati živahno propagando med danskim prebivalstvom za lepoto naše domovine. Mnogo listov je po zaslugi našega

konzulata priobčilo že več člankov in mnogo slik naših krajev, zlasti primorskih. Ta propaganda je imela dokaj uspeha, ker pridejo poletj v naše kraje večje skupine danskih izletnikov, med njimi tudi večja skupina visokošolcev. Meseca julija dospe v Dalmacijo tudi okoli 200 nemških zdravnikov.

* **Muzejsko društvo v Ptujju** ima svoj redni občni zbor v četrtek dne 27. t. m. in sicer ob pol 6. zvečer v posvetovalnici mestnega urada. V petek dne 28. t. m. pa priredi muzejsko društvo v mestnem gledališču predavanje s skoptičnimi slikami: »O umetnostnih spomenikih ptujskega mesta«. Predaval bo g. dr. Fr. Stelè iz Ljubljane.

* **Nad 3000 birmancev v Zagrebu.** Na binkoštno nedeljo je birmal zagrebški nadškof dr. Ante Bauer 1622 otrok, na binkoštni ponedeljek pa 1571. Vsekakor zelo lepo število!

* **Most med Reko in Sušakom.** Zgradba velikega mostu, ki bo spajal Reko s Sušakom, dobro napreduje. V kratkem bodo popolnoma dovršene betonske podloge mostu na obeh straneh Rječine in sicer na mestu, kjer se je nahajal stari most, ki ga je uničil D'Annunzio leta 1920. Ko bodo ta dela popolnoma dovršena, bo montirana železna konstrukcija mosta. Novi most bo širok 15 metrov in izročen javnemu prometu že meseca julija.

* **Preiskava v lepoplavski aferi.** V soboto je dospel v Zagreb inspektor glavne kontrole g. Kujić, ki je določil, da vodi preiskavo v znani zadevi dr. Šabca, ki je izvršil v lepoplavski kaznilnici veliko poverbo. G. Kujić je izjavil, da je njegov prihod v Zagreb v zvezi z nadaljevanjem preiskave v lepoplavski aferi.

* **Radioemanacijsko termalno kopališče Dolenjske Toplice (38° C).** postaja Stražatoplice, zdravi z izvrstnim uspehom reumatizma. Živčne bolezni: vnetje živcev, otrpnenje, neuralgije, ischias, ženske bolezni, ekzudate, posledice zlomljenih kosti, zakasnelo rekonvalescencijo po težkih boleznih in operacijah, kron. kožne bolezni, itd. Vsaka tukajšnja kura je tudi okrepevalna in omiljevalna. Elektr. razsvetljava, tekoča voda v sobah, sploh moderni komfort. Hrana ala carte ali v penzionu. Cene znižane. Prospekte na zahtevo. 157

* **Fotomer izšel.** Da ustrezemo nujni potrebi, smo založili osvetljevalno tabelo, ki bo vsled zanesljivosti in privlačnosti vsem amaterjem izborna služila. Ne zamudite in nabavite si fotomer v drogeriji Kanc, Židovska ulica. 171

* **Za spomladansko kuro** priporočamo originalni planinski »spomladanski čaj«, lekarna Bahovec, Ljubljana. Cena Din 10, po pošti Din 12.—.

STRAT

LILIAN HARVEY

STRAT

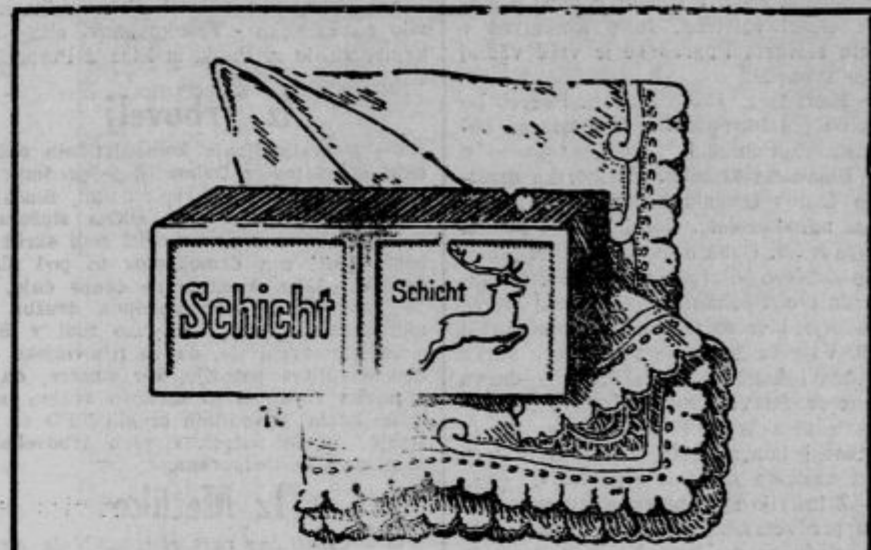
Iz Ljubljane

u— Vavpotičev portret pokojnega župana dr. L. Perčca je razstavljen v izložbi mestne elektrarne na magistratu. Podobenst in izraz obraza sta prav dobro posrečena.

u— **Leteči avtomobili.** Izum bratov Radošević iz Sarajeva, je razstavljen samo še danes v dvorani Mestnega doma. Model predstavlja letalo, ki se more dvigniti z mesta v zrak brez zaleta ter more ostati v poljubni višini. Brata izumitelja vabita g. inženjerje, industrije in bančnike ter vse druge interese, da se osebno prepričajo o nepobitem uspehu njihovega izuma.

u— **Fordova karavana v Ljubljani.** Ob praznikih je imela Ljubljana malo senzacijo. Iz Trsta je namreč te dni prispela v Ljubljano, kakor smo že poročali, takozvana Fordova karavana, obstoječa iz 6 oseb, in 6 tovornih avtomobilov ter 4 traktorjev. Sestavljena je bila ta reklamna karavana v Trstu v tamošnji Fordovi tvornici (Ford Motor Company d'Italia, d. d.), ki dobiva iz Amerike od glavnega podjetja posamezne dele ter jih dokončava v gotove izdelke. Karavana uporablja samo mazilna olja podjetja Vacuum Oil Company, d. d. v Zagrebu (glavno podjetje v Ameriki). Namen te karavane je, da dela reklamno razen za Fordove avtomobile tudi za omejenaa mazila. Karavana odpotuje iz Ljubljane dalje v Celje, Maribor, v Hrvaško in Slavonijo, Vojvodino, Srbijo do Kragujevca, od tam v Bosno, Dalmacijo in nazaj v Zagreb, kjer pridejo avtomobili in traktorji v razprodajo. Prepotovala bo karavana okrog 3500 km. Med potjo se bo predvajala v vseh večjih krajih praktična uporaba vozov in traktorjev. Enako se bodo dajale filmske predstave, ki bodo nudile vpogled v produkcijske razmere ameriških Fordovih tvornic. Trajala bo potujoča reklama po sedanjem načrtu do 18. avgusta. Kakor izjavlja vodja karavane, g. Leo Hansen, se je ta način reklame podjetju doslej povsod obnesel. V Italiji so bile prirejene že tri takšne karavane. V Madžarski potuje baš sedaj enaka reklamna karavana.

u— **Razstava narodnih vzezin cavitatske zadrage.** Na svobodnih tleh bivše dubrovnike republike je od davnih časov cvetela domača industrija. Na dobrem glasu so bile predvsem dubrovniške čipke, ki so s padcem republike popolnoma propadle. Po okoliških vaseh, zlasti v Konavljah, so se izdelovale krasne narodne veznine, ki so se po volni v prvi polovici 19. stoletja poizgubile. Prešla je nevarnost, da popolnoma izginejo. Da se to prepreči, je cavitatska zadruga (za vzdrževanje in napredovanje narodne umetnosti in obrti ter vzgojo mladine v Cavitatu, Dalmacija) otvorila šolo za vezenje. V tel šoli se po originalnih iz oih krajev izdelujejo krasne ka-

Nikoli

ni bil najden kos Schichtovega mila, v katerem bi se mogla dokazati tudi le najmanjša potvorba.

Nikoli

ni Schichtovo milo poškodovalo kosa perila.

Vedno

je Schichtovo milo čisto in neškodljivo.

Lahko bi ceno Schichtovemu milu tudi snizali, če bi hoteli: rabiti cenejše surovine in posvečati manjšo pozornost skrbni izdelavi.

Tega ne storimo, ker naše geslo je neomajno:

Schichtovo milo je najboljšo!

Pristno le z znamko Jelena.

Danes ob 18¹⁵ uri na igrišču Ilirije

Moravska Slavija : S. K. Jadran

(Brno)

(Ljubljana)

Ob vsakem vremenu.

nevaske narodne vezenine za uporabo na otroških oblekah in salonskih okrasih. Izdelki se odlikujejo po točni izvršitvi in posebni ubranosti barv, kar je priznano ne samo po vseh delih naše države, temveč tudi izven njenih mej. Na Jadranski razstavi v Splitu so bili odlikovani s častno diplomno in srebrno kolajno. Da morejo vsi sloji, zlasti šolska mladina spoznati posebno tehniko kanevskega vezenja, priredi cavitatska zadruga razstavo vezenin v Ljubljani. Na razstavi bodo zadržane učenke tudi izdelovale svoja dela. Razstava bo odprta samo dva dni: 30. in 31. t. m. na Tehniški srednji šoli.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnje dni so v Ljubljani umrli slučaj: Ivan Zupanc, mestni revež, 74 let; Jožeta Steiner, zasebnica, 85 let; Ivana Prek, zasebnica, 59 let; Franc Briner, zasebnik, 50 let; Franc Maver, postojnik, 56 let; Ciril Kalin, rudniški inženjer, 28 let; Marija Štabel, posestnica, 70 let; Franc Rome, prosjak, 71 let; Tita Primc, delavčeva hči, 16 mesecev; Josip Avbelj, nadsprevodnik v pok., 74 let; Ivan Jager, tisk. uslužbenec, 27 let; Ivana Pihler, trafikantinja, 61 let; Uršula Pavšek, mestna uboga, 80 let; Marija Podviž, posestnikova žena, 42 let; Franc Rupnik, sin trgovca, 3 leta; Luka Zvoljan, dlnar, 55 let; Milivoj Ravnič, sin žel. sprevodnika, 3 mesece; Viktorija Žgajnar, hči poklicnega gasilca, 6 mesecev; dr. Karl Triller, odvetnik, 63 let; Anton Wobak, hlapec, 62 let; Darinka Bonča, žena policijskega agenta, 33 let; Alojzij Potokar, krojač, 29 let; Josip Lauer, višji žel. revident, 59 let; Ivan Framtar, žel. uslužbenec, 47 let; Jožef Turk, delavec, 80 let; Marija Berce, zasebnica, 91 let; Josip Fink, dlnar, 27 let; Ana Zolet, užitkarica, 72 let; Marija Beltram, zasebna uradnica, 29 let; Janez Knez, posestnik, 51 let; Franciška Arhar, krojačeva žena, 21 let; Jožef Zumer, delavec, 3 let; Karl Znidar, sin delavca, 18 mesecev; Franja Lampič, kuharica, 57 let.

u— **Razne tatvine.** Na Pogačarjevem trgu je bila v nedeljo ukradena Gabrijelj Fenc iz ročne torbice črna denarnica z gotovino 300 dinarjev in železniško legitimacijo. Iste dne je bila ukradena v Šolskem drevo-redu Mariji Zdešarjevi iz Zaklanca rjava usnjata denarnica z vsebino 2000 dinarjev. — V eni zadnjih noči je udril neznan sved-rovec v trafiko Franciške Šmon v Zeleni japi ter odnesel za okrog 1300 Din raznih tobačnih izdelkov ter 1 kg suhega svinjskega mesa. — Iz veže banke Slavije v Gosposki ulici je v nedeljo neznan »kolesar« odpeljal 2000 dinarjev vredno kolo znamke »Steyr«. Kolo je bilo last banke. Tatvino je izvršil bale neki mlajši možki, ki so ga videli ljudje opazovati okrog hiše skoro celo uro.

u— **Slabo vreme in tatovi.** Radi neprestanega dežja in nestalnega vremena imajo tatovi zadnje dni posebno piko na tute dežnike. Iz raznih gostilen in kavarn je zmanjkalo gostom že dokaj dežnikov. V ponedeljek popoldne je neznan umzovik odnesel 250 dinarjev vreden dežnik iz kavarne »Ev-rope« tudi majorju v p. Mateju Guzelju, stankujuemu v Šiški. Dežnik je bil skrit pod sukno, vendar ga je tat kljub previdnosti lastnika vendarle našel.

u— **Žeparji na poslu.** V nedeljo dopoldne se je pripeljala v Ljubljano iz Kranjske gore zasebnica Marijana Cuzman in odšla popoldne k procesiji na Rakovnik. Po končani procesiji se je zadržala nekaj časa v cerkvi, slednjič pa se je pomešala med množico ljudi na srednjem dvorišču zavoda, kjer je nenadoma opazila, da ji je moral bržkone prej soči v žep neznan žepar, ki ji je odnesel denarnico s 300 Din ter povratnim voznim listkom. Okradenica je prijavila slučaj takoj na stražnici, vendar zasledovanje tatu ni rodilo uspeha.

u— **Zopej predrzen vlom v trafiko.** Ko je prišla v torek jutraj vdova Jožefa Kolenc, stanujoča v Rožni dolini, v svojo trafiko, na vogalu poti na Rožnik in ceste v Rožno dolino, je opazila, da je skoro popolnoma izpropana. V zadnji steni se je nahajala pri tleh velika luknja, skozi katero je prišel ponoči v barako neznan zlikovec. Do barake se je priplazil iz vrta mestne drevnice, tako da je jel krit hrbet. Odnesel je iz barake za okrog 4000 dinarjev raznih tobačnih izdelkov ter okrog 400 dinarjev gotovine.

u— **Najboljši in najtrpežnejši češki čevlji** Tip-Top in Baly-Svica se dobe le v trgovini Ziberi, Prešernova ulica, Ljubljana. 540

u— **Došla krasna izbira otroških oblek** in plaščov. Bluze vedno najnovjše. Kristofelj - Bučar, Ljubljana. Stari trg.

u— **Policijske prijave.** Od ponedeljka na torek so bili prijavljeni policiji naslednji slučaj: 2 tatvine, 2 prestopka kaljenja nočnega mira, 1 oslabilost na cesti in 8 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacija je bila izvršena ena in sicer radi vlačugarstva.

Iz Maribora

a— **»Planjski večer«** se vrši v petek 28. maja ob 8 zvečer. »O alpinizmu« bo predaval na podlagi mnogih alpskih slik dr. Henrik Tuma iz Ljubljane. Na večeru bodo zapeli ženski in moški dijaški zbor pod vodstvom gđ. prof. Ropasove in g. prof. Švajgerja slovenske planinske pesmi.

u— **Izlet v Ptuj.** Lepo uspešno predavanje »O starem Ptujju« v Ljudski univerzi je dalo pobudo za izlet v nedeljo 30. maja v Ptuj, kjer si ogledajo izletniki največje znamenitosti Ptujja in okolice (Mitrljev tempelj, muzej, grad i. dr.). Opozarja se, da bo vstop dovoljen tudi v grad, kjer je zbral lastnik g. prof. Herberstein prekrasne umetnine iz različnih svojih gradov. Izlet se vrši na avtomobilih. Odhod je ob pol 1. popoldne, povratek ob 8. zvečer. Izletniki se zberejo na Trgu Svobode. Stroški tja in nazaj znašajo okoli 25 Din. Pisemne prijave se še sprejemajo v Ljudski univerzi, Slomškov trg 17. Pri deževnem vremenu odpade izlet.

a— **Cankarjeva proslava.** Intendant Narodnega gledališča je povabil Društvo slovenskih književnikov, da priredi Cankarjevo proslavo v Mariboru, bodisi v nedeljo 30. t. m. zvečer in 31. t. m. popoldne za dijaštvo, ali pa 7. in 8. junija.

a— **Telovadna akademija** naraščaja in dece Sokolskega društva v Mariboru, ki jo priredi mladinski odsek, se vrši v torek dne 1. junija v veliki dvorani Narodnega doma ob 20. uri.

a— Smrtna kosa. V soboto je umrl v Mariboru vinski veletržec Josip Rossmann v 81. letu starosti. Pogreb se je vršil včeraj s Trga svobode.

a— Umrl je g. Joško Mencej. Pogreb bo danes ob pol 16. popoldne iz mestnega pokopališča na Pobrežju.

a— Binkoštna kronika. Mariborska družba so častno izbrala binkoštno praznike tudi za narodno delo. Češki klub je podelil na mejo k Sv. Duhu na Ostrm vrhu, kolestarsko društvo »Perun« v Svecino, nekdanjo trdnjavo Súdmarke, mariborski Sokol na Pohorje, kjer so taborili tudi mariborski skavti. Vojaška godba je priredila v parku promenadni koncert, gledališče oba dneva večerne predstave, športna društva pa tekme. Vrh tega je imel Maribor oba dneva esperantisti kongres. Na Slomškovev trgu je bila občina množica birmancev.

a— Z britviljo si je prerežala vrat v Mariboru predvčerajšnjim mlada služkinja nekake ugledne meščana. Našli so jo mrtvo v postelji, ki je bila na vse strani okropljena s krvjo. Nesrečnica je zapustila tudi neka poslovilna pisma.

a— Zdravstveno stanje v Mariboru. V času od 15. do 21. t. m. sta bila v Mariboru dva slučajna legarja, 10 slučajev škrlatink in dva slučajna šena.

Iz Celja

e— Franc Confidenti. V Zavodni pri Celju je umrl v soboto dne 22. t. m. v 65. letu starosti g. Franc Confidenti, posestnik in gostilničar ter vpokojeni obratovodja kemične tovarne v Gaberju pri Celju. Bil je tipičen predstavnik onih redkih meščanov, ki jim življenje ni položilo že v zibelko bogastva in drugih zemeljskih dobrin, ki pa si je znal z žulji svojih rok in s svojo prirojenim inteligencijo ustvariti udoben dom in nad vse gostoljubno stredo. Rodom iz Hranjčine, je prevzel pred 35. leti obratno vodstvo v novo zgrajeni kemični tovarni v Gaberju, ki jo je upravljal do leta 1924. V svojem poklicu vreden in natančen, je kazal napram svojim delavcem vedno blago in dobrohotno srce. Na njegovo inicijativno je narasla okrog tovarne polagoma cela naselbina delavskih hiš. Slovel je daleč naokrog po svojem plemenitem značaju. Kljub hudemu nemškemu pritisku je ostal zvest svojemu narodu, vplival pa je tudi na podrejeno mu delavstvo, da ni zatalja svojega slovenskega pokolenja. Dolga leta se je uveljavil v občinskem zastopu Celje-Okolice ter bil delje časa tudi okoliški podžupan. Celjski podružnici SLD je bil pokojni Confidenti prvi njen predsednik ter po-
leg rajnega dr. Srnceva prvi njen član. Pokojnik zapuščal vdovo, tri sinove in pet hčera. Pogreb se je vršil včeraj v torko ob 16. na okoliški pokopališče. Pred krsto so korakali gasilci iz Gaberja, več deputacij, lovski tovariši in dolga vrsta delavcev iz kemične tovarne. Častno spremstvo ob krsti so tvorili delavci in lovci. Pogreba se je udeležilo mnogoštevilno občinstvo iz Celja in okolice. Njegovemu delu, prijateljstvu, požrtvovalnosti in ljubezni nad vse časten spomin!

e— Redni sestanek članov krajevnega organizacije SDS Celje se vrši danes v sredo ob 8. zvečer v mali dvorani Celjskega doma. Za zapuščane je udeležba obvezna.

e— Redni sestanek članov krajevnega organizacije SDS Celje - Okolica bo ta teden v četrtek ob 8. zvečer v gostilni Zöhling v Gaberju. Sestanek je za zapuščane zelo važen.

e— Občni zbor srezke organizacije SDS za srez Celje - Vransko se bo vršil v nedeljo 30. majnika ob 8. dopoldne v mali dvorani Celjskega doma. Na občnem zboru, ki je združen z zborom demokratske stranke, bo poročal narodni poslanec g. dr. Pivko. Vsi somišljeniki demokratske stranke v Celju in okolici naj se udeležijo zborovanja.

e— Krstna slava domaćega pešpolka v Celju. Dne 28. t. m. praznuje domači 39. pešpolk svojo slavo kot spomin zavzetja trga Črne po oddelkih celjskega pešpolka (sedanjega 39. pp.) o priliki koroške ofenzive leta 1919. Ob 10. dopoldne se vrši slovesna služba božja in lomljenje kolača, popoldne ob 15. pa na Glazilji vojaške igre in druga zabava.

e— Občni zbor »Ribarskega društva« v Celju bo, kakor smo že poročali, v soboto 29. majnika ob 8. zvečer v salonu hotela »Balkane«.

100.000 Din za 10 Din

lahko zadene, kdor kupi srečno loterijsko društvo »Trgovska akademija« v Ljubljani 100a 885 dobitkov od 50 do 100.000 Din.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Sreda, 26.: »Jakob Ruda«. D.

Četrtek, 27.: »Ednot«. F.

Petek, 28.: »Ladja Tenacitja«. E.

Ljubljanska opera

Sreda, 26.: »Boheme«. A.

Četrtek, 27.: »Boris Godunov«. B.

Petek, 28.: »Wally«. C.

Mariborsko gledališče

Sreda, 26.: »Marija Stuart«. C. (Kuponi)

Četrtek, 27.: Zaprt.

Petek, 28.: »Satan v ženski«. B.

Sobota, 29.: »Marija Stuart«. A. (Kuponi)

Zadnjič v sezoni.

Prihodnje premijere v mariborski dra-
mi, V petek 23. t. m. se uprizaro na mari-
borskem odru v režiji gosp. Bratine zani-
mljiva vedomatinska Schönerhergerja tra-
gedija v petih dejanjih »Satan v ženski«.

Dasi je bila imenovana tragedija že upri-
zorjena na našem odru, bo radi svoje zani-
mlivosti gotovo vnovič vzbudila zanimanje.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

a— Prememba posesti. Franc Likarjevo
vilo na Zrimsko - Frankopani ulici sta
kupila ga. in g. Pavla in Rihard Pernat v
Celju.

Iz Trbovelj

t— Razveljavljanje komunističnih občinskih mandatov v Dalmaciji je predmet živ-
vahnih razgovorov po celi dolini. Slučaj v
Trbovljah je popolnoma sličen slučaju v
Splitu, kjer so se komunisti tudi skirli za
hrbet socialnih demokratov in pod plašč
delavske liste. Medtem se danes čuje, da
je Trboveljska premogokopna družba na
merodajnih mestih, posebno tudi v Beo-
gradu, intervenirala, da se trboveljske ob-
činske volitve potrdijo, ker smatra, da bi
z novim županom in njegovo večino naj-
lažje delala. V vodilnih krogih TPD se za-
trjuje, da je potrditev vseh trboveljskih
mandatov že zagotovljena.

Iz Metlike

m— Električna razsvetljava. Naše mesto
je že skoraj tri mesece brez električne raz-
svetljava. Omeniti moramo, da so strokov-
njaki ugotovili, da so skoraj vsi izolatorji
pri žicni napeljavi pokvarjeni, vsled česar
so občutili pri zadnji nevihti v večini hiš
tako močno udarce od strele. Pozivamo
lastnika, naj začne obravnavati in naj ta ne-
dostatek popravi, ker bodo sicer meščani
primorani sami odstraniti žično napeljavo
v izogib večje nesreče pri eventualnih ne-
vihtah, ki bi znale še nastopiti.

m— Naši šolarji nastopijo kot prvi za
propagando belokranjske turistične v Ljub-
ljani. Čast našemu učitelstvu, ki je žrtvo-
valo mnogo ur za večanje petja in nasto-
pov. Od Ljubljancev pričakujemo, da po-
setijo predstavo v velikem številu. To je
pač prvi nastop naše dece v slovenski pre-
stolici. Učencev pride okoli 50.

Občni zbor ZKD. v Ljubljani

V četrtek dne 3. junija t. l. ob 15. se
vrši v prostorih tajništva ZKD, Kazina II.
nadstr., VI. redni letni občni zbor Zveze
kulturnih društev v Ljubljani s sledečim
sporedom:

- 1.) Pozdrav in poročilo predsednika.
- 2.) Poročilo tajnika o delovanju ZKD v
preteklem letu.
- 3.) Blagajniško poročilo.
- 4.) Volitve predsedstva in odbora.
- 5.) Služajnosti.

Vabimo vsa društva, da se občnega zbo-
ra udeležijo v čim lepšem številu. Imela bo-
do priliko slišati poročila o neumornem de-
lu ZKD v pretekli sezoni in o smernicah
njenejega dela v bodočnosti.

Da se občnega zbora, ki je velika važ-
nost, udeležijo lahko vsako društvo po svo-
jem delegatu, si je pridobila ZKD olajšavo
po obične vožnje pod sledečim pogojem:
Vsak delegat mora na domovni postaji pri
odhodu predložiti blagajniku posebno član-
sko izkaznico ZKD, katero žigosa blagajnik
s postajnim žigom; nato naj vsak udeležnik
kupi cel vozni listek do Ljubljane ter iste-
ga obenem z žigosano člansko izkaznico
dobro shraniti. Na članski izkaznici bo ZKD
potrdila navzočnost delegata na občnem
zboru, nakar bo njegov vozni listek velja-
ven za brezplačni povratek v domovno po-
stajo.

Imena delegatov, ki potrebujejo člansko
izkaznico ZKD v svrhu polovične vožnje,
naj nam društva takoj javijo, da jim izkaz-
nice še pravočasno dopošljemo.

Sokol

Priprave za VIII. praški sokolski zlet
so dokazale, da je že prestala mlada ru-
ska emigrantska zveza svoje otroške bole-
zni. »Sokoz ruskega sokolstva zagranice«,
redno nadaljuje svoj »Vestnik«, kateri iz-
haja v Pragi približno desetkrat letno in
veže posamezna, raztresena gnezda med
sabo. Izboljšano finančno stanje zveze je
dovolilo njenemu tehničnemu odseku usta-
riti že sedaj jasno sliko priprav za zlet:
namestniki načelnika so obiskali v to svr-
ho vse ruske sokolske odseke v Jugoslaviji,
na Francoskem in v Češkoslovaški. Najbolj
uspeva matični Ruski Sokol v Pragi. Nje-
gov vadijski zbor šteje 22 članov. Veče-
ro telovadbo redno obiskuje triletni na te-
den 160 članov in članic. To število bi tudi
lahko naraslo na 200, če ne bi bila prete-
sna telovadnica v starem Sokolskem domu
na Prikopih. Ruski visokoolci v Pragi se
veliko koncu študij, letos bo zapustilo uni-
verzno okoli 800 dijakov, toda pri to telo-
vadev je zagotovljen vsaj za pet let. Na-
raščaj obetajo tri ruske gimnazije in Pragi
in Moravski Trebovi, katerih abiturienti
bodo tudi študirali v Brnu in Pragi.

Isto velja tudi za Jugoslavijo, kjer
biva večina ruskih beguncov. Jugosloven-
ski Rusi tvorijo dve tretjini članstva emi-
grantske sokolske zveze. Glavno središče

nji sobi razstavlja Jakac olja in pasteje,
portrete in pokrajine. V levem prostoru
visti Jakčeva grafika: kroge in rdeče kre-
de, suhe igle, po ena akvainta, en cinko-
pis in en lesorez. Gorup ima v sobi na de-
sno akvarele, tempere, risbe in olja. Oba
slikarja razstavljata skupno 159 stvari,
kvantitativno prej preveč nego premalo.
Vendar napravljata razstava dober vtis in
povpraševanje po slikah je bilo že ko-
prvi dan živahno.

Za obiskovalce je razstava zanimiva
zlasti po svoji raznolikosti. Vsak razstav-
ni prostor ima takorekoč svoj mitlj in je
držan dokaj v tonu. Gorupov debut je za
Ljubljano prijetno iznenađenje in je raz-
veseljiv še bolj po tem, kar obeta. Jakcu
bo treba iti sedaj popolnoma vase; pogoji
njegovih bodočih uspehov zavise od stro-
ge avtokritike, ki jo bo izvajal napram sa-
memu sebi. Sicer bomo o razstavi še izpre-
govorili.

Razstava je odprta vsak dan. Občni-
stvu jo najtopleje priporočamo. Marsikdo
bo našel med slikami tudi primeren dekor
za svoje stanovanje.

Naša upodabljaloca in vokalna umet-
nost v tujini. Zagrebška slikarica ga. Na-
sta Rojc in znana pevka Marija de Strozzi
sta odptovalni na Anglesko. Prva dama
priredi v londonski Gieves Art Gallery raz-
stavo svojih slikarskih del. ga. Majda de
Strozzi pa nastopi na koncertu, kjer bo
pela pesmi hrvatskih in srbskih modernih
komponistov.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

— V začetku prihodnjega tedna pa bo pre-
mijera Serbejeve veseloigre »Kozarec
vode« v režiji gosp. R. Železnika.

je tukaj Beograd, oziroma Zemun, kjer de-
lujeta dva sokolska odseka s kakimi 80 te-
lovadci. Načelniku jugoslovenskega tehnič-
nega odseka br. Kambuliću, se je posrečilo
letos prirediti posebno telovadbo za Ruse
po praškem vzorcu, t. j. pod ruskim povelj-
stvom in v ruskem jeziku. Vsi voditelji v
Pragi in Beogradu so dovršili župne šole,
trije izmed njih v Pragi so absolvirali tudi
osrednjo šolo češkoslovaške Sokolske zve-
ze, ki stavi na svoje gojence posebno viso-
ke zahteve. Samostojni ruski sokolski od-
seki uspešno delujejo od lanskega leta tudi
v Zagrebu, kjer telovadi do 20 visokošol-
cev. Posebne ure ima tudi deca. Žal manj
ugodno stanje izkazuje tretje univerzitet-
no mesto, naša Ljubljana, kjer je nastal
svoj čas, ob zadnjem zletu prvi ruski So-
kol v Jugoslaviji. V Ljubljani ne bo kmalu
nobenega ruskega visokošola več. Držav-
no podporo dobivajo že tri leta samo di-
jaki beograjske in zagrebške univerze, med
tem, ko so bili oni, ki pridejo nanovo v
Ljubljano, propuščeni lastnim sredstvom.
Uknila se je tudi nekdanja ruska šola, ker
odhaja deca v rusko realno v Sv. Lemartu
v Slov. goricah. Vseled tega telovadi sedaj
v ljubljanskem Sokolu - matici, oziroma
pri Sokolu I. samo kakih 6 Rusov, ki seve-
da ne morejo ustvariti lastnega oddelka in
nastopiti na zletu. Največ naraščaja nudijo
sokolstvu ruske kadetnice v Sarajevu, Beli
cerkvi, St. Bečuju ob črnogorski meji. Sko-
ro vsi telovadci so včlanjeni pri jugoslo-
venskih sokolskih društvih, kjer tvorijo po-
sodne skupine. Jugoslavija pošlje v Prago
300 telovadcev, ki potujejo iz Beograda do
Bratislave s parnikom, dalje pa z vlakom
do Prage. Potni stroški so preračunani na
240 Din od osebe. Vsa ruska emigracija bo
postavila menda kakih 500—600 telovad-
cev. Pridejo tudi Sokoli iz Francije (Pariz,
Lyona, Nancyja). Pariški Sokol šteje
40 telovadcev, ki ima dobre prostore. Pra-
ški Sokol se bo udeležil tekme društev, po-
sameniki pa bodo nastopili tudi v tekmo-
vanju prvakov.

Telovadni odsek je skrbel tudi za one
Ruse, ki pridejo v Prago kot člani jugo-
slovenskih, oziroma češkoslovaških dru-
štev, pomešani med domačine. Razposlal je
v to svrhu posebne vaje z 220 m dolgo su-
lico z rusko trobojnic, ki jih je izdelal
zvezni načelnik Todt. Rusi bodo nastopili
s sulicami kot posebna skupina, in se torej
ne porazgubijo pri njih, kakor je to neiz-
ogibno pri zletnih prostih vajah.

Sokol II. opozarja svoje članstvo, da
so prijave za udeležbo na vesokolskem zle-
tu v Pragi zaključene. Vsakdo, ki se je pri-
glasil za zlet, si mora takoj preskrbeti
potni list, ki ga naj do konca tega meseca
odda v društveni pisarni (realna, vsak več-
er od 8. dalje); društvo bo potem pravo-
časno preskrbelo potrebne vizume. Dne
30. t. m. se vrši na Taboru pregled vseh,
ki so se prijavili za Prago. K temu pre-
gledu morajo priti vsi, ki se nameravajo
zleta udeležiti v kroju, v popolnem in pre-
pisanem kroju; kdor tega ne bi storil, ne
bo mogel v Prago. V ostalem naj članstvo
pazljivo čita zadevna navodila in razglase
v dnevniki.

Sokolsko društvo Vič pozivlje svoje
članstvo, da se pogreba ponesrečenih čla-
nov brata R. Sopčica in sestre M. Mancij-
njev polnoštevilno udeležijo. Zbirališče
ku ure pred grobom v Sokolskem domu.

Šah Ljubljanski šahovski klub vodilni v državi

Binkoštna šahovske tekme v Rogaški
Slatini.

Simultanka dr. Milana Vidmarja.

V soboto ob 8. zvečer je v dvorani Zdra-
viliškega doma odigral dr. Vidmar simu-
lanko proti 19 nasprotnikom. Produkcije
se je udeležilo tudi več ljubljanskih šahi-
stov, ki so tudi dosegli edine pozitivne toč-
ke. Dr. Vidmar je po triletnem boju dobil
14 partij, izgubil dve (proti Furlaniju in
Valentinčiču) in remiziral tri: proti C.
Vidmarju, Milanu Vidmarju (mlajšemu) in
Mrzlikarju. Med simultanko so prispele
igralci iz Zagreba, Maribora in Varaždi-
na s številnimi kibici, ki so takoj obkrožili
igralni prostor.

Nedelja 23. maja.

Varaždni porazi Maribor v razmerju 6 : 2.
V nedeljo ob 9. dopoldne so se pričele
medmestne tekme. Maribor je nastopil
brez Kramerja v zelo oslajenih postavah.
Igralo se je precej slabo, vendar Maribor
takega poraza ni zaslužil. Iz naslednje ta-
bele je razviden rezultat posameznih par-
tij:

- 1.) Ostanec (Mar.) 0 — Kalabar (Var.) 1
- 2.) Mešiček (Mar.) 1 — Stupnik (Var.) 0
- 3.) Končič (Mar.) 0 — Rumjancev (Var.) 1
- 4.) Lukež (Mar.) 0 — Kaderžavek (Var.) 1
- 5.) Hokevar (Mar.) 1 — Juhn (Varaž.) 0
- 6.) Ermenc (Mar.) 0 — Knežević (Var.) 1
- 7.) Ostapovič (Mar.) 0 — dr. Krause (V.) 1
- 8.) Sessler (Mar.) 0 — kap. Hikec (Var.) 1

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

— Rezultat 2 : 6.

KONRAD VEIDT

XENIA DESNI — ERNA MORENA
GRETE REINWALD — HANNS MARR
ERICH KAISER-TITZ — JOHANNES RIEMANN

Vsi v monumentalnem velefilmu

VILJEM TELL

(Švicarski Matija Gubec)

Krasni naravni posnetki — Sijajna igra. — Prvovrstni umetniški orkester pod spretnim
vodstvom prof. E. Feršiča svira pri vseh predstavah med drugimi tudi veliko uverturo
in fantazijo iz Rossinijeve opere »Viljem Tell«

Predstave točno ob 4, ½, 6, 8, 9.

Prednaznailo: Senzacionalni film »JANAČ V OBLAKIH«

ELITNI KINO MATICA vodilni kino v Ljubljani.

Ljubljana tolče Zagreb.

Igralci so se razvrstili sledeče:
1. deska Pirc (Ljubljana) — dr. Singer
(Zagreb).

2. deska Rožič (Zagreb) — Stupan (Ljub-
ljana).

3. deska C. Vidmar (Ljubljana) — Aga-
pjev (Zagreb).

4. deska Dzidzinski (Zagreb) — Jerošov
(Ljubljana).

5. deska Dernovšek (Ljubljana) — Gren-
čarski (Zagreb).

6. deska dr. Deutsch (Zagreb) — Furlani
(Ljubljana).

7. deska Mrzlikar (Ljubljana) — Filipčič
(Zagreb).

8. deska Salzberger (Zagreb) — Vogelnik
(Ljubljana).

Ze kmalu po začetku je zašel Ciril Vid-
mar proti Agapjevju v slabo pozicijo vsled
neprevide in nagle igre. Rezultat je prvi
poraz za Ljubljano. Medtem je šla po dvo-
rni nova vznemirljiva nov

Iz življenja in sveta

Naša zemlja čez sedem milijonov let

Ako globlje premostimo pojave, ki se dogajajo v naravi, lahko našo zemeljsko oblo primerjamo ogromnim živim bitjem. Tudi Zemlja ima svoj »krvni obtok«. To so vode, morja, ki jih Solnce pretvarja v paro, v oblake, ki so zgoščeni kot dež vračajo na Zemljo. V gorah nastajajo potoki in reke, ki vodo vračajo oceanu.

Zemlja tudi diha. Ako preživimo le par dni na morski obali, vidimo, kako se morje dvakrat v 24 urah dviga in spušta, kakor da hoče široka svoja pljuča napolniti z zrakom. Zemlja se tudi trese in plapolja; o tem pričajo razni potresi. In končno — Zemlja ima tudi svoj živčni sistem: električni tok, ki jo prešinja.

Vsako živo bitje je izpostavljeno boleznim, propadanju in smrti. Ali je Zemlja morebiti izvzeta od tega splošnega zakona? Ali se tudi ona bori za svoje življenje, da zadrži usodni konec z obupnim odporom? Premotimo napade, ki ogrožajo trdna tla, takozvane »elemente«. S tem imenom so grški filozofi krstili vodo, zrak in ogenj. Solnce, vrhovni gospodar vseh življenjskih manifestacij na Zemlji, najbolj ogroža naš planet. Zarki toplote ogrejejo po dnevu tudi najbolj trde skale, a samo po eni strani. Molekuli se širijo in raztezajo na ogreti strani, a ta težnja uničuje polagoma kolezijo med posameznimi delci pečine. Ona se trga in lomi, a v luknjicah, ki na ta način nastajajo, nadaljuje razdiralno delo drugi napadalec — voda. Voda prodira v luknjice, kjer ponosi zmrzne. Tako se znatno poveča prostornina ter kakor eksplozivno sredstvo trga kamen. Od ponosne gorske skale ostajajo samo drobci.

Sedaj nastopa tretji protivnik — teža. Kamenite mase, ki tvorijo gorske vrhunce, so se dvignile v te višave samo zbog silne podzemeljske energije, ki je prodrla zemeljsko skorjo in premagala, vsaj trenutno, zakon težine. Ali težina se masuje in odlomljeni kosi gorskih sten se rušijo in drče v doline in nič jih na tem potu ne more ustaviti. Neizprosni zakon težine silijo tudi vodne mase, da se neprestano gibljejo in teko, dokler ne dosežejo svojega končnega cilja — oceana. Potem se znova prične potovanje. Kapljica vode ne miruje niti sekundo. Tekoč in padajoč navzdol ob gorskih obronkih nosi voda s seboj odtrgano kamenje, ki napolnjuje strugo; a moč vodnih molekulov je večja kakor vse zapreke. Gorski potočič se pretvarja v hudournik, ki podira in prebija gorske stene. Nepremagljive kaskade rušijo vse zapreke, ki ovirajo vodo na njeni naravni poti proti morju.

A divji in nebrzdani hudournik postaja vedno krotkejši. Šimbol se spušča v ravnino. On izgublja svojo prvotno silo in ne more več vleči s seboj materijala, ki ga je prinesel z gorovja. Tako so deli gorovja prispeli v ravnino. Voda neprenehoma opravlja delo nivelacije — navadni potočič in veličastna reka služita isti stvari. Lahko si predočimo, da se bo tekom neštevilnih stoletij umirilo to neprestano gibanje, ko bo voda pokrila in napolnila vsa brezdna.

Kakor bi pa ne zadoščalo razdirajoče delovanje gorskih potokov, je poskrbela narava še za druga sredstva — za sneg in led. Na obronkih bregov se nakopičijo snežne mase, ki pri prvi priliki izgube ravnotežje ter se kot lavine vale v dolino, uničujoč vse, kar jih zadržuje na potu. Glavni vzrok tega procesa je navadno topli veter, ki veje od juga in raztaja mase snega, ki so se nakopičile na gorskih vrhovih. Delovanje lavin je grozno. Snežne mase vale s seboj tudi velike kose kamenja in zdrobe vse, kar jih ovira na potu. Pogosto, razrušijo cele ljudske naselbine in zahtevajo tudi človeške žrtve. Čestokrat se v visokih gorah zledene tudi spodnje plasti snega. Ti ledeni pokrovi, ledenišča, drsne polagoma v nižje predele, kjer se polagoma taja. Drseč navzdol, trga ledenišča iz čvrstih tal cele pečine, ki vsled drgnjenja postajajo gladke. To so karakteristične morene,

ki se nahajajo v nižjih toplejših predelih Alp.

Povsem drugače delujejo ledenišča v polarnih krajih. Kadar tamkaj taka ledena masa dospo do morja, se vsled vpliva morskih valov odtrga od kopna in zaplove proti jugu. Tako nastajajo pravi plavajoči otoki, ki pogosto obsegajo več kubičnih kilometrov ter so silno nevarni ladjam, ki v megli lahko zadenejo na nje. Znano je, da je na ta način ponesrečila velika ladja »Titanic«. Kadar se tako ledenišče raztaja, padajo v globine morja veliki kosi kamenja, ki jih je ledenišče odtrgalo od kopna. Tako tudi ledeni bregovi dovajajo oceanu kose kontinenta.

Končno morski valovi tudi neposredno segajo po kopnu ter polagoma trgajo kose čvrstih tal od kontinenta. Se usodnejše so posledice, če je morskala obala strma in visoka. Tedaj voda podjeda kamenite stene in končno potegne s seboj silne grmade. Tako nastajajo pojavi, podobni delovanju lavin, a mnogo strašnejši ter — na srečo — tudi redkejši. A tudi v krajih, kjer vode sploh ni, na primer v peščenih puščavah Sahare, se neprestano izenakačuje relief kontinenta. Tukaj napada veter, ki nosi pesek in močno udarja ob gorske stene. Razen vode vrši torej tudi veter »kiparsko delo«, kateremu je končna svrha, da nivelira površino zemlje in tako odstrani vse nevarnosti.

Potoki, reke in ledenišča delujejo v korist svojega gospodarja, oceana, donesajo mu produkte svojega razdiralnega dela. A tudi ocean sam je vedno na delu. Valovi neprenehoma bijo ob čvrsta tla in skoraj očividno požirajo kose kontinenta. Ob nevihti dosežejo valovi tudi silo 30 ton na kvadratni meter; pri tem pa ne smemo pozabiti, da morja obkrožajo kopno v dolgih nad 250.000 kilometrov. Po tem lahko presodimo ogromno silo uničevanja in njene neizbežne posledice. A se li more s številkami označiti destruktivna delavnost oceana?

Geologi so izračunali, da voda odtrga od kopna zemlje vsako leto deset in pol kubičnih kilometrov. Ako bi to maso enakomerno razmestili na dnu morja, bi dobili vsako leto novo plast 0,0003 metra. Obseg delov zemlje, ki se dvigajo iz morja, znaša približno sto milijonov kubičnih kilometrov, srednja višina na 700 metrov. Treba bi bilo torej sedem milijonov let, da morje požre celo našo kopno zemljo. A je-li se zemlja brani teh napadov? Priznati moramo, da se v resnici bori za svoje življenje z obupno energijo. Reke znašajo ves materijal, ki so ga otele kopnu, na svoje izlive in vstvarjajo tako imenovane delce. Tudi morja vstvarjajo razne vrste koral podmorske pečine in cele otoke. Od časa do časa prihaja na pomnož še en zavetnik: notranja energija zemlje, ki v obliki vulkanskih izbruhov meče skozi žrela silne množine lave, ter s tem povečava telesnino kontinenta.

A, na žalost, vse to mnogo ne pomaga. To je samo paliativno sredstvo, a ne ozdravljeno. Bolezen je neozdravljiva. Zemlja je obsojena, da jo pogoltno vode, in prišel bo dan, ko bodo iz vode štrleli le vrhovi najvišjih gor, edini ostanek nekdanjega kontinenta.

Louden,

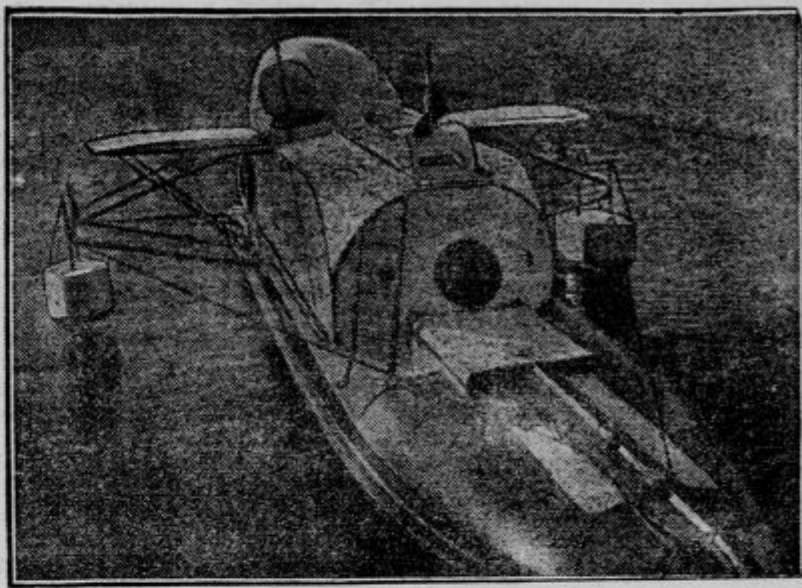
holandski poslanik v Parizu, ki je bil izvoljen za predsednika konference za razorožitev v Ženevi.

Čudotvorni zdravnik

V Parizu so imeli nedavno zelo interesantno premijero. Gledališče »Madelaine« je uprizorilo komedijo pisateljev Francis de Croisseta in Roberta de Flersa z naslovom »Čudotvorni zdravnik«. Komedija obravnava vprašanje možnosti podaljšanja človeškega življenja, problem, ki je posebno v Franciji po zaslugi prakse dr. Voronova postal zelo popularen in so se ga že ponovno lotili romanopisci in novelisti v svojih delih.

Dejanje komedije se odigrava v razkošni vili, kjer stanuje vesel senator z nemirno ženo. Moč lepe senatorjeve hčere se piše Duprat in sedi od jutra do večera v svojem kabinetu, kjer raziskuje nekaj tajinstvenega. Njegovo raziskovanje bolj in bolj vznemirja senatorjevo hčer. Kakor bi mlada dama rada imela moža zase, vendar potrpežljivo prenaša njegovo odsotnost, ker je uverjena, da bo mož nekoč opustil znatnost in se vrnil v njeno naročje. V tej napačnosti in v pripravi za končni uspeh preteče lep del dejanja. Na koncu prvega akta se prikažejo bolničarji in redarji, ki nosijo na nosilih truplo. V drugem dejanju se pokaže, da je to truplo opica, ki je služila zdravniku za zadnji poskus.

Ekspertiment se je dobro obnesel. Duprat je dosegel, da bodo ljudje sedaj

Hydrogliser
bolha, ki skače po vodi.

lahko živeli po celih tisoč let. Povsod izbruhne veliko navdušenje. Na Sorbonni se govori samo o podaljšanju življenja, listi pišejo, kako bodo poslej dijaki hodili v šole 150 let in kako bodo naivke igralle svoje vloge do 600-tega leta. Nekomu pa pride v tem splošnem veselju na um, da se razmerje čas v človeškem življenju prav za prav ni nič izpremenilo. In to je prva grenka kaplja, ki vzame ljudem vse veselje. Zanos ponehne, nezadovoljstvo se začne pojavljati, politiki tožijo, da bodo morali čakati po sto let na izbruh politične krize in na ministrski stol, župniki jadicujejo, da bodo smrti redkejši in da bo vera opesala. Končno tudi sam zdravnik Duprat uvidi, da ga je njegov izum silno oddaljil od svojcev. Žena postane žalostna, ker meni, da bo moral čakati vsaj še sto let, dokler se zopet sestane z možem itd. Tako se začne Duprat kesati in obžaluje svojo genialnost. Se le na koncu se prebudi in pride do spoznanja, da so bile vse skupaj samo sanje. In to mu popolnoma ubije voljo, da bi še nadalje pomlajeval ljudi.

Snov komedije torej ni baš posebno zabavna in tudi ne primerna za Parižane, ker se v celotni komedijski govorici o smrti. Kljub temu pa povdarjajo francoski listi, da se je pisatelju posrečilo izvrstno zabavati občinstvo, neglede na predmet, v katerem središču stoji neprestano vprašanje minljivosti našega življenja. Zato je komedija uspela in ima danes velik krog privrženecv.

Rdečkožci v Kanadi

Po zadnjem ljudskem štetju živi v Kanadi 30.934 Indijancev, ki so razdeljeni na posamezne province tako-le: v Manitobi 11.673, v Saskatchewanu 10.271 in v Alberti 8990. Ti rdečkožci se pečajo izključno samo s poljedelstvom in živinorejo, ki jim oboje siljano prospeva.

Leta 1925 so Indijanci na kanadskih prerijah našli nad 1 milijon mernikov žita, t. j. skoraj 850 vagonov ter zredili okoli 50.000 glav domače živine. Leta 1924, je bilo med kanadskimi Indijanci

1718 farmerjev, ki so pridelali 898.464 mernikov žita, lansko leto pa so ga pridelali 1.142.933 mernikov, od tega 552 tisoč 586 mernikov pšenice, 495.779 ovsa, 94.153 ječmena in 515 mernikov drugih cereali.

Hugh Gibson

poslanik Zedinjenih držav v Bernu.

Damad Ahmed Nahmi bej,
poglavar Sirije.

Ležišča platine v južni Afriki

V društvu nemških biologov v Berlinu je pred kratkim predaval inženjer Merensky iz Johannesburga o velikih ležiščih platine v Transvaalu. Predavatelj, ki je bil svojčas slušatelj na berlinski rudarski akademiji, je sam zasledil geološke sklade platine v taki obliki, ki je doslej bila neznana.

Doslej je veljalo Uralsko gorovje za skoro edino ležišče platine na svetu. Merensky pa pravi, da so skladi te plemenite rude naravnost ogromni in da bodo lahko zadoščali za tisočletja. Zelo važno je tudi odkritje, da se platina

Ameriški veterani v Parizu

Večja grupa ameriških veteranov je posetila Pariz, da položi v znak spoštovanja v vojni padlim francoskim vojakom venec in vejice na grob Neznanege vojaka pod Slavolokom.

Alphonse Daudet:

Kobilice

Še en spomin na Alžir in nato se vrne spet v mlino...

V noči po prihodu na Sahelsko plan-tazo nisem mogel spati. Nova dežela, nemir na potovanju, lajanje šakalov, razen tega razdražljiva, duševna vročina, ki mi ni dala dihati, kakor da luknjice mreže zoper komarje ne propuščajo zraka niti za dah...

Ko sem odprl rano v jutru moje okno, je plaval v zraku težka poletna megla, nalahko se premikajoča, črna in rožnato-obrobjena, kot oblak smodnikovega dima nad bojnim poljem. Noben list se ni ganil in v teh krasnih vrtovih, ki so mi ležali pred očmi, so trte, nasajene po pobočjih, izpostavljene žarkemu solncu, ki med sladka vina, so evropski sadeži, zaklonjeni po senčnih položajih, so mala oranžna drevesca, mandarinke, rastoče v dolgih, mikroskopičnih vrstah, vse enako otožno izgledale v tem nepremičnem pričakovanju viharja. Celo bananovci, ti veliki nežno zeleni trsti, ki jih neprenehoma zibljeh lahna sapica in jim kodra fine njihove, tako lahne laske, so ostali molče in v ravni kot lepo počesane perlane.

Postal sem za hip in opazoval te čudovite nasade, kjer so bila združena drevesa iz vseh krajev sveta in ki so vsako ob svojem letnem času dajala svoje iz nekdanje domovine tu sem presajeno cvetje in plodove. Med žitnimi polji in goščami probkovih hrastov je bleščala kača vode, osvežujoča pogled na to dušeče jutro. In poln občudovanja razkošja in reda vseh teh predmetov, tega lepega dvorca z mavriškimi stebrišči, njegovih teras, čisto belih v jutranjem svitu, hlevov in naokoli razporejenih skladišč, sem premišljal, da niso ti marljivi ljudje, ko so pred dvajsetimi leti prišli, da se naselijo v ti Sahelski dolini, našli prav ničesar razen zamirne cestarjeve lope in neobdelane zemlje, kjer so se šopirile vrtikave palme in mastike. Vse je bilo treba šele ustvariti, vse zgraditi. Vsak hip je prišlo do uporov Arabcev. Treba je bilo pustiti plug in ga zamenjati s puško. Potem spet bolezn, očesna vnetja, mrzlice, slabe letine, tipajoči, neuspeli poskusi, borba z omejeno, vedno omahljivo, upravo. Koliko truda! Koliko muk! Koliko neprestanega nadziranja!

Še zdaj, kljub prestanim slabim časom in navzle tako drago priborjenemu premoženju, sta oba, mož in žena, vstajala med prvimi na posestvu. Ob

tej jutranji uri sem ju slišal, kako sta hodila semtertja po velikih kuhinjah v pritličju, kjer sta nadzirala pripravljane kave za delavce. Kmalu je zapel zvonec in čez par trenutkov sem videl prihajati delavce po cesti. Vinčarji iz Burgundije; kabilski delavci, oblečeni v cunjce, pokriti z rdečim fesom; bosonogi kopači iz Mahona na Minorki; Maltežani; Italijani iz Luce; celo pravcato ljudstvo, neskladno in ki ga je težko voditi. Vsakemu od njih je gospodar pred vrati na kratko, z malce strogim glasom, dodelil njegovo dnevno delo. Ko je končal, je vrli mož dvignil glavo in z nemirnim obrazom motril nebo; nato je, opazivši me ob oknu, dejal: »Slabo vreme za obdelovanje, glejte, jugovino imamo.«

Zares, čim višje se je dvigalo solnce, tem bolj so prihajali k nam od juga navali žgocnega, dušečega zraka, kot iz odprtih in spet zatvorenih vrat krušne peči. Nisi vedel, kam bi se dejal, kaj bi počel. Vse jutro je tako poteklo. Pili smo kavo, sedeči na pletenih rogoznikih v pokritem hodniku. Nihče ni imel poguma, da bi spregovoril ali vsaj ganil se. Zleknjeni psi so iskali hladu na kamenitih ploščah poda in se iztegovali v trdnih položajih. Kosilo nas je nekoliko popravilo, obilno in povsem

edinstveno kosilo. Jedli smo krape, postrvi, divjega mrjasca, ježa, surovo maslo iz Staonelijskega jezera, Crescije, jedli gojave (indijske hruške) in banane, vse te iz tujine tu sem prenešene sadeže, docela slične tej tako čudno zamotani naravi, ki nas je obdajala... Vstajali smo ravno od mize. Naenkrat so se skozi steklena vrata, ki so bila zaprta, da nas obvarujejo pred vročino, ki je na dvorišču vladala kot v nekakšni žareči peči, začuli glasni kriki:

»Kobilice! Kobilice!«
Moj gostitelj je postal ves blede, kot človek, ki so mu sporočili veliko nesrečo in odšli smo z največjo naglico, na prosto. Tekom desetih minut je bilo čuti v bivališču, pravkar še tako pokojnem, šum brzečih korakov, nerazločnih glasov, izgubljenih v nemiru prebujajočih se ljudi. Iz senčnih predvorij, kjer so bili pospali, so se pognali na prosto služabniki in razbijali s palicami, vilami in cepci po vseh kovinskih posodah, ki so jim slučajno padle v roke, po bakrenih kotličih, po kadeh, po ponvah. Pastirji so trobili v svoje pastirske trobente. Drugi spet so imeli morske školjke in lovske rogove. Vse to je proizvajalo strahoten hršč, ki so ga v neskladnosti še prevladovali silno visoki in rezki glasovi: »Iju! iju! iju!

arabskih žensk, prihitelih iz sosednjega duarja (šatorišča). Izgleda, da čisto zadostuje velik hrup, močno zvoneče tresenje ozračja, da se oddaljijo kobilice in se s tem prepreči, da se ne spuste na zemljo.

Toda, kje so bile vendar te strašne živalice? Na nebu, trepetajočem od vročine, nisem opazil ničesar razen oblača, pomikajočega se na obzorju, bakrene barve, gostejšega kot oblak poln toče, s šumom viharnega vetra, ki hrumi skozi tisoče vej v gozdu. Bile so kobilice. S pomočjo razprostrtih suhih kril so se medsebojno vzdrževale v zraku in plule v veliki množici. Kljub našim krikom in naporom se je oblak vedno bolj približeval, metafe ogromno senco na ravnino. Brzo je dospel vrh naših glav; za hip so se robovi narešili in raztrgali. Kot prva zrna ob nalivu za točo, so se nekatere odtrgale, čisto razločno, vse rdečkaste; nato se je ves dež usul in ta toča žuželk je padla na tla, trdo in hrupno. Dokler je segal pogled, so bila vsa polja pokrita s kobilicami, z ogromnimi, prst velikimi kobilicami.

Tedaj je započel pokol. Bilo je čuti gnusno hrumenje pobijanja. Šum slame, ki jo drobe, Prekopavali so ta gomažeča tla z branami, rovniciami in plugi,

ne nahaja v zrnčasti obliki med peskom in kamenjem v rekah, temveč v pramenju.

Doslej smo poznali platino le v drobni, časih okroglih, časih pa zopet oglatih zrnčah, ki so se našla večkrat skupno z zlatom v pesčenem prostoru rek. Glavna najdišča platine so sedaj nekateri okraj v Uralu, posebno distrikti v bližini Nižneje Tagiliska. V tem kraju izkopljejo na leto 7 do 8000 kg platine. Ker je kovina zelo draga, se redno dogaja, da jo 25 odst. pokradejo. Platino so poleg tega našli v manjših količinah v Kolumbiji, v Braziliji, v Kaliforniji, na Borneu, pa tudi v Porenju, na Norveškem in v Laplandiji. Cena platine presega danes ceno zlata za približno trikratno vrednost.

Pariški lectorji in komedijanti

Parižan srčno ljubi svoje «foires» — seje. Sotiri in barake naredijo nenadoma vas sredi vlemesta in spominjajo na stare čase. Pariški prazniki bi izgubili vso poezijo brez sejma na Place Nationale. Zanimivo je, da izgubi za dober teden trg republikanske ime in se imenuje na čast sejmu Place de Trone, kakor v nekdanjih kraljevskih časih. Sicer pa ima sejem razen monarhističnega prireka «la foire de trone» še drugo ime: lectorjski sejem. Njegov znak so sladki, rumeni prešički.

Pariška deca kupuje na tisoče teh ploskih sladkih živalic. Vsak prešiček ima svoje ime napisano z belimi ali rožnatimi sladkornimi črkami. Lectorji imajo cele zaloge prašičkov za najbolj razširjenimi imeni: Pierre, Jean, Jacques, Marie in dr. Če pa ima otrok bolj gosposki in manj priljubljen priimek Aristides ali Hijacinta, izvrši prodajalec krst kar na novo. V to svrhu vzame prešička brez imena in napiše črke z gosto sladkno tekočino, katero iztisne iz papirnatega škričca. Deček-kupec pohlepno opazuje krst in pričakuje sladki trenutek, ko bo odgriznil svojemu prešičku rep ali glavo. Ta lect napravljajo majhnim Parižanom mnogo veselja.

Starokopitni lectorji delujejo kakor pred leti, ko je kupoval njih blago še stari oče in oče sedanega dečka. Zato pa so si moderni omislili druge sejmske naprave.

Vrtljaki z lesenimi konjički so skromno skriti nekeje v kotu in vlečejo le najmlajšo dečo. Vse drugo je elektrizirano: pariški sejem porabi mnogo toka, da sproži svoje labode, čolne, avtomobile, visoko letelca letala, ki nudijo pravi občutek zračnega potovanja. Starinska streljaha z bingljajočo steklenico in s kimajočimi menihom imajo sedaj nove tekmece, kjer sproži strelce, če dobro zadene, magnezijevo luč in je takoj fotografiran. Obiskovalci sejmov so navdušeni za te ameriške novosti. Le poslušajte šale okoli «leteče preproge», kjer pleza po štirih debeli gospod ali ne more dama brzdati od vetra preveč razvihanega krila.

Bolj vztrajni so «svetovni rokoborci», ki ponavljajo vsako leto eno in isto parad. Znamenje časa je samo obilica mišičastih kokozov in drugih Rusov. Nastopajo sicer kot Poljaki, zamorci in «šampioni obeh svetov». Toda slovanški gledalec takoj razkrinka maskarado in je vesel, da ne razumejo dobrodušni Parižani bojevitve krike šampionov.

Ravnatelj rokoborcev v grški tuniki z nebrojem kolajn kliče ljubitelje na boj z «nepremagljivim poljskim medvedom» ali «črnim orjakom» in izizzivalo vrže na tla rokavico kakor starinski vitež. Vedno izstopi iz občinstva kak vovjak ali slaboten mladenič, ki hoče «poizkusiti silo». To so tudi igralci, ki vabijo in so tepeni za skromno odškodnino. A občinstvo tega ne ve in se gnete noter. Pol ure pozneje se prične ista komedija pred drugimi gledalci.

Zraven ropočejo bobni. Klovni, jahači, akrobati vabijo v cirkus. V zverinjaku čepijo oskuljeni levi in krokodili. «Anatomski teater» je vedno «le za odrasle», da bolj vleče nedoletne. Ena izmed nebrojnih vedeževalk je zelo moderna: ona kliče duhove s pomočjo «patentiranega rido-telefona».

Povsod so loterije in tombole, ki tudi vlečejo. Za 25 centimov lahko zadene človek kilogram sladkorja, mlin za kavo, igračo, nož in druge prijetne stvari. Cela rodovina veselo in živahno pro-

daja srečo. Čokati oče hvali dobitke. Dve lepi hčerki prodajata table. Ko se zavrti kolo s številkami, bobnata in trobita dva dečka, ki sta že sedaj podobna očetu in najmlajša hčerka pleše sredi aluminijevih loncev in vrečic sladkorja. Oni, ki so zadeli, se smehljajo. Gospodar zopet vzdiguje dobitke, njegovi otroci pa jih delijo občinstvu, ki jih je zadelo.

Opolnoči ugasnejo luči. Igralci in prodajalci gredo večerjat v svoje vagonke ki stojijo zraven za vrtljaki. Te hišice potujejo okoli prestolice vse leto od sejma na sejem. Potuje tudi mestna šola: dva šolska vagona, za katere skrbi mesto Pariz. Mali akrobati in godci se učijo tu zjutraj slovnice in pišejo matematične naloge.

Več desetisoč komedijantov je včlanjenih v posebnem sindikatu. Komedijanti imajo tudi svoj tisk — sedem listov, svojo podporno blagajno in voljo o Božiču svojo «kraljico». Ta bratovska skladnica izvira iz daljnega srednjega veka in se je modernizirala kakor Pariz, kakor cela Francija, kljub temu, da hranijo sejni marsikatero spomine iz preteklosti.

Kako nastane svetloba

Ves dan in sleherni dan živimo v svetlobi, a vendar smo si popolnoma na nejasnem glede njenega postanka. Sicer je Najvišje Bitje v začetku dejalo »Bodi luč!« — in bila je luč, toda na kak način se je to povelje izvršilo in kakšen je mehanizem svetlobnega izžarjevanja, o tem ne vemo skoraj ničesar.

Pred dvesto leti je Newton trdil, da je svetloba emisija neskončno majhnih telesnih delcev, ki izhajajo iz žarečih teles in prodirajo v naše oči. Toda v tej točki se je veliki Newton motil in njegov tekmelec Huyghens je imel prav, ko je trdil, da svetloba ni razprševanje, delcev materije, temveč valovanje, enako onemu, ki ga povzroča padec kama v vodo, in ki se razširja enakomerno na vse strani skozi prosojno okolico.

Toda kako in zakaj se proizvajata valovanje, to tresenje v atomih žarečega ali gorečega telesa? To vprašanje so skušali razjasniti šele v zadnjem času.

Danes je dokazano, v kolikor se pač da to dokazati, da obstojajo vsi atomi iz majhnih, enakih planetov, imenovanih elektroni, ki so prenašatelji negativne elektrike in se vrtijo s silno hitrostjo okoli atomovega središča.

Edino le število elektronov, krožečih v svojem atomu, razlikuje baker od železa ali od vsake prvine. Dajo se torej primerjati z malimi solnčnimi sistemi.

Profesor Lorentz je pred nekaj leti domneval, da vsak elektron atoma pri svojem kroženju povzroča svetloben žarek. Vsako električno telo namreč, ki se giblje, znači električni tok; tok pa, ki silno naglo spreminja svojo smer, povzroča Hertzove valove in ravno svetlobni valovi so zelo kratki Hertzovi valovi. . . . Toda učenjaki so kmalu spoznali, da se ta domneva ne more vzdržati, kajti če bi elektroni neprestano oddajali svetlobno energijo, bi jih to ogromno in neprestano izgubljanje energije naglo uničilo. Vprašanje torej tem potom ni bilo rešeno.

Pravo rešitev je pa menda našel, in ni baš dolgo tega, znamenit skandinavski nogometaš, po imenu Niels Bohr. Ta mladi sportsman se ne bavi navdušeno samo z žogo, temveč tudi s fiziko. Študiral je tudi problem postanka svetlobe in prišel do zaključka, ki je zaenkrat veljaven.

Bohr si razlaga stvar na naslednji način: Predstavljajmo si elektron, ki se vrti v svojem atomu okoli jedra po vedno isti poti. Naenkrat pa preskoči iz svojega kroga na ožji krog bližje jedru, kakor na primer otrok, ki jaha konja na vrtljaku, lahko skoči s svojega konja na drugega, ki je pritrjen v isti vrsti, a je bližji središču. Vsak koncentrični krog lesenih konjičkov predstavlja stalno pot elektrona v atomu. Če otrok preskoči konja, ki se vrti v krogu in je bližji središču vrtljaka, ta uporablja manj moči, da nosi otroka. Če pod zunanjim vplivom (povišanjem temperature, spremembo električne napetosti itd.) en elektron atoma preskoči na krog, ki je bližji jedru in se

sluša še vedno gomazanje pod pohištvo in šuštenje suhih kril, podobno prasketanju strokov, ki pokajo ob hudi vročini. To nič prav tako nisem mogel spati. Sicer je pa okrog naselbine ostalo vse zbujejo. Plameni so begali po tleh od enega konca planjave do drugega. Alžirski strelci so uničevali kobilice še vedno.

Drugi jutro, ko sem odprl kot dan poprej svoje okno, so bile kobilice odletele; toda kakšno razdejavanje so pustile za seboj! Niti cveta, niti travne bilke več: vse je bilo črno, oglodano, poapnjenjeno. Bananovce, breskve, hruške in mandarinke je bilo mogoče spoznati edino le še po oblikah njihovih obranjen vej, brez dražesti, vihrajočega listja, ki je življenje drevesa. Čistili so bajeje, kapnice. Povsod so delavci prekopavali zemljo, da bi pokončili jajčeca, ki so jih izlegle žuželke. Obrnili so vsako grudo in jo skrbno preklali. In srce se je stiskalo, ob pogledu na tisoče belih korenin, polnih soka, ki so se prikazovale pri tem uničevanju plodne zemlje. . . .

Po vsej Sloveniji gre glas, le „Domovina“ je za nas!

na njem vrti dalje, se prosta energija atoma poveča in to povečanje energije se javi v obliki svetlobnega žarka, ki ga atom izžareva.

Svetloba torej nastane po tej teoriji zbog neprestanega in zaporednega preskakovanja različnih elektronov v atomih dotičnega telesa.

Učenjaki so zaenkrat splošno zadovoljni s to teorijo, ki razlaga marsikaj, kar na podlagi prejšnjih teorij ni bilo mogoče razložiti.

× Zrtev križanke. Natak Julijus. Antali v Budimpešti je postal žrtev modne križanke. Ustrelili se je, ker ni mogel rešiti uganke, da si je stavil s tovariši, da ji bo kos. Bolj razveseljava posledica križank je nenavadno življenje zanimanja za velike enciklopedije. Iz Amerike, Francije, Anglije in Nemčije poročajo o prodaji vseh slovarjev, ki niso imeli po vojni kupcev vsled visoke cene. Teh žrtev ni obžalovati: nekaj si bodo že zapomnili pri listanju po slovarju.

× Oh, ti lasje. Čitali smo o več primerih, da je izgnal katoliški ali protestantski duhovnik dečke ostrižene damo iz cerkve, češ, da so kratko ostriženi lasje pregrešni, izživajoči in nesopodni. Zanimivo pa je, da stoji v pravilniku za francoske samostenske šole iz l. 1867. nekaj povsem drugega: »Dolgi lasje, ki niso zviti v ko-

Ko bo lilo

po Vas, bo že prepozno. Treba je, da si čimprej preskrbite izborni dežni plašč pri tverdi

Drago Schwab, Ljubljana

Pod rdečo zvezdo

«Črno pivo, prosim!»

Natak sretno spusti vrč na mizo. (nese jih menda 20, po dva vrčka na vsakem prstu) in se vlnudno nasmeje: «Gospod je gotovo iz Avstrije? Tukaj se reče pivu »dunkel« ali pa »licht«, be-seda »Schwarz« velja samo črni kavi.

Jaz poslušam to jezikoslovno modrovanje le s krajem ušesa in gledam proti vohu. Prišel sem v prijazno nemško mesto sredi nizkih vinogradov, da bom videl o priliki mednarodnega strokovnega kongresa starega prijatelja iz Moskve. Dvanajst let ga nisem srečal in premišljujem, kako bo izgledal nekdanji gimnazijec. Sedim pri dogovorjeni mizici, tretji na levi, ob oknu, da se bova našla. «Eto me, zdravo!» Sledi pristen ruski poljub. Dvomi so izključeni, a jaz vendar začuden gledam, da so me takoj spoznali. Poročni prstan, brada in pleša, ki se zasveti, ko odloži gost svoj širokokrajni klobuk, vse to se ne vjema z mojimi spomini. On me tudi ogleduje. «Ti pa si postal pravi junak. Spoznal sem te takoj, a čudno je, da tako dobro izgledaš. Evropa je vendar sestradana po vojni. Nacionalizem je huda bolezen in vam ne da časa, da rešite socialno vprašanje.»

«Hm, odgovorjam v zadregi, »nacionalizem, seveda, a pri nas vendar mislijo nasprotno, namreč da ste sestradani — vi!»

On se nasmeje in privleče potni list. Neštevilni vizumi pokrivajo njegovo polno, kakor gobe panj. Slike, napravljene pred pol letom v Moskvi, kažejo dvakrat debelejši obraz, kakor zadnje, ki so bile narejene v Parizu in Londonu. «V Evropi sem res shujšal, ker je toliko sitnosti pri potovanju. V neki prestolici me je počastil z obiskom visoki policijski uradnik, poslušal, kar sem pravil o univerzitetni knjižnici, za katero nabiram knjige, na koncu pa me je vprašal, ali nimam s seboj dinamita. Mislimo namreč, da nosijo vsi Rusi dinamit v žepih s seboj, kakor vžgalice. No, doma bom že zopet prišel v red. Živila so pri nas dvakrat cenejša, tudi zabavam se boljše. Reinhardt v Berlinu in pariška opera ne nudijo vendar nič posebnega kljub visoki vstopnini. V Moskvi pa imamo Hudožestveni teatr. Če bi bil ti navzoč ob stoletnici Malega teatra — to je bila resnična narodna slavnost.»

«Evropa je torej razočarala?»

«Ne, ozdravila me je samo otroškega nalikovanja pred deželo svetih čudežev. Bil sem vedno prepozni. Nekoč nam je pravil še profesor v gimnaziji, kako je plinil v Berlinu na ulici. Takoj je prišel pometati z lopatico, stražnik pa je tirjal 10 mark globe in izročil koleko-

dre ali umetno zloženi na glavi, vzpodbujajo nečimernost mladih žen in deklet ter so vzrok nazadovanja naravnosti. Naše gojenke so dolžne nositi vse brez izjeme gladko počesane lase, katerih dolžina ne sme presegati 10 cm. Samo na ta način počesane žene so Bogu ugodne in bodo našle njegovo milost v cerkvi.»

× Sahalinski most. Rusko-japonska konferenca v Habarovsku je sklenila med drugim zgraditi most čez Tatarski preliv. Na ta način bo stalno zvezan otok Sahalin s kopnim. Ta zgradba naj bo dokaz mirne ljubnega razmerja obeh držav, ki več ne mislita na vojno. Reka Amur bo dobila novo umetno ustje, ker se izliva sedaj v Ocean nekoliko bolj proti severu kakor leži najožja točka Tatarskega preliva, kjer bo zgrajen most. Na ta način bo dobila Usurijska dežela dobro oceansko zvezo za promet z Japonsko in San Franciscem.

Velike klobuke

priporočajo k poletnim oblekam iz gaze. Izgostavljajo jih večinoma iz žime, ki je najlažja, krasijo pa s finim cvetjem.

vano potrdilo. Zdaj vem, da so to pravilice. V berlinskih predmestjih ali v londonskem Whitechapeleu je isti prah in isto uboštvo. . . . In ta slavljena nemška poštenost. . . . Kaj vse nam hočejo prodati namesto naročenega blaga in kako maroma gledati pri prevzemaju instrumentarija! Zraven pa ta nezmožna domisljivost. Zanimali smo se za galvanoplastiko. Lenin je razstavljen v stekleni krsti v mavzelju sredi Krasne ploščadi in tisoči romarjev počaste dnevno njegove spomin. Mavzolej je vžležen in ne vemo, ali bo vzdržalo prvotno balzamiranje več časa. Sedaj hočejo prevleči mumijo s tenko plastjo zlata. Ogledali smo si torej povsod tozadevne laboratorije, in smo bili med drugim tudi v Bruslju. Belgijski profesor je pripomnil, da nam zalibog ne bodo koristile njegove razprave: saj v Rusiji ne poznajo elektrike!»

«Ali si ga podučil?»

«Rekel sem mu, da so lani dovršili v Moskvi električno podzemeljsko železnico, ker tramvaj ni bil kos velikemu prometu in je zavzemal preveč prostora. A ne vem, če mi je verjel. Začuden je gledal.»

«Kaj pa je novega na vaši univerzi?»

«Dijaki dovršijo kakor poprej svoje študije in postanejo zdravniki, profesorji, odvetniki. Univerza šteje sedaj 12.000 slušateljev (pred vojno jih je bilo 8000). Do lanskega leta so se sprejeli na univerzo samo študenti tovarn, polkov, zadrug, komunističnih prosvetnih organov. Otroci takozvane »buržoazije« so si priborili sprejem le z največjimi težkimi. Sedaj je drugače. Protekcije ni več. Sprejmejo se vsi oni, ki so položili sprejemni izpit iz politične abecede. Zadnji predmet je obenem tudi na srednji šoli. To so podatki o državnih uradih, o nalogah komunizma, o zgodovini Leninovih nauk. Pri izpitu je seveda hud boj, ker je vedno več kandidatov, kakor prostora. Pišejo se pismene naloge, iz ruske literarne zgodovine in matematike, vrše pa se tudi ustmeni izpiti. Izven natečaja in brez izpitolv se sprejmejo le takozvani »rabfaki«, absolventi posebne pripravljalne »raboče fakultete« (delavske fakultete). Njih število je omejeno na 25 % vsega dijaštva. Rabfaki tvorijo poseben svet, in odidejo pozneje v vodilne politične službe. Število visokih šol je zelo naraslo. Strokovna izobrazba se je poglobila.

Poleg letalskih in elektrotehničnih šol obstojijo n. pr. »Institut Živega Slova«, ki študira retoriko, zbira dialektološke podatke, ljudsko poezijo in pripravljajo predavatelje za folkloristične strokovnjake. Kdor je priden, študira z uspe-

hom, a se ne sme zariti v knjige, kakor je bilo poprej. Od ruskega visokošolskega zahteva sedaj predvsem državljanska zavestnost, aktivno delovanje. Obstojijo n. pr. krožki za žive jezike, francoski ali angleški jezik, za študije Puškina, za začetni utopistični socializem itd. Vsak udeleženec mora predavati enkrat v semestru in sodelovati pri kmečkih in delavskih šolah. Isto se zahteva tudi od ljudskošolskih učiteljev. Marsikomu to ni všeč, ker se je brizgal prej le za svoje ure, a to je nujno. Knjižnice na deželi ne zaležejo veliko, če nočejo ljudje čitati. K predavanju pa mora priti vsakdo.»

«Kakšni pa so visokošolci?»

«Vojna je zatrla nekdanje popivanje in popevanje. Postali so praktični, ker so še revnejši kakor poprej. Komunistov ni veliko med njimi, a so vsi bolj levičarskega mišljenja. Na carja pa je Rusija popolnoma pozabila. Ne razumem, kako morejo emigranti pretresati ta vprašanja v Parizu. Pri nas se nihče ne briga zanje. Dijakov ne bi spoznal tudi po zunanosti. Nekdanje uniforme ni več. Ostale so samo visokošolske kape, »furaške«. Lani sem poslušal govor o nalogah in potrebah visoke šole. Predaval je v političnem muzeju prosvetni komisar Lunačarskij. On je duhoviti govornik in mladina ga rada poslušala. Na koncu predavanja je kakor po navadi odgovarjal na pismena vprašanja iz občinstva. Eden ga je vprašal, kaj misli o visokošolskih kapah Lunačarskij se je nasmejal: »Naj jih nosi,« je rekel. »vsak dijak, ki misli, da ga približajo njegovemu visokoškolskemu idealu. Naš ideal pa je visoka šola, ki bo delala samo za ljudstvo in se ne bo skrivala pred njim za svojimi znaki.»

Tako sva se pogovarjala tri popoldneve. Končno se je zaključil kongres mednarodni učenjaki so povedali drug drugemu svoje zaključne zdravice. Morala sva narazen. Moskovski prijatelj mi je hudo prigovarjal, naj odidem z njim v Rusijo, kjer se boljše živi. Videl sem, da ima več denarja kot jaz: nizozemske bankovce po sto goldinarjev in angleške zlate sovereigne. Pravil je, da se lahko dobi služba na univerzi ali tudi pri zunanjem komisariatu. Več razpisanih služb ni zasedenih, ker se zahteva od konzulov znanje tujih jezikov. Leto dni traja preizkusna doba, »karantena«, potem lahko postane človek državni uradnik. Ni treba, da bi bil boljševik, mora pa kazati, da ne nasprotuje komunizmu in da razume njegovo prizadevanje. — Kazati! — če bi to bilo lahko!

Sel sem na kolodvor. Moj prijatelj si je nakupil cel sveženj listov: emigrantske «Dnii, Rulj. Poslednje novosti, Martin, Berliner Zeitung in ne vem kaj še vse.

«Boš lahko čital kar do Moskve!»

«O ne, to bo vse zleto skozi okno še v Latviji ali na Poljskem. Pri nas so prepovedani vsi tuji listi.»

Prosil me je tudi, naj mu ne pišem. Inozemska pisma imajo včasih neuprijetne posledice. On mi bo pa poslal o priliki glas. Nemara se bova videla prihodnje leto v Italiji.

«Vendar je težko živeti brez prostega tiska, tajiti svoje prepričanje in mirno prenašati cverkvi bogoskrunsko prekljanje komunistične omladine med maso,» sem rekel za slovo.

«O ne,» je prepričano odgovoril, »vse to je luksuz. Pred štirimi leti po vojni in veliki lakoti je bila Moskva brez zivil in brez vodovoda. Stranišča so bila zaklenjena. Ljudje so hodili pod streho. Na spomlad se je pričelo tatit. Nesnaga je kapljala po stopnicah in skozi strop. Imeli smo takrat »subotnike«, obvezno delo. Z lopatami smo snajili hiše, na saneh smo vlekli nesnago k tramvajski postaji in jo nalagali v vagon. To je bilo hudo. Sedaj pa dobro živimo in si ne želimo boljše. Drugače tudi ne bo nikoli na Ruskem. Imamo močno vladno, dobro vojsko. Kmalu bodo priznani sovjeti po celi Evropi in ni moči, ki bi jim iztrgala vajeti. Z Bogom!»

Poslovala sva se molče. Nekoč sem ga poznal, a sedaj je to človek, ki se je očividno privadil drugačnega življenja in drugega zraka. Ni dvoma, da bo dobro živel na Ruskem, toda, ali bi mogel živeti vsakdo? To je baš tisto veliko vprašanje, na katerega je težko odgovoriti.

A. E. I.

Sofijsko pismo

Sofija, 10. maja.

Ko pride človek prvokrat v Sofijo, ga iznenadi mrtvilo, ki vlada po ulicah bolgarske prestolice. Tistega šumnega življenja, ki smo ga vajeni v Beogradu celo na periferiji mesta, boš v Sofiji zaman iskal. Edino bulvar časa Osvoboditelja je nekoliko živahen, pa še to samo zvečer.

Hodil po sofijških ulicah, širokih, ravnih, lepo asfaltiranih — seveda, to velja le za centrum mesta — in v oči ti pade skromnost, kar se tiče tako moških, kakor ženskih toalet. Nekaka starokopitnost v modi, nikjer onega blagostanja in oponašanja edinozveličavnih pariških krojaških kapric, kakor ga vidiš po drugih balkanskih mestih. Pa kaj Pariz! Sofijski salonski krojač itak ne mara zanj, njemu so bolj pri srcu modni žurnali iz Berlina in Dunaja — samo da bi imel nekoliko več naročnikov. Ali ima jih bore, bore malo. Gospodarska, denarna kriza? Da. Velika kriza. Bolgarji tišči kakor v kleščah jarem težkih bremen, ki so ji ga obesili na vrat mirovni ugovori, in to živo občutijo še danes vsi, država v blaginji, posamniki v svojem žepu.

Ampak Sofijčanke — lepe ženske so, primojdunaj! Kreprok zrasle, jedre, samo zdrave. Obrazji ovalni, polt orientalska. Na sloke postavne — pariški ideal — boš tu redko našel. Isto tako so moški v splošnem krepke postavne, praveci korenjaki, zagoreli, okroglihi lič. Je nekaj sličnosti gle-

de te ovalnosti obrazov med Bolgari in Madžari. Da li so Bolgari mongolskega in ne slovanskega pokolenja, torej sbratje Madžaroni, kakor v eni zadnjih števil bolgarskega «Vremena» trdovratno zagotavlja g. Milutin Marković, to je pa drugo vprašanje. Bolgar je ljubezniv, v duši dober, postrežljiv, gostoljuben — lastnosti pristno slovanske — česar se povprečno o Madžaru ne more reči.

Sedim v restoranu «Vatemberg», pušim dobre bolgarske cigarete in že vnaprej vidim od veselja raztognjene obraze prijateljev, ki so me pri odhodu v Bolgarijo za milo boljšo voljo poslali, da se jih pri vrnitvi v domovino spomnim in kakšno boljšo »travco«, nego jo vsebuje naš slavni »Var-dar«, ko bom stopil mednje z izpolnjenjo obljubo, da se povrnem kolikor mogoče obilno nagačen z »bugarskim duvanom«. . . . Predme na mizo je nagrmadil uslužni kolo cel tucat sofijških dnevnikov. Pa čitaj, čitaj! Čitaj! — samo nič novega ne boš izvedel. Siromašni so ti sofijški listi, da se Bogu usmili. Po dve, največ po štiri strani list. Prva, oziroma še druga stran kak članka, brzojav in dnevne novice, ostalo — inserati, reklame. Ena sama številka londonskih «Times» odtehta za to kopo siromašne! Vprašanje zblizanja z Jugoslavijo — o tem se je še pred kratkim v bolgarskih novinah mnogo pisalo. Po številnih izjavah gg. Ljapčev in Burova o lojalnosti Bolgarji do Jugoslavije in o njeni iskreni želji da bi došlo čimprej do prisrčnejših odnosov med obema državama, so pričeli

skoraj vsi sofijški listi unisono naglašati to potrebo zblizanja, namigujejo pri tem, naj Srbi že vendar enkrat prenehajo s svojo nezaupljivostjo do Bolgarov. . . . Seveda, vse to je prav lepo, ali g. Ljapčev bi moral najprej v dejanju podati dokaz o zgornji omenjeni iskreni želji. Dokler bo dopuščal, da listi makedonskijuhščih «Nezavisna Makedonija», «Iindena», «Ustrem», ki izhajajo v Sofiji, stalno hujskajo proti naši kraljevini in jo blatio na najbolj prost način, dokler ne namerava razpustiti Makedonske revolucionarne organizacije, ki truje odnošaje med dvema narodoma — vse dotlej je absurdno govoriti o zblizanju. Gospod Ljapčev, mirno roko na srce, in na delo! Sedaj, po bombnem atentatu v Strumici, je skrajni čas, da Bolgarija prečisti s sejalci mrzine do naše kraljevine in s povzročitelji neredov na naši južni granici. Upajmo, da bo sedanji energični korak našega poslanika v Sofiji, g. Milana Rakica, sofijško vladno spametoval in pripomogel do željenih rezultatov.

OBLEKE

lasnega izdelka Vam nudi

67

NN CENEJE

Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova 3.

Slavnosti Udruženja rezervnih častnikov in bojnikov v Zagrebu

Kongres Udruženja in posvetitev zastave, darovane od kralja Aleksandra. — Zgodovinska manifestacija patriotizma in afirmacija naše obrambne sile.

Zagreb, 25. maja.

Ponosni beli Zagreb je ob letošnjih Binkoštnih preživil veličastno slavnostne dni. Kongres Udruženja rezervnih oficirjev in bojnikov in z njim združena posvetitev zastave, podarjene Udruženju od kralja Aleksandra, je bila silno močna manifestacija patriotizma in preizkušene jugoslovenske obrambne rezerve. Zagreb se je dobro zavedal v kolik ugled mu služi taka slavnost in se je opremil kar najsijajneje. S številnih hiš so že v soboto zaplapolale zastave in prebivalstvo je ob sprejemanju dohajajočih gostov ter ob njihovih slavnostnih prireditvah očitoval priskrbe simpatije. Tudi nebo je bilo naklonjeno in je posebno binkoštna nedelja bila vedra in solčna. Ker se je ob enem vršila birmo, je v Zagrebu vladala toliko živahnost, da je v posameznih ulicah in središčih bil promet domala onemogočen. Vse je hitelo na ulice pozdravljati drage goste in občudovati pešne uniforme in številne odlikovance, med katerimi so posebno pozornost vzbujali številni četniki, a globoko spoštovanje nekateri častniki s težkimi telesnimi poškodbami iz za svetovne vojne.

Že tekot sobote so posebne kompozicije brzovlakov dovedle v Zagreb velike skupine rezervnih častnikov in bojnikov iz Beograda, Skoplja in od drugod z juga. Tekot sobotnega večera in noči so nato začele dohajati še številne skupine rezervnih oficirjev iz Slovenije, Dalmacije, Srema in Bosne, tako da je Zagreb za Binkošti sprejel pod svoje okrilje nad 7000 gostov. Zagrebški pododbor Udruženja je bil permanentno na delu in je znal sprejemanje organizirati tako spretno, da se je poset gostov razvijal brez zastanka v vzornem redu.

Odlični gostje

Vlado sta na slavnosti zastopala ministar dr. Nikić in dr. Šuperina, ki sta v Zagreb prišla že v soboto, a kralja sta prišla v ponedeljek k posvetitvi zastopat vojni minister general Dušan Trifunović in notranji minister Boža Maksimović. Predsednik mednarodne zveze bojnikov (Fidac-a) angleški polkovnik Fred W. Abbot je prispejal z ljubljanskim brzovlakom v soboto zvečer in je bil deležen posebno simpatičnega sprejema.

Med drugimi odličnimi gosti je bilo opaziti: divizijske generale Petra Lazarevića, Milana Nedića in Dušana Cvetkovića; brigadne generale Dragoljuba Todorovića, Ilijo Petkovića, Mihajla Kovačevića, Čedomila Dumića, Panta Grubića, Dragoljuba Blagojevića in še celo vrsto drugih visokih armadnih funkcionarjev. Prispele so tudi več narodnih poslancev, ki so se slavnosti udeležili deloma kot rezervni oficirji deloma kot zastopniki svojih parlamentarnih klubov (dr. Edo Lukinčič, Radosav Agatonović, dr. Grga Anđelić, Aleksander Mijović, Ignat Stefanović, Nikola Preka itd.).

Nadalje je bila na slavnostnih zastopani po posebnih delegatih tudi večina mest, v prvi vrsti Beograd in Ljubljana.

Kongres Udruženja v saborski dvorani

Nedeljsko jutro je bilo nekoliko hladno, a vendar jasno in je obetalo lep dan. Rezervni častniki so si tekot ranh ur v manjših skupinah ogledali mesto in se nato zbirali na Markovem trgu. Že ob 8. je bila velika saborska dvorana nabito polna. Sedeže v zbornici so predvsem zasedli delegati odborov in pododborov Udruženja, a številni ostali rezervni častniki so z meščani vred napolnili galerije. Predsednik Udruženja Radosavljević najprej med živahnimi ovacijami predstavi angleškega polkovnika Abbota in prijavi kongres generalu Srečkoviću, ki je prišel na kongres kot delegat aktivnih oficirjev. Prvi nato povzame besedo predsednik zagrebškega pododboru rez. kapetan I. Kl. dr. Klinčič, ki omenja zgodovino hrvatskega sabora in

pomen manifestacije rezervnih oficirjev ter prosi predsednika Udruženja, da otvori I. redni kongres Udruženja rezervnih oficirjev in bojnikov.

Predsednik Radosavljević povdarja svojo poglavitno dolžnost, da s svojega mesta pozdravi kralja Aleksandra in njegov visoki dom (Burni živio!) Dolžnost mu je dalje, da izrazi spoštovanje in zahvalo vsem padlim junakom (Slava!) Pozdravlja nadalje generala Srečkovića, župana Heinza, angleškega podpolkovnika Abbota, delegate mest in druge častne goste. Vsak njegov pozdrav je bil spremljan z burnim vzkljanjem vseh navzočih. — Za njim je govoril župan Heinzel, čigar čestitke v imenu Zagreba so deležne burnega odobravanja, nakar kongres preide na dnevni red: na poročilo glavnih funkcionarjev Udruženja.

Predsednik Radosavljević v daljšem stvarnem govoru obeležuje historijat Udruženja in njegov pomen za državno obrambo, kakor tudi za gojitev solidarnosti in bratstva med rezervnimi oficirji, ter navaja:

Ob sedemletnem obstoju šteje Udruženje nad 12.000 rezervnih oficirjev in 3000 oficirjev-bojnikov. Svrha udruženja je vzgajanje tovarištva med rez. častniki medsebojno in napram aktivni vojski, obenem pa tudi skrb za gnotne interese rez. častnikov. Delujoč v duhu teh idej je Udruženju uspelo rešiti številna socialna vprašanja, predvsem to, da se rez. častniki v vseh pravicah in prejemkih izenačijo z aktivnimi častniki. Udruženje vestno podpira svoje bolne člane od invalidne in je samo za zdravljenje članov bilo v minulem letu izdatnih 1.200.000 Din. Nadalje je uspelo Udruženju doseči, da letno prejme za svoje člane po 8000 popolnih oficirskih opravi.

Med burnim odobravanjem je pred. Radosavljević zaključil svoj lep, socialno in patriotsko motivirani govor, nakar so sledila poročila ostalih funkcionarjev. Staremu odboru je bil podan absolutorij, za tekoče leto pa je izvoljena ista uprava, povečana z nekaterimi člani iz novo osnovanih pododborov. Soglasno je bila končno sprejeta naslednja

resolucija:

Kongres rez. oficirjev in bojnikov iz vse države smatra za svojo prvo dolžnost, da se pokloni manom bojnikov, padlih za svobodo in ujediničenje na šega troimenega naroda.

Ugotavlja, da se je dosedanje delovanje Udruženja izvajalo po društvenih pravilih in da so doseženi vidni uspehi v notranji organizaciji kakor tudi v materialnem in materialnem jačanju.

Poklanja posebno pažno sodelovanju udruženju rezerv. častnikov in borcev zaveznih in prijateljskih držav, da se ohranijo krvavo dosežene pridobitve Velike Vojne.

Visoko ceni napore in delovanje Zveze narodov za ohranitev miru ter za mednarodno sodelovanje na moralnem, kulturnem, intelektualnem in materialnem jačanju vseh narodov.

Ugotavlja še posebej edinstvo, bratstvo in ljubezen med aktivnimi in rezervnimi oficirji, zvestobo, ki je bila že tolikrat dokazana in zapečatena s skupnimi napori, in krvjo v vojnah za našo ohranitev, ujediničenje, zlato svobodo. Ugotavlja, da Udruženje ni agresivna organizacija, da pa se bo v vsakem trenutku odzvalo kralju in domovini, kadar ga bo potrebovala.

Zastavo, poklonjeno od Nj. Vel. kralja, smatra kongres kot visoko odlikovanje, izkazano oboževanemu, toda miroljubnemu narodu. Zastava ga bo bodrila k izpolnitvi vseh visokih ciljev v miru in k požrtvovanju za nje, ako bi to zahteval usoden trenutek. Predsedništvu Udruženja se nalaga posebna dolžnost, da visokemu darovalcu Nj. Vel. kralju sporoči priskrbo zahvalo in zagotovilo neomajne udanosti vseh rez. oficirjev in borcev.

Kongres končno odobrava dosedanje delo uprave in določa, da se delo nadaljuje na dosedanjih osnovi z devizo Vsi za enega, eden za vse! Preko vseh plebskih, verskih in strankarskih razdvojenosti — za slavo kralja, vojske in domovine, za srečo, blagor in čast naroda!

S tem je bil dnevni red izčrpan, a preden je kongres prešel na podrobno diskusijo, je podpolkovnik Abbot v angleščini izrekel naslednji pozdrav:

»Smatram za osobito čast, da sem mogel semkaj prispeti kot reprezentant mednarodne organizacije bojnikov. Beseda »Fidac« pomeni zvestobo, tovarištvo. Tu sem danes obkrožen s stari vojskaki, ki so ustvarjali kraljevino SHS, kakršna je danes: močna, ujedinjena, ugledna država z ljubljanim kraljem-vojščakom na čelu. Dolžnost in svrha »Fidaca«, v katerem ima vaše Udruženje podpredsedniško mesto, je učvrstitev tovarištva in s tem torej prijateljstva vseh držav, v katerih živijo naši tovariši. Zvestoba idealom tekot stoletij je nagajena s tem, da ste danes ujedinjeni za vekomaj. Samo s pobratimstvom in tovarištvom boste lahko na daljave svoja velika dela in ostali enotni Srbi, Hrvati in Slovenci, vsi kakor eden!« (Burno odobravanje).

V diskusiji so nato sodelovali inž. Bevc (Ljubljana) ki je izrazil željo, ljubljanske občine, da se prihodnje leto vrši kongres v Ljubljani, nadalje Stevo Žakula (Sarajevo), general Srečković, Kosta Pantić (Kragujevac), poslanec Agatonović in drugi, ki so vsi naglašali veliki pomen Udruženja in izražali spoštovanje padlim junakom, — s posebnim entuzijazmom pa je bil sprejet kratki pozdrav slepega kapetana-dobrovoljca Luje Lovrića, ki je zaključil: »Izgubil sem svoje vidne oči, toda skoro sem pozabil, da sem jih izgubil, ker sem doživel toliko velikih in lepih. Ko doživim popolno kristalizacijo, popolno ujediničenje, blagostanje vseh družabnih slojev pa vobče ne bom več slep«.

Sklenjeno je bilo, da se pošlje brzovojni pozdrav kralju in angleškemu bojniku, ki so ob Binkošti istotako imeli svoj kongres, nakar je bilo zborovanje zaključeno.

Popoldne se je v Narodnem gledališču vršila svečana predstava z nekaterimi izbranimi točkami in se je zvečer ponovila. Gledališče je bilo obkroženo polno. Ljubitelji sporta pa so popoldne prisostvovali konjskim dirkam, ki jih je pridelil zagrebški Jockey-klub, ter nogometnim in drugim tekmam na sportskih igriščih.

Slavnostna posvetitev zastave

Poglavitna svečanost se je vršila v ponedeljek s posvetitvijo zastave. Obnela so je tako veličastno, kakor menda doslej še nobena slična prireditev v Zagrebu.

Rezervni častniki so se ob 5. zarana zbrali na igrišču Concordije, se formirali v čete in bataljone ter pod poveljstvom starejših oficirjev odkorakali na Mažurinčev trg. Naval občinstva je bil silovit. Okrog 9. so bili že vsi trotoarji in vsi prazni prostori za razpostavljenimi četami nabito polni. Glava pri glavi, obenem pa še neprestan dotok občinstva po stranskih ulicah. Vse je hotelo videti najšvečaniji čin slavnosti.

Ko je končno ob 9. bilo zbrano vse rezervno častništvo, nadalje vsa aktivna vojska zagrebške posadke ter številni predstavniki inozemskih držav, kulturnih in humanih institutov, je iz Frankopanske ulice v lahkem tempu privzelo par avtomobilov: v prvem zastopnik kralja vojni minister general Dušan Trifunović in notranji minister Maksimović v uniformi rez. konjiškega kapetana, v ostalih ministri dr. Nikić in dr. Šuperina generaliteta in razni vojaški in civilni dostojanstveniki.

Med tem, ko je vojaška godba svirala, je general Trifunović pregledal vse čete ter pozdravljal vse častnike in vojake: »Pomozi Bog, junaci!«

»Bog Ti pomogao!« se je glasil grogovit odgovor.

Ministrov adjutant polk. Voja Anđelić je nosil zastavo, darovano od kralja. Zastava je krasno vezena in nosi napis »Vera u Boga 1912—1920«, na eni strani v latinici, na drugi strani v cirilici.

Po končanem pregledu čet se je minister gen. Trifunović podal na lepo okrašeno tribuno, kjer so se nahajali zbrani dostojanstveniki. Takoj nato so izvršili posvetitev zastave pravoslavni arhimandrit Bjedov, višji vojaški župnik Solli in muslimanski imam Muharem Hasan-Begović, nakar je z zanosnim glasom izpregovoril min. Trifunović: »Nj. Vel. kralj Aleksander I. daruje to zastavo Svojim tovarišem rezervnim oficirjem. Daruje jo v znak priznanja za Vaše zasluge, za zvestobo in vdanost napram našemu narodu in v znak Svoje posebne hvaležnosti. Zaključujem svoj govor s prošnjo, da z mano vred pozdravite našega kralja: Živelo Nj. Veličanstvo! Živeli rezervni oficirji!«

Preko vsega trga je kakor grom odjeknil odgovor. Vojaške godbe so intonirale državno himno, a tik nad trgom je krožila eskadrila vojaških letal. Ko se je poleglo vzkljanje, se je predsednik Udruženja Radosavljević z izbranimi besedami zahvalil ministru Trifunoviću, proseč ga, da ponese kralju najglobljo hvaležnost in zagotovilo neomajne zvestobe vseh rezervnih častnikov in bojnikov. Ko je zaključil, se orkan navdušenja in vzkljanja dolgo ni poleg, posebno ob predaji zastave, ko jo je vojni minister izročil predsedniku Udruženja, ta pa zastavošni rez. kap. dr. Šajkoviću, ki se je s častnim oddelkom vojaštva podal do malega parka, zbrane čete pa so se medtem formirale k paradenemu maršu in k defiliranju.

Ko so se kmalu nato zbrali na Jelačičevem trgu vsi dostojanstveniki z min. Trifunovićem na čelu, so ob sviranju himne in koračnic mimo prikorakale čete rezervnih oficirjev in aktivne vojske. Občinstvo, ki se je dobesedno gnetlo po vseh hodnikih je z nepopisnim navdušenjem pozdravljalo defilirajoče oddelke. Jelačičev trg je nudil izredno lepo pestro sliko: čete rezervnih oficirjev, razvrščenih zapored od polkovnikov do podporočnikov, samih strunskih in številno odlikovanih borcev, so izžarevale čvrsto energijo in vzorno disciplino. Defile, ki so ga zaključili vojaški letalci, je uspel izredno lepo in je bolj kakor vsaka propaganda pogolblil v Zagrebu patriotizem in zaupanje v hrbenico naše države: v armado.

Opoldne se je pri komandantu IV. armije vršil slavnostni banket, ki so se ga udeležili vsi dostojanstveniki in so se vrstile številne zdravice. General Trifunović in ostali ministri, so odpotovali z večernim brzovlakom proti Beogradu, izražujoč ob odhodu največje zadovoljstvo nad veličastnim uspehom te slavnosti. Enak dojem pa so gotovo odnesli tudi vsi ostali udeleženci — a sam Zagreb bo I. kongres Udruženja rezervnih oficirjev in bojnikov upravičeno ohranil v ponosnem spominu.

Celjska okoliška šola

Protestna resolucija k. o. SDS proti ukrepu prosvetnega ministrstva.

Na rednem tedenskem sestanku članov kraljeve organizacije SDS za Celje okoli, ki se je vršil v četrtek 20. maja zvečer v Sokolskem domu v Guberju pod predsedvom g. Kolša, je poročal okoliški tajnik SDS v Celju g. Žabkar med drugim o sedanjem stanju zadeve okoliške šole. Že pred 50 leti se je pokazala potreba nove šolske zgradbe in je bil storjen takrat že sklep, da se postavi nova zgradba. Proti zgradbi, ki jo je nameraval postaviti takratni krajni šolski svet v mestu, se je dvignila iz narodnih ozirih vsemogočna nemška klika v Celju in jo znala s podporo nje naklonjene avstrijske vlade 50 let preprečevati. Sedaj, ko živimo v narodni državi, pa se je dvignila ista klika in naša podpora v enakovrednih bratcih ter doslej pri ministrstvu prosvete, da je isto izdalo odlok, da se mora zgradba, katere se je že začela, ustaviti. Novo šolo gradi kr. šolski svet, kateremu so gnotna sredstva v polni meri zagotovljena, ne da bi vlada kaj prispevala. Kako čujemo, je izdalo ministrstvo odlok na intervencijo nekoga poslanca (celjskega ?), češ da je zgradba v sedanjih razmerah predraga. Čudno je, da je gospod zgradbo šole predraga, medtem ko nabave zvonov in orgel niso predrage in je vedno dosti denarja za take luksurijske stvari na razpolago. Čitalo se je

v zadnjem času, da hočejo v Ljubljani, kjer je že 17 cerkva, zidati še eno; radovedni smo, ali bo tudi ta stavba predraga. Stavbo no gibanje v Celju je prav slabo in veliko število delavstva je brez zaslužka. Z zgradbo novega šolskega poslopja bi nad sto delavcev dobilo delo in zaslužek za leto dni. Nad 8000 vozov gramoza bi se izvozilo iz Savinje in okolišč: kmetije bi zaslužili lep denar za vožnje; veliko število obrtnikov, ki se bore za svoj obstanek, bi dobilo zaslužka in z njimi seveda tudi delavstvo. Denar bi šel med ljudi, ki so ga krvavo potrebnji. Kar pa je glavno, mladina, ki poseja sedaj šolski pouk v zdravju skrajno škodljivih in prenapolnenih prostorih, bi bila rešena te morije. Vse to je interpellantu in njegovim informatorjem seveda deveta briga, gre mu le za uspehi njegove strankarske zagrizenosti. Po kratki debati, ki se je razvila po poročilu in ki je pokazala enodušnost vseh zborovalcev, je bila sprejeta resolucija:

»Članstvo kraljeve organizacije SDS za Celje okoli, zbrano na sestanku v Sokolskem domu dne 20. maja 1926, protestira proti odloku ministra prosvete, s katerim je bila odredena ukinitve zgradbe okoliške šole, ter utemeljuje svoj protest, kakor sledi:

Stara šolska stavba v Celju v Razlagovi ulici absolutno ne odgovarja današnjim razmeram niti iz higienskega niti iz šolskovega stališča. Potreba po novi šolski stavbi je bila podana že leta 1873, a se do sedaj ni mogla realizirati vsled odpora tuje rodnosti avstrijske vlade.

Po 50letnem boju se je posrečilo ustvariti v občinskem odboru okoliške občine kakor tudi v krajnem šolskem svetu tako razpoloženje, da je postala dolgorajna želja in potreba dejstvo.

Ne gre danes za vprašanje prostora, na katerem naj se šola gradi, temveč za vprašanje, ali se ta sploh gradi ali ne.

Kakor so celo predvojno dobo nasprotovale protinarodni elementi zgradbi šolskega poslopja, tako so se našli sedaj elementi, ki iz istih nacionalnih nasprotstev ugovarjajo realizaciji projekta.

Dasi je bilo celo postopanje, ki je dovelo do zgradbe, popolnoma zakonito in so se oddala del po obstoječih predpisih in sklepih, je ministrstvo prosvete (kakor prej avstrijsko, op. poročevalca) čutilo potrebo ustaviti zgradbo, ne da bi si dalo predložiti zadevne spise in ne da bi zaslišalo faktože, ki so za to merodajni.

Vsled tega odločno odklanjamo to protizakonito kršitev avtonomije občine in kraljevega šolskega sveta in zahtevamo, da se zgradba šolskega poslopja nemoteno nadaljuje in izpelje do konca.

To resolucijo je predložil potom g. vališkega župana ministru prosvete in poslanškemu klubu SDS v Beogradu.

Darujte za Sokolski Tabor!

Pismo slovenskega legijonarja iz Maroka

Bou-Khamoudy, začetkom aprila.

Bou-Khamoudy je majhen kraj v Maroku, kjer živi v francoskih legijah tudi več Slovencev, Hrvatov in Srbov. Slovenci smo šli prvotno vsi s trebulom za kruhom v Francijo. Nasedli smo večinoma agentom, ki so nam obljubljali sijajen zaslužek, a nas pustili potem popolnoma na cedilu. V Franciji nas je doletelo še drugo razočaranje. V obnoven materialnem položaju smo prišli končno v roke še bolj brezvestnim ljudem, ki so nas spravili v puščavo Afriko in smo se morali zavezati, da se bomo za dobo 5 let borili v francoskih tujskih legijah za čast Francije.

Razmere, v katerih živimo, so naravnost neznosne. Glad je stalni naš spremljevalec. Na drugi strani pa nam neprestano groze nevarnosti od Arabcev. Trpljenja, ki ga moramo prenašati po raznih taboriščih in polodih, sploh ni mogoče popisati. Najhuje pa je domotožje in grenka zavest, da si ne moremo pomagati. Svarimo vse rojake, naj ne nasedajo raznim agentom in bodo previdni, naše oblasti, posebno na poslance prosimo, naj se zanimajo za našo usodo in nam omogočijo povratek v domovino.

eden njegovih zvestih prijateljev mu vrže kockarsko čašo v glavo in mu zbije oko. Modrega Memnona prinese domov pijanega, brez denarja in oslepljenega na eno oko.

Ko nekoliko prespi mačka in se mu glava malce razbistri, pošlje svojega služabnika k glavnemu davčnemu najemniku v Ninivah po denar, da bi plačal dolgove svojim zvestim prijateljem: povedo mu pa, da je njegov dolžnik davi za goljufivim namenom razglasil, da je prišel na kant, kar je silno zbežalo sto rodbin. Memnon se razsrien pada na dvor, z obližem na očesu in s prošnjo v rokah, da pri kralju zahteva pravico zoper sleparskega davkarja. V neki dvorani sreča več dam zadovoljnih obrazov, oblečene vse v obleke na obroč, ki so v obsegu merili po štirindvajset čevljev. Ena izmed njih ki ga je malo poznala, reče, pogledavši ga od strani: »Ah, strašno!« Neka druga, ki ga je boljše poznala, mu reče: »Dobro večer, gospod Memnon, toda prav res, gospod Memnon, zelo ljubo mi je, da Vas vidim; ravno prav, gospod. Memnon, zakaj ste izgubili eno oko?« In šla je mimo ne da bi počakala njegovega odgovora. Memnon se je skril v kot in je čakal trenutka, ki bi se mogel vreči vladarju pred noge. Ta trenutek je prišel Poljubil je trikrat tla pred kraljem in mu izročil svojo prošnjo. Njegovo

Voltaire:

Memnon ali Človeška modrost

Nekega dne je Memnon zasnoval brezumen načrt, kako bi postal popolnoma moder. Ni ga namreč človeka, ki bi mu ta norost ne hodila že kdaj po glavi. Memnon si je dejal: Da postanem docela moder in torej popolnoma srečen, mi ni treba drugega, kot da sem brez strasti; in, kot je znano, ni nič lažjega, nego to. »Predvsem ne bom nikoli ljubil nobene ženske; ob pogledu na dovršeno lepoto si bom dejal: Ta lica se bodo nekega dne nagubala; te lepe oči se bodo rdeče obrobile; te grudi bodo postale ploske in viseče; tej krasni glavi bodo izpadli lasje. Torej, treba mi je samo, da jo že sedaj gledam z istimi očmi, s kakršnimi jo bom gledal pozneje in gotovo je da njena glava ne bo zmedla moje.

V drugo: vselej bom zmeren; naj me le izkušajo dobra jela, slastna vina in zapeljivost družabnosti: treba mi bo le, da si pred očmi posledice pretiravanja: težko glavo, pokvarjen želodec, konec pameti, zdravja in časa — in odtlej ne bom jedel več nego samo za potrebo. Moje zdravje bo vedno enako, moje misli bodo stalno čiste in jasne. Vse to je mogoče doseči z lahkoto.

Nato, je dejal Memnon, bo treba ma-

lo pomisliti na premoženje. Moje želje so zmerne; imetje imam varno naloženo pri glavnem davčnem najemniku v Ninivah. Dovolj imam za neodvisno življenje: to pa je največja dobrina. Nikdar mi ne bo treba nikomur dvoriti: zavidal ne bom nikogar in nihče ne bo meni zavidal. Evo, tudi to je nad vse prijetno. Prijatelje imam, je nadaljeval, in ohranjam si jih, saj ne bodo imeli povoda pravdariti se z menoj. Nikdar se ne bom prepiral z njimi, niti oni z menoj. To dosežemo brez težav.

Ko je Memnon tako v sobi lepo prevdral svoj načrt o modrosti, je pogledal skozi okno. Videl je dve ženski, ki sta se izprehajali pod planatami nedaletč od njegove hiše. Ena je bila stara in se je zdelo da ničesar ne premišlja. Druga je bila mlada, lepa in je bila očividno zelo razburjena. Vzdihovala je, plakala, kar je njene dražestje spovečevalo. Našega modrijana je ganila, ne morda lepota dame (bil je prepričan, da ne občuti take slabosti), temveč tuga, ki je, kot videl, damo obvladala. Stopil je iz hiše in z namenom, da bi damo z modrostjo potolažil, je nagovoril mlado Ninivljanko. Lepa oseba mu je z nadvse nedolžnim in preganljivim obrazom pripovedovala o vseh hudobijah, katere ji je prizadeval njen stric ki ga sploh ni imela; na kakšen zvijačen način ji je ugrabil premoženje, ki ga nik-

dar ni imela in kakšne so nasilnosti, ki si jih je bilo še bati. »Zdi se mi, da ste mož, ki zna modro svetovati«, mu je dejala: »tako, da sem prepričana da bi me rešili krutih stisk, v katere sem zašla, če bi mi hoteli izkazati toliko vstrežljivosti, in me spremili do doma ter pregledali moje poslovne zadeve. Memnon ni imel prav nobenega pomisleka; sklenil je, da vse modro preišče in da ji da dober svet.

Užaloščena dama ga je peljala v sobo, polno vonjav. Vljudno mu je ponudila mesto poleg sebe na širokem divanu kjer sta se vsedla oba s prekrizanimi nogami. Drug drugemu nasproti. Dama je govorila s povzemanimi očmi, iz katerih je včasih zdrnila solza, in ki so, kadar jih je dvignila, vselej srečale pogled modrega Memnona. Njun pogovor je bil poln zinenosti, ki se je podvajala vsakokrat kadar sta se spogledala. Memnon si je njene zadeve vzel izredno k srcu in je od trenutka do trenutka čutil večje poželje, da bi se izkazal uslužnega napram tako poštenemu in tako nesrečnemu bitju. V toplini pogovora sta neopaženo spreminjala svoj položaj, da se nista več nahajala drug nasproti drugemu. Njune noge niso bile več podvite. Memnon ji je dal nasvete tako ob blizu in ji tolmčil tako nežna mnenja, da niti on sam, niti ona nista mogla govoriti o

poslovnih zadevah in da nista več vedela, kje sta običala.

Ka sta bila tako daleč, pride stric, kakoršnega si lahko predstavljamo: obroč od nog do glave; in prvo, kar je rekel, je bilo, da bo ubil, kakor je prav, modrega Memnona in svojo nečakinjo; zadnja beseda ki jo je izustil, pa se je glasila, da bi se Memnon z veliko vsoto denarja mogel odkupiti. Memnon je bil prisiljen dati vse, kar je imel. V tistih časih je bil lahko vsakdo srečen, da je tako poceni opravi.

Memnon se je vrnil domov, osramočen in obupan; našel je list, ki ga je vabil na obed z nekaterimi iskrenimi prijatelji. »Če ostanem doma, sam.« je govoril »se bom v duhu pečal samo s to žalostno dogodivščino. Jedel ne bom, se zbolim; bolje storim, če grem s svojimi zvestimi prijatelji na zmerno kosilo. V njihovi mili družbi pozabim bedarijo, ki sem jo napravil davic. Gre torej na sestanek. Vsem se zdi nekam otožen. Dajejo mu pijačo, da prežene svojo žalost. Malce vina, če ga zmerno pije, je zdravilo duši in telesu. Tako modruje modri Memnon; in se opije. Po jedi mu predlagajo, naj igra. Ureje na igrica s prijatelji je poštena zabava. Torej igra; oskubilo ga za vse, kar ima s seboj v mošnji in štirikrat toliko mu vzemo na pošteno besedo. Prične se prerekanje o igri: vsi se razvnamejo:

SPORT

«Jutrova» štafeta skozi Ljubljano

Zmagalo moštvo ASK Primorje

Kako je v zadnjih letih naraslo med našim občinstvom zanimanje za sport, je zopet pokazal binkoštni štafeti tek skozi Ljubljano, ki se je vršil na binkoštni ponedeljek. Gosta množica gledalcev je po cestah, po katerih so tekli naši lahkoatletični tvorila spali, da vidi boj za prehodno darilo našega lista, krasen Dolinarjev kip Matije Gubca. Zalibog je pričakovani boj zlasti na zadnji progi izostal, ker je štafeta Primorja že na prvi progi pridobila toliko na terenu, da je njen finalist dr. Perpar prišel na cilj 15 sekund, torej približno 115 m pred finalistom Ilirije. Po Primorju doseženi čas znaša 4:48.5.

Ta štafeta se je doslej vršila petkrat. V letih 1922, 1923 in 1924 si je prvi prehodni dar našega lista priborilo v treh zaporednih zmagah Primorje. Časi v teh tekih so bili 5:00, 4:47.1 in 4:51. Lani se je pričelo tekmovanje za kip Matije Gubca in je zopet zmagovalo Primorje v času 4:49.6. Lahkoatletski savez je razveljavil ta tek, ker je bil prekomerno razpisani. Letos se je torej vršil prvi boj, pri katerem je, kakor že omenjeno, z lahkoto zmagovala štafeta Primorja pred štafeto Ilirije in II. štafeto Primorja.

Organizacija teka ni bila najboljša. Start se je nekoliko zavlekel, markacije na preddajah so bile zelo površne. Zalibog se občinstvo ni povsod pokorilo navodilom rediteljev, vsled česar je bil prostor zlasti na zadnji progi za tekače zelo ozek. Ako bi prišlo pred ciljem od ostrega boja med več tekači, bi ta činjenica brezdvomno ovirala natečaj teka.

Dunajski Kriketerji v Ljubljani

Oba binkoštna praznika je gostoval v Ljubljani proti Iliriji prvak dunajskih amaterskih moštov Vienna Cricket F. C. Obe tekmi nista prinesli zaželenih uspehov, zlasti ne v sportnem oziru. Poleg sportnega neuspeha moramo omeniti še to, da mora SK Ilirija zalibog imeti še precejšen deficit. Zaradi tega bi svetlovali našim klubom, da povabijo na gostovanje samo boljše moštva. Vsekakor bodo pri takih moštvih v vsakem oziru boljše odrezale kakor je Ilirija za binkoštno praznike.

V nastopnem kratki poročilu o tekmah v nedeljo in ponedeljek:

Vienna Cricket F. C. : Ilirija

4 : 3 (0 : 2)

Nedeljska tekma je bila brezdvomno ena najslabših, kar jih je Ilirija odigrala z inozemskimi nasprotniki. Ilirija ni imela, čeprav je v prvem polčasu vodila z 2 : 0, skoraj popolnoma nič od igre. Zlastno dejstvo je zlasti to, da so odrekli razven Beltrama, ki pa tudi ni bil na svoji običajni stalni višini. Miklavčič in Dobričeta vsi ostali igrači. Naj omenimo le dr. Tavčarja, Lada, Omana in Kreča. Ali je bilo to posledica tega, da je manjkal v moštvo trener in srednji krilec Zankl? Prav zlastno je bilo gledati moštvo našega prvaka, ki je proti profesionalnemu moštvu Amateurev tako častno odrezalo. V drugi polovici so bili ilirijanski igrači skoraj ves čas stisnjeni pred svojim golom. Odpovedali so v tehničnem in taktičnem oziru proti nasprotniku, proti kateremu bi morali, ako bi bili igrali v običajnem stilu, zmagali s precejšnjo goliferenco.

Dunajčani so pokazali v kombinacijskem oziru še precejšen zmisel za nogomet dunajske šole, vendar pa je njihov napad pred golom docela odpovedal. Streljati ter izrabljati dobro pripravljene situacije niso znali. Vsako drugo moštvo bi zlasti v drugi polovici iz ustvarjenih situacij iztisnilo docela drug rezultat. Vendar pa se jim je vsaj toliko posrečilo, da so zabili štiri gole ter s tem dosegli zmago. En gol za Ilirijo je padel iz enajstmetrovke.

Ilirija : Vienna Cricket F. C.

7 : 1 (2 : 1)

Ilirija je nastopila drugi dan s petimi rezervami. Kljub temu je zmagovala z veliko goliferenco 7 : 1. Toda ta visoka zmaga ni mogla zaslugi celokupnega moštva, temveč jo moramo označiti kot zmago dveh igralcev, Dobričeta in Miklavčiča. V prvi polovici je izgledalo, da se bo ponovila dolgočasna in nezanimiva igra prvega dne. Šele v drugi polovici se je pojavilo v domačem moštvo nekoliko več volje. Pa se ta ne bi bila mnogo pomagala, ako ne bi bil Dobričeta v moštvo. Sam je po svoji, ako abstrahiramo od enajstmetrovke, skoraj docela individualni zaslugi zabil šest golov, poleg tega pa je zadnji gol, ki ga je zabil Oman, rezultiral iz dobrega razumevanja situacije in v takem položaju brezdvomno nesebične igre Dobričeta. Miklavčič je v nevarnih situacijah bravurozno in lepo pokazal svojo hladnokrvnost in svoje lepe braniške zmoglosti. Mogoče igra malo tudi za publiko, toda to mu v splošnem ne škoduje.

Gostje so pokazali slabšo igro kot pri prvi tekmi. Napad je pred golom zopet odpovedal, poleg tega pa je obramba, ki se je prvi dan še nekako dobro odrezala, došla toliko napak, da se ne smemo čuditi visokemu porazu. Najslabši od vseh je bil vsekakor vratar.

Svoj gol so gostje zabili radi napake našo obrambo. Že v 1. minuti. Skoraj celo prvo polovico so bili v premoči in šele v 34. minuti se posreči izenačiti Dobričeta, ki v 41. min. pretvori enajstmetrovko v drugi gol za Ilirijo. V drugi polovici Ilirija bolj pritiska in v 13. min. predrižba Dobričeta štiri nasprotni igralce ter zabije tretji gol. V 14. min. pa zastrelja proti gostom diktirano enajstmetrovko. Sedaj prehaja Ilirija v premoč. Obramba gostov popuša in v 17. min. zopet scorta Dobričeta. Pri голу v 28. min., ki ga doseže Dobričeta, ima Oman tudi svojo zaslug, ker je lepo podal žogo temu na nogo. V 35. min. prosti strel proti gostom, ki ga Dobričeta lepo strelja ter doseže šesti gol za Ilirijo. V 47. min. solo akcija Dobričeta, toda videvši lepo pozicijo Omana, odda imenovani igrači temu pred nogo in že sedi žoga, streljana iz najbližje bližine v mreži Dunajčanov. Stevilčno je Ilirija brezdvomno dosegla lep uspeh, toda želeli bi, da bo nam nudila v bodoče boljše igre.

Ostali binkoštni nogomet

MARIBOR: Rapid : Maribor 8 : 4 (5 : 2). Napovedani tekmi z dunajskimi Landstrasser Amateuri se nista vršili, ker Dunajčani niso pravočasno uredili svojih potnih listov. Mesto njih sta nastopila v nedeljo domača kluba Maribor in Rapid v prijateljski tekmi, ki je bila po sodnikovi krivdi prava propaganda proti sportu. Sojenje G. Frankla pri tej tekmi je prvi slučaj te vrste v mariborski sportni kroniki. Le treznemu nastopu nekaterih oseb, se je zahvaliti, da ni rodilo slabih posledic. G. Frankl je priznal Rapidu kar štiri gole iz očitnih off sidov ter en gol iz outa, čeprav je proti temu stranski sodnik protestiral. Poleg tega ni videl niti enega fouda ali handsa Rapidovih igralcev. Občinstvo je hotelo parkrat vdreti na prostor. Po zadnjem голу se je to tudi zgodilo, vsled česar se je tekma predačeno prekinila. Da se v bodoče osemogojko taki slučaj, je v interesu sporta, da MO natančno preišče vso zadevo sodnika Frankla in da stori potrebne korake, da se krivici kaznujejo. Maribor, ki je nastopil brez Geuerja in Vagnerja je kombinatorsko in tehnično dominanten, le napadu je manjkalo večje odločnosti. Rezervni vratar ni zadostil svoji nalogi. Tekma je potekala do konca v stalni premoči Mariborja, ki je zlasti v drugem polčasu naravnost blokiral nasprotnikova vrata. Rapid je izvedel le sporadične prodore, ki pa so bili po sodnikovi zaslugi vedno kronani z uspehom.

SPLIT: Hajduk : Moravska Slavija 2 : 1. ZAGREB: Jugoslavija : Hašk 6 : 1 (3 : 0). Viktorija Žilžkov : Gradjanski 3 : 0 (1 : 0).

BEOGRAD: Jedinstvo : Concordia (Zagrebu) 6 : 1 (1 : 1), BSK : Concordia 6 : 4 (2 : 0).

SARAJEVO: Dvo prijateljski tekmi med domačima kluboma Sašk in Slavija sta končali z zmago Saška 4 : 3 in 5 : 2.

SUBOTICA: Nuselsky (Praga) : Bačka 5 : 0 (1 : 0).

REKA: Olimpija : S. C. Petrarca (Padova) 7 : 1.

PRAGA: Slavija : Nemzeti (Budimpešta) 7 : 0.

DUNAJ: Prvenstvene: Admira : Hertha 6 : 2, Simmering : Wacker 4 : 0, Sportklub : Rapid 3 : 2, Vienna : Amateure 4 : 2, Simmering : Admira 2 : 1, Vienna : Sportklub 3 : 2, Prijateljske: 3 : 2.

BRUSELJ: Anglija : Belgija 5 : 3 (1 : 1).

BUDIMPEŠTA: Sparta (Praga) : UTE 2 : 1, Sparta : MTK 4 : 1.

NEWYORK: Hakoah (Dunaj) : Brooklyn Wanderer 6 : 4, Hakoah : Newark Wanderer 3 : 3.

GRADEČ: Rudolfshügel (Dunaj) : GAK 4 : 2, Rudolfshügel : Sturm 3 : 2.

Hazena

Na binkoštno praznike je v Ljubljani gostovala proti našima najmočnejšima hazenskima družinama Atene in Ilirije zagrebška Concordia, ki se nahaja na drugem mestu zagrebškega hazenskega prvenstva in slovi kot ena najmočnejših v naši državi. Njeno gostovanje nam je zapustilo zelo lepe vtise. Igra, ki jo goji, se precej razlikuje iz zadnjega gostovanja ob 15letnici Ilirije znane družine Aška. Zagrebška družina je borbena s precejšnjim tehničnim znanjem. Svoj glavni oslon ima v obrambi, predvsem v reprezentativni vratarici Geršetičevi, ki je potrdila svoj dober sloves. Napad je kombinatorsko dober samo v polju; pred golom pa se pušča v brezplodne solo akcije; razven tega pa smo pogrešali sigurne strele na gol.

Pri naših družinah smo z veseljem konstatirali znaten napredek, predvsem pri Ateni, ki je predvedla lepo kombinacijsko igro in bila precejšnji del igre v premoči; da je zapustila igrišče poražena, je predvsem pripisati izborni obrambi vratarice Concordije Geršetičeve in nesigurnosti Cimpermanove. Drugi dan pri tekmi Concordia : Ilirija smo pa žal imeli priliko konstatirati tudi dva zelo neprijetna pojava, da se naše družine še vedno poslužujejo preostre igre, ki prehaja mnogokrat v surovost in da naši sodniki ne znajo s takojšnjimi energičnimi ukrepi preprečiti surove igre. Ker je hazena igra v prvi vrsti igra estetike, mora nežni spol, ki jo goji, to resno upoštevati.

Concordia : Atena 4 : 3 (2 : 1)

Atena ima v prvem polčasu več od igre, ne more pa tega radi izborne obrambe vratarice Geršetičeve številčno izraziti. V drugem polčasu odprta igra. Napad Atene pred golom veliko nevarnejši, napadalki Zupandčeva in Petričeva se odlikujeta z razantnimi streli na gol Concordije, ki postanejo po večini plen vratarice Concordije. Černetova v napadu slabša, vsled tega zamenja mesto s Cimpermanovo, ki ne spreminja na rezultatu nič. V obrambi Atene se vidno opazja napredek pri Šaplovi in Šiferjerji. Concordija je predvedla lepo igro predvsem v obrambi, dočim je napad bil dober v polju, pred golom skrajno neodločen. Da mu je uspelo zabiti štiri gole, gre predvsem na rovaš nesigurnosti Cimpermanove. Sodnik g. Baltesar je v svojih odločbah napravil več grobih pogrškov, ki so bile bolj v škodo Concordije kakor Atene. Tekma je bila odigrana do konca v zelo ostrem tempu. Za Ateno sta scortali Zupandčeva 2, Petričeva 1.

Concordia : Ilirija 5 : 5 (3 : 3)

Tekma ni nudila niti od daleč sportnega užitka kakor tekma prvega dne, ker je bila odigrana v skrajno ostrem tempu, ki je velikokrat prešel dovoljene meje. Ilirija je svoj minus v tehnični nadoknadila s hitrostjo ter borbena igro. Igra je bila skozi odprta. Napad Ilirije je zlasti pred golom bil odločnejši od napada Concordije in plasil na nasprotnikov gol razantnejše in preciznejše strele. V obrambi najboljša Šporanova, Petanova in Widrova pa se morata odavdati preostre igre. Vratarica precej nesigurna, razven tega si je sama zabila en gol. Concordia je predvedla boljše igro kakor dan prej, igrala pa je tudi preostro. Najboljša pa je bila vratarica Geršetič, ki je ostavila tudi utis najboljših igralke na polju. Obramba do blesure desne krilke dobra. Rezerva, ki je prišla na njeno mesto, je ni mogla nadomestiti ter je vsled njene igre trpela tudi igra ostalih igralcev v obrambi. Napad tudi topot v polju dober, pred golom pa neodločen in premehak.

Sodnik g. Sancin slab. Sprejledal je več grobih napak in foulov. Krivda, da je igra postala surova, zadene v prvi vrsti njega, ker jo ni skušal že v začetku udušiti.

Hazena prvenstvo v Zagrebu

Izidi prvenstvenih hazena tekem v Zagrebu so nastopni: ASK : Viktorija 6 : 0 (par forfait), Vesna : Uskok 7 : 2 (3 : 2), ZHP : Vesna 10 : 0 (7 : 0).

Hazena ASK Primorje v Trstu

Na binkoštno nedeljo in ponedeljek je gostovala hazena družina ASK Primorje v Trstu. Odigrala je dve prijateljski tekmi z družino S. D. Adrije. Prvi dan je Primorje zmagovalo z 9 : 6 (5 : 3). Pri tej tekmi je bila obramba Primorja v prvem polčasu precej neokretna in povsem defenzivna; vratarica dobra. Napad pa, ki ni imel sicer v krilski vrsti nikake zaslombe in je bil navezan sam nase, je predvedel lepo in hitro kombinatorsko igro ter je v prodornosti in odločnosti pred golom nadkriljeval nasprotni napadalni trio. V drugi polovici je postala obramba Primorja bolj ofenzivna in je s tem svoj napad znatno podprla, kar se je videlo v rahli premoči. Napadalni trio Adrije je vsled defenzivne igre primorjanske obrambe igral precej pred golom Primorja. Odlikuje se s hitrim startom in z zmiselnostjo igre. Goji pa nizko, skoraj prizemno kom-

binacijo, ki je obrambo Primorja, nevajeno take kombinacije v prvem polčasu zbegala. Pred golom se spušča v hiperkombinacijo. Z večjo odločnostjo in z menjačim se načinom oddajanja žog in streljanjem na gol bi lahko dosegel lažje uspehe. Skoro vsi goli za Adrijo so bili doseženi iz nizkih strelcev. V drugem polčasu so bile akcije adrijskega napadalnega tria bolj otežkovane, ker je obramba Primorja, spoznavši njegov način kombinacije, uspešneje branila. Obramba Adrije je v okretnosti in plasiranju prekašala ono Primorja. Vratarica je bila zelo dobra in je zlasti drugi dan branila naravnost bravurozno. V splošnem je Adrija po svojevrstnem načinu igre odnošeno kombinacije vigrana celota. Mnenja pa smo, da bi s kombinacijo, kakor smo jo vajeni pri naših družinah, dosegla boljše uspehe.

Drugi dan se je tekmovanje vršilo ob rahlem pršenju dežja in precej močnim vetrom, ki je igro zelo oviral. Zlasti se je to poznalo Ljubljancem, ki niso mogli prečno oddajati žog. Igra je bila s premočjo Primorja v prvem polčasu in z rahlo premočjo Adrije v drugem polčasu dokaj živahna in zanimiva. Končala je neodločeno 3 : 3 (3 : 1). Adrija je izenačila v drugem polčasu.

Poset tekme je bil prvi dan kolikor toliko zadovoljiv, tekmi drugega dne, ki se je sicer vršila ob rahlem pršenju in v vetru, pa je prisostvovalo le maloštevilno članstvo gostitelja. Nimamo namena vmešavati se v spore tamošnjih slovenskih društev, vendar pa se nam zdijo skrajno neumestno, da se bojkotirajo tudi ob takih prilikah prireditve nasprotnika. Z mešanimi občutki smo tudi ugotovili, da dokazuje slovenski del tržaškega meščanstva in zlasti še inteligence s svojo abstinenco tudi ob takih, za tamošnja slovenska sportna društva pomembnih in, kar je glavno, dragih tekmovanjih, svojo obžalovanja vredno apatičnost in nerazumevanje. Če ne bodo tamošnja slovenska sportna društva uživala prepotrebne jim moralne in gmočne podpore od strani slovenskega življa, tem manj jo smejo pričakovati od drugih. Smatrali smo za potrebno napisati tudi te vrstice, ker želimo, da bi se razmere spremenile na boljše.

Moravska Slavija, Brno : Jadran

Danes v sredo ob 18.15, igrišče Ilirije

Moravska Slavija iz Brna, eno najbolj znanih čeških nogometnih moštov, absolvirata dne večjo turnejo po Jugoslaviji ter igra na potu tudi v Ljubljani. Gostovanje M. Slavije prinese v nogometni program Ljubljane ugodno spremembo; po gostovanju raznih klubov iz Avstrije se bo nudila naši sportni publiki prilika videti renomiran češki team, ki se odlikuje s precizno prizemno kombinacijsko igro, ki je posebnost izrazito lastna baš najboljšim češkim moštvom. — Ljubljanski nasprotnik Moravske Slavije je aglini SK Jadran, ojačen z nekaterimi igralci Ilirije. Jadran je v prvenstvenih tekmah dokazal, da je v svoji kompletni sestavi opasen protivnik prvaku Iliriji ter najmanj rečeno enakovreden ostalim našim najboljšim moštvom. Proti M. Slaviji tedaj nikakor ne nastopi brez izgledov na zmagovit ali vsaj časten izid. — Nadejati se je, da bo spremljala naša sportna javnost tekmo Moravska Slavija : Jadran z zanimanjem — ter da bo mnogoštevilno posetila ta dan igrišče. Tekma se vrši ob vsakem vremenu, začetek je določen tako kasno, da ji lahko prisostvuje vsakdo kljub delavnemu dnevu.

Paolino Uzendun

španski boksar težke teže, ki je prošli teden pred 25.000 gledalci premagal Laha Erminija Spalla v Barceloni.

Francis Charles,

francoski boksarski šampion srednje teže, ki je premagal Nemca Breitensträterja (težka teža) že v drugi rundi k. o. Match se je vršil 18. maja v Parizu.

Ruta avstrijsko-jugoslav. avtomobilske alpske vožnje na našem ozemlju.

Dr. R. Marn:

Po ovinkih v Afriko

Pustili smo Livorno na levi, ker ni bilo v našem programu in popoldne smo ugledali otok Elbo. Pred njo je bilo v ravni črti zasidranih pet italijanskih bojnih ladij, ki so vezbale v streljanju.

Elba sama na sebi ni nič posebnega, obiskali pa smo jo radi velikega Napoleona. Ustavili smo se pred Porto Ferajo, največjim krajem na Elbi in pršli so po nas čolni. Na obali smo sedli v avtomobile in se peljali v kako uro oddaljeni dvorec, kjer je živel Napoleon v prvem prebivalstvu. V dvorcu je spodaj nekaj muzejev — nič posebnega — ves ostali dvorec pa je zapuščen, brez pohištva, zanemarjen. Najznamenitejši je pač lastnoročni podpis Napoleonov na steni v obednici, ki je vsaj s steklenim pokrit. Glasi se: «Ubicumque Felix Napoleon».

Elba se nam je videla precej rodovitna otok z vinogradi, figovimi drevesi in drugim sadnim drevjem. Pri Porto Ferajo so tudi plažji, kjer topijo železo. Po vrnitvi v Porto Ferajo smo si ogledali v cerkvi še smrtno masko Napoleono, ki obstoji le v dveh izvodihi; eden je v Parizu. Po tej maski bi Napoleona ne mogel spoznati. Karakterizira ga edino izraziti nos.

Lepa družbica Slovencev bi kmalu

zopet napravila zgago in prišla prepoznano na krov. Bogue, vino imajo na Elbi res dobro, muskat in peneci Calzano. Vse je bilo že pri večerji v salonu, ko se nas je petorica z našim starostno na čelu prigugala v obednico počijo: «Plavaj, le plavaj, moja barčica!» Splošno ploskanje nas je pozdravilo, saj sta Kušlej in Živilj pela «napreje». Take epizode spravijo celo družbo v najboljšo razpoloženje, ker je naravno veselje tako nalezljivo, da smo pozno v noč še čuli na krovu petje in neko pokanje. Do polnoči je vladalo najživahnejše življenje na barki. Pa je bilo zunaj na krovu res prijetno pri svetli noči sredi neizmernega morja.

14. Napoli. Vezuv. Slovenska kavalterija na Laškem.

Drugi dan se je sprejal veliki maček po barki; bil je bolj divje sorte. Mene je le malo poduhal, ker sem pisal tale potopis čeprav so me silili na krov kjer je solnce sijalo po lenabah, lepo zleknejenih v udobne stole. Najvnetejši turisti so pridno čitali Baedekerja ob dobrih zemljevidih in sestavljali program za Napoli kjer smo hoteli ostati kar dva dni in pol. Za Napoli in okolico je bilo prvotno določeni aranžma za skupne izlete odpovedani in je bilo vsakemu na voljo dano, da si ogleda, kar mu je bolj po godu.

Va Slovence, ki smo povsod hoteli tekoj vse pojediti, sta prevzela sestavo pro-

grama gg. dr. Ferenc in Klagob Valutni. Objubili smo, da se bomo točno ravnali po tem sporedu, naj bo dober ali slab, lahek ali hud.

Popoldne smo zavili v napoljski zaliv in komaj našli mesto med drugimi nebrojimi potniškimi ladjami, da smo se usidrali. Drugi dan 12. maja so se vršile v Napolju velike konjske dirke in napovedan je bil prihod italijanskega prestolonaslednika. Parnik je moral ostati kakih pet metrov pred pomolom, ne vem, ali iz šikanse ali kaj; trdim pa, da le radi tega, da so pristaniški čolni zaslužili silne novce, kajti vsaka oseba je morala za prevoz na kopno (par metrov) plačati po dve liri. Pri devetdesetih izletnikih (brez 50 ljudi posadke) ki gredo najmanj trikrat na dan v mesto, znaša to že lep novce. Sploh se je v Napolju še silneje ponovilo beračenje in izžemanje kakor v Afriki.

Prišli so na krov običajni uradniki in karabinjerji. Zapečatili so nam magazine za hrano, da se je moralo vse nakupiti v Napolju in postavili so dva karabinjerja na krov, ki sta nas izmenjavno noč in dan stražila. Sprva se nas je zopet polastilo ogorčenje kakor v Genovi, češ kaj imajo laški policisti iskati na jugoslovanskih deskah, končno pa smo uvideli, da je bilo tudi to za nas dobro, ker je policija odvrčala nadležne berače in kramarje, ki so nas kakor sitne uši zalezovali in silili na krov.

Formalnosti so bile v Napolju hitreje opravljene nego v Genovi, zato smo jo hitro ubrali na suho. V mestu so nas takoj sprejle »zastave«, namreč po vsej ulici z vseh oken razobeženo perilo. Šli smo najprej v »Gallerio Umberto I«, kjer so najboljši trgovski lokali, da se preskrbimo z razglednicami in albumi. V boljših ulicah izgleda v Napolju precej čedno v pogledu lokalov, toda prave snažnosti manjka prav povsod. Ker smo si ogled mesta prihranili za pozneje, smo kmalu krenili spet na parnik k večerji. Naša dva aranžerja sta se medtem dogovorila glede izleta na Vezuv in v Pompeje. Parola se je glasila, da gremo do podnožja Vezuva z osebnimi avtomobili, na vrh pa jahamo na konjih. Vstati je ob 5. zjutraj in točno ob 6. uri odhod.

Bili smo vsi točni in odpeljali smo se tik ob morju skozi mesto. No, ali je bilo tukaj najbolj nesnažno ali kaj. Življenje se je šele pričelo in videli smo krave pred hišami, ki so jih molzli, za kolikor je kdo želel mleka. V naših mlekarnah odpirajo pipe in natakajo očičeno in pasterizirano mleko, tu pa se je natakalo kar iz naravnih pip. Drugie so zopet stale koze, ki pa so šle tudi v višja nadstropja, da ni bilo treba strankam na ulico po mleko. Videli smo tudi, kako so se koški spuščali iz višjih nadstropij in prodajalec je potem v nje nalagal kruh, sočivje, tudi meso itd. Naravnost idlično!

Nesnaga in polno prahu nas je spremljalo vso pot. Ko smo zavili s ceste v Pompeje vstran, so hiše ponehale in vozili smo se skozi vinograde do gostilne, ki ima napis: «Gasthof zum Vesuv, mit Schlafzimmern».

Tu smo se ustavili, ker avtomobili niso mogli dalje. Vprašali smo za konje in reklo se nam je, da pridejo v desetih minutah. In potem so v karieri pridirjali gonjači na konjih, da je nekaterim takoj upadel pogum zasesti tako iskre konje. Trije gospodje: starosta Kušlej, Mikulič in Fraglo so izjavili, da ne gredo s konji. Njim sta se pridružili dve dami. Ostalih četrvero dan in enajst gospodov je po pogumno zasedlo skrajno slaba sedla na mršavih konjih, ki so se po večini izkazali kot pohlevne ovčice. Občudovanje in pohvalo moramo izreči našim damam, ki ni še nobena sedela na konju, pa je le korajžno zajahala »po moški«. Konj g. Stanke je kar takoj zdriljal v kalopu naprej, toda gospa se ni prav nič ustrašila. Krempo se je prijala sedla in niti bevsknila ni, čeprav ji je gotovo srce močno utripalo. Prav tako so bile korajžne gospe Rozi, Polci in Katja. Poslednja je sicer enkrat zdrknila s konja in se po kolenu opraskala, toda kriv je bil konj, ki je šel pred njo.

Od moških se je izkazal kot najboljši in izurjeni jahač mladi g. Ciril, potem pa Živilj in Peter Komar. Precej žalostno figuro pa sem menda igral jaz.

Dijaški sportni dan v Novem mestu

V okvirju kongresa napredno-nacionalne mladine v Novem mestu so se vršile v nedeljo zanimive sportne prireditve, ki so bile prava propaganda za razvoj sporta med našo mladino. Glavne prireditve so bile hokejske, v sled česar so jim prisostvovali tudi delegati LLAP. Izidi so bili naslednji:

Tek 75 m (7 tekmi): 1. Weibl J. (Preporod Lj.), 2. Gruntar D. (Zora Lj.), 3. Omladič Fr. (Preporod Lj.).

Tek 1000 m (7 tekmi): na česti skozi mesto: 1. Arhar Fr. 2. Vidic C. 3. Sketelj Ivan (vsi Preporod), 4. Jerico Fr. (Prosveta, Novo mesto).

Stafeta 200 krat 200 krat 300 krat 200 krat 160 (6 stafet): 1. Preporod I. (Omladič, Malnarič, Arhar, Janovsky, Weibl), 2. Zora (Gruntar D., Bizjak, Slamič, Gruntar K., Kizuta), 3. Sloga (Celje), 4. Prosveta (Elan, Novo mesto).

Met krogla (6 tekmi): 1. Slamič H. 9,56 m, 2. Gruntar D. 9,27 m (oba Zora, Lj.), 3. Malnarič (Preporod) 8,20 m.

Met diska (1,5 kg, 8 tekmi): 1. Slamič H. (Zora) 38,26 m, 2. Sajc B. (Prosveta, Elan) 32,80 m, 3. Gruntar D. (Zora) 31,40 m.

Skok v višino (vrvice! 8 tekmi): 1. Gruntar D. (Zora) 165 cm, 2. Stepančič (Sloga, Celje) 160 cm, 3. Megušar I. (Preporod) 155 cm.

Nadalje sta se vršili dve nogometni tekmi. Pri prvi so zmagali ljubljanski učenci: Ijčniki nad Slogo 4 : 2, pri drugi pa Preporod nad Elanom 9 : 1.

Službene objave LNP. Danes v sredo ob 19.30 seja p. o. ob 20.30 seja u. o. v Narodni kavarni. Seje u. o. naj se udeležita tudi gg. podsvetni kapetan Rajgelj in Kump. — Tajnik I. in II.

SK. Ilirija. Danes, v sredo odpade trening vseh sekcij radi tekme Jadran: Moravska Slavija. — Nogometne sekcije trening v četrtki in petek ob 18. uri na I. skupino ob vsakem vremenu, za ostale ob 16.30 samo ob ugodnem vremenu. Polnoštevilni V soboto 29. t. m. pokalna tekma z Jadrantom, v nedeljo finale prvenstva z Rapidom. Načelnik.

Kolesarski klub „Zvonček“ v Ptujju je priredil dne 16. t. m. otvoritveno kolesarsko dirko na progi Ptuj - Ormož 22 km. Startalo je 18 dirkačev, od katerih si je priložil prvo mesto Ramšek Joško v 45.05. Drugi je bil Jager Joško v 46 min., tretji Kovačec Josip v 46.10. Novinci: 1. Stalcer Viljem 50.50, 2. Vižar Anton 52.3, 3. Segula Franc 53.50. Stari nad 35 let: 1. Jureš Ljudevit 65.52, 2. Sagadin Joško 68 min.

Pri tem je treba upoštevati dva velika hriba, katere so prevozili le trije dirkači. Po dirki se je vršila veselica pri gospej Skorčič v Ormožu, kjer so se razdelile nagrade.

Gospodarstvo

Davčne ugodnosti pri novih zgradbah

Ali so nove hiše proste davka ali ne? Tak vprašanje slišite vsak dan in le redki so, ki vedo za pravi odgovor. Umevno je, da se interesirajo za to vprašanje najbolj oni, ki zidajo ali nameravajo zidati.

V poročilu „Jutra“ o koloniji »Stan in doma« na Tržaški cesti je bilo zapisano, da bodo te lične zgradbe 25 let proste vseh davščin. To bi bilo res le, če bi bile hišice zgrajene do 31. decembra 1925., kajti obdobje, od katerega se davčine plačujejo, od dneva dovršitve, to je od dneva, ko je nadzorovalno oblastvo izreklo, da se smeš vseliti v hišo. Menda vendar nihče ne misli, da je za obdobje ali za oporave merodajen dan, ko so privrati zaplele lopate. Hišice kolonije »Stan in doma«, ki še niso zgrajene, bodo proste samo 6 let; oproščene bodo pa le državne davka. Isto je v vseni novini zgradbami, ki se bodo dogradile po 1. januarju 1926.

Vsekako je pa treba, da se nekoliko pomudimo pri zakonih, ki obravnavajo davčne prostosti. Novi finančni zakon nudi tudi sedaj v členu 180. samo beograjski občini izredno ugodnost, odnosno olajšavo za nove zgradbe. Prilicne in enonastropne hiše so proste do 20 let, trinastropne in večnastropne stavbe pa 30 let vseh neposrednih davkov, državnih in občinskih doklad razen fuzijskega davka. To izredno favoriziranje beograjskih zgradb je nedvomno na mestu že iz tega vidika, ker je bil Beograd v vojni deloma porušen in mora sedaj kot državno središče pokazati kolikor toliko reprezentančno lice.

Nadalje najdemo v finančnem zakonu člen 203., ki odreja realne davčine za Slovenijo in Dalmacijo. Ondi pravi ta člen, da je davčna stopnja hišne najmarine 12% najemnine brez popusta. Nadalje: To se ne nanaša na posebne stopnje za hišno najmarino, ki velja za nove zgradbe po tarifah A, B in C zakona z dne 28. dec 1911 (drž. zak. št. 242).

Ta propis je sedaj za Slovenijo merodajen. Ker nam v prvi vrsti za Ljubljano, ki vsa plačuje hišno najmarino, očrtajmo ta zakon v glavnih oblinah:

Najmarina od novih zgradb, ki je zanje treba prositi davčne olajšave, se deli v tri tarife A, B in C. Po tarifi A se odmerja hišna najmarina z 10.50% (vobče 12%, kakor že smo omenili). Pod to tarifo spadajo vse zgradbe, če niso kvalificirane kot »male zgradbe«, ki se obdavčujejo po tarifi B, katere davčna podstavka znaša 9.45%. Naposled so še javne, občestvene, humanitarne zgradbe po tarifi C, ki plačujejo 8.04%. Teh poslednjih ne bomo obravnavali.

Kakšne olajšave nudi tarifa A? Konkreten primer: Sezidam si hišico za lastno vporabo. Za hišno najmarino bom ocenil vse prostore s 600 Din v svrhu odmere hišne najmarine (parifikacija). Odnera je nastopna: Od 600 Din odmera z 10.5% znaša (63 Din); to je idealni davek, ki se ne plačuje, 70% edinstven pribitek 44 Din 10 p. linearni povisek 30% (samo od 44 Din 10 p.) 13 Din 23 p. 35% ob. daklada 22 Din 5 p. invalid davek 24 Din. komorska doklada 12 Din. Skupaj 115 Din 38 par.

Po zakonu iz leta 1911, ki edini je sedaj merodajen za Slovenijo, sem oproščen državnih davkov 6 let, toda plačevati moram za vso to dobo po 115 Din 38 p. letno na dokladah. Seveda moram plačevati poleg teh doklad tudi vodovodno naklado, gostiščino in kanalsko pristojbino (10, 8 in 2%) v skupnem iznosu 120 Din (Ur. l. 79-19 iz leta 1926.), katerih doklad pa ne pobira davčni urad, temveč mestni magistrat sam.

Zakon iz leta 1911. določa to ugodnost za nove stavbe, da plačujejo nove zgradbe tudi po preteku teh 6 »prostih« let hišno najmarino še nadalje samo po zmanjšanem tarifu A. to je podstava za odmero hišne najmarine ostane stalno 10.5 odstotka. Odnera je nastopna: državni davek od 600 Din 63 Din. 70% ed. pribitek 44 Din 10 p. skupaj 107 Din 10 p.; 30% linearni povisek od 107 Din 10 p. 32 Din 13 p. ob. doklade 22 Din 5 p. inv. davek 48 Din. kom. doklada 24 Din. skupaj 233 Din 28 p.

Kakor vidimo, bom moral plačevati po preteku 6 let za 100% več kakor v »davka prosti dobi« (doklade za mestno občino tudi tu niso vpoštevana).

Menimo, da ob investiciji 80 do 100.000 Din te davščine nikakor ne smejo oplašiti onih podjetnih privatnikov, ki jim lebdijo osamosvojitve in lastni dom pred očmi kot ideal; je sicer davščina zapreka, toda ma-

lenkostna. Kakor že rečeno, je mnogo odvisno od cennite lastnega stanovanja, kar mora vsakdo pravilno razumevati.

Omeniti moramo nadalje tudi »male zgradbe«. To so hišice, v katerih ploskovna mera vseh stanovanjskih delov ne prena najmarino po tarifi B z 9.45% od čiste sega 80 m²; prostori za shrambo, kuhinjo, za služkinjo se ne vpošteva, ako ne presegajo posamično več kot 12 m². Za te stavbe se odmerja hišna najmarina po tarifi B z 9.45% od čiste najmarine, oziroma od ocenitve po odbitku postavnega odstotka za popravilo hiše, slično, kakor smo omenili in izračunali davek pri tarifi A. Tudi ta olajšava velja samo za 6 let, to je: male zgradbe so 6 let proste plačevanja državnega davka, za nadaljno dobo pa ostane znižana podstavka. Račun je isti, kakor smo ga exemplificirali pri tarifi A.

Priporočali bi zgradbo malih stanovanjskih hišic, osobito ob periferiji. Če pa pomislite, da napravite iz ploskovne (notranje) mere 80 m² lahko štiri sobe po 4 in 5 m. odnosno spalnico z dolžino in širino 4 m in v. m. še vedno ostaneta čedni sobi po 4—5 in 4 ter 6 m ter vživite tudi večjo davčno ugodnost, tedaj je čisto gotovo, da se bo marsikdo odločil za »malo zgradbo«, ki je baš najpriljubnejša.

Kaj pa je z davčno prostostjo 25 let. Zal tega zakona ni več: prestal je z 31. decembrom 1925. Ne maramo pisati rekrimnacij, kajti preživo bi zadel oni faktor, ki je edini poklican, da varuje interese in blagor javnosti. Vse naše gospodarsko življenje se zviija v smrtnih krčih zbog nezdarih političnih razmer. Le tako se je moglo zgoditi, da je parlament prezrl, da je treba podaljšati uredbo iz leta 1920. (Ur. l. 91-291), ki je bila prvotno v veljavi samo za 2 leti, a so jo z zakonom (Ur. l. 28-71 ux 1922) podaljšali še za 3 leta, to je do konca 1925). Ob pravem času so bili opozorjeni parlamentarni klubi, Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, Društvo hišnih posestnikov itd., toda zaman.

Če preberete zakon o davčnih olajšavah za nove zgradbe v »Uradnem listu« na strani 409. iz leta 1920, ki je delo takratnega ministra JDS dr. Kukulca, tedaj boste šele uvideli, kako globoka rana je zasakana z ukinjenjem tega zakona v vse naše gradbeno življenje. Naloga in dolžnost vseh naših parlamentarcev je, da popravijo storjeno krivico.

II. planinski zbor na Bledu

Na binokostni pondeljek se je vršil na Bledu v Zdraviliškem domu II. planinski zbor. ki ga je otvoril agrarni komisar g. dr. Fran Spiller - Muys. Zbor je bil številno obiskan od planinskih kmetijskih posestnikov iz Slovenije (iz ljubljanske in mariborske oblasti) ter je po številnih zadnjih referatih soglasno sklenil naslednje resolucije:

1.) V Sloveniji obstajajo že nad 40 let agrarnopravna oblastva — komisariji in komisija za agrarne operacije. V njihovi zakoniti delokrog spada tudi uredba in zaščita planin ter planiškega gospodarstva. Uspešnost dela te velevalne kmetijskopravne institucije poznamo iz lastnega in jo dokazujejo številne melioracijske naprave na naših planinah.

Dočim so pa ta oblastva preje razpolagala z zadostnimi delovnimi močmi in primernimi denarnimi sredstvi, so se v naši državi od proračuna do proračuna tako okrnili, da nikakor več ne morejo kljub vsem naporom marljivega sedanjega šefa zastopati množicim se zahtevam in potrebam slovenskega kmetijskega naroda in da ni mogoče ustreči vsem najnim prošnjam interesentov za razdelbo skupnih zemljišč, uredbe srenj in sosesk, nove uredbe pašnih servitutnih pravic, zlobo poljedelskih zemljišč in izboljšanja planin in pašnikov.

Zahtevamo, da se uradi za agrarne operacije v ljubljanski in mariborski oblasti tako popolnito in opremito z gmočnimi sredstvi, da bo uspešno njihovo delovanje zagotovljeno.

2.) Slovenski planinski kmet se bori za svoj obstanek. V gorovju razdirajo naravnost silo človeško delo z močjo, kakršno dolina in ravnina ne poznata. Zato je dolžnost države napram tem pionirjem poljedelstva, da jih podpira na njihovi ogorženi postojanki.

Te državne podpore pa so bile dosedaj v naši državi neznatne. V prejšnjih proračunih je znašala postavka za podpore za izboljšanje planin 50.000 Din, v novem, sedaj veljavem proračunu pa je še ta znesek znižan na 38.000 Din. S tem denarjem je jedva mogoče postaviti kako pastirsko kolibo!

Zahtevamo, da se prizna slovenskim pla-

namam podpora, kakršna jim gre po njihovi važnosti za narodno gospodarstvo vobče in za slovensko kmetijstvo posebej.

Posebno naj se za vzorne planinske stavbe (skupne hleve, koče, sirarne itd.) daje les iz državnih gozdov brezplačno ali vsaj za čim najbolj znižano ceno.

3.) Gorenjski kmet se že dolgo brezuspešno bori za kmetijsko šolo in za posebno mlekarstvo in sirarsko šolo, katere slednja je velikega pomena ne samo za Slovenijo, marveč za povzdigo mlekarstva in sirarstva cele države.

Kmetijska šola na Gorenjskem pa bo morala gojiti kmetijski pouk predvsem glede na planštvo in planinsko gospodarstvo. Imeti bo morala lastno vzorno urejvano planino, kakor jih imajo slične šole v drugih naprednih planinskih državah (Švica, Francoska, Avstrija).

Brez strokovnega znanja ni napredka. Zato zahtevamo, da poskrbi merodajni činitelj vse potrebno, da se čim prej otvori tako gorenjska kmetijska šola kakor tudi posebna mlekarstva in sirarska šola na Gorenjskem.

4.) Zahtevamo, da državni činitelji zaščitiš potom primerne carinske politike domače planiške proizvode.

5.) V Sloveniji velja še vedno zastareli avstrijski gozdni zakon iz l. 1852, ki je nastal še za časa favoriziranja grofov, baronov in veleposestnikov ter malo ali prav nič ne upošteva kmetijskih prilik in male gozdne posesti.

Čujemo, da se pripravlja nov enoten gozdni zakon za vso državo. Nismo pa še ničesar čuli, da bi se bili zaslišali tudi kmetijski strokovnjaki, akoravno tvorijo nič manj nego 80 % gozdne površine v Sloveniji mali kmetijski gozd.

V planinah pa sta si gozd in planina tako blizu in tako sorodna, da je v visokih legah sploh težko določiti meje med njima. Tu treba gledati na pravilno razmerje med gozdom in planinsko pašo. Ni vse gozd, kar je zeleno!

Ker se morajo gozdnopravni predpisi prilagoditi kmetijsko - gospodarskim potrebam in pravilom, zahtevamo, da se za osnutek novega gozdnega zakona na vpogled in mnenje merodajnim kmetijskim organizacijam in se upošteva tudi kmetijski interesi in potrebe. Posebno zahtevamo uvedbo pojma gozdni ali poraščen pašnik (švicarski Whytweide).

6.) Planinski zakon določa, da se imajo planine ohraniti svojemu namenu, t. j. pašni živini. Nimamo nič proti »Prirodni parku«, ki se hoče ustvariti ob Sedmerih Triglavskih jezerih, nasprotno uvidevamo povsem njega kultural in znanstveni pomen. Nikakor pa ne moremo odobravati, da bi se z ustvaritvijo tega parka uničila ena najboljših naših planin (Loputnica) in s tem zasekala smrtna rana živinoreji in planiškega gospodarstvu velike podbočine Bohinjske Češnjale.

Zahtevamo, da se ustvari »Prirodni park« le v mejah dopustnosti, da se pri tem v prvi vrsti in v polni meri upoštevajo živinorejske potrebe in da se da prizadetim kmetijskim posestnikom polni ekvivalent za morebitni izpadek na pašni.

7.) Komisar za agrarne operacije se na prošba, da skuša ustvariti skupno z ostalimi merodajnimi faktori podlago za čim ožjo vez in vzajemno delovanje planinskih odborov z obstoječimi živinorejskimi organizacijami (okrajnimi živinorejskimi odbori, zadrugami itd.) v planinskih srezih.

8.) Ker danes veljavna uredba za sestavo in volitev planinskih odborov in planiškega sveta ne odgovarja povsem sedanjim državnopravnim osnovam, zahtevamo, da se reformirajo in izenačijo tozadevni zakoniti, odnosno uredbeni predpisi.

9.) Planšarski dnevi ali zbori naj se vršijo redno in stalno vsako leto menjače po planinskih srezih obse oblasti. Prihodnje leto naj se vrši planinski zbor v Kamniku.

Težkoče naših kmetijskih šol

Ako primerjamo sebe z drugimi kmetijskimi in tudi nekmetijskimi državami, vidimo, da za kmetijsko šolstvo ne storimo dovolj. Po svojem številu kmetijske šole pri nas sploh ne zadostujejo; potreba naše agrarne države po teh učiliščih je mnogo večja.

Gotovo se dela na tem, da se privede kmetijsko šolstvo tako po svojem številu kakor po svojem internem ustroju in delovanju v sklad s potrebami. Če pa je mo, rama vpisati v dobro nekoliko dobre volje za to delo, ne moremo priznati posrečenoosti tega dela.

Zivilenske pogoje vsake kmetijske učne ustanove tvorijo: možno učno in drugo osebje, zadostna materialna, predvsem učna sredstva, mobilni obratni kapital za šolsko gospodarstvo po potrebi ter enostavnost in čim prožnejša uprava.

Le tam, kjer so ti pogoji podani, imamo jamstvo, da dotični kmetijski učni zavod ustreza namenu ter da je njegov obstoj in razmah zagotovljen.

Ali pa imamo pri nas te pogoje? Ogledajmo si to, sodelimo in potem sklepajmo! Kar se tiče kadra nameščencev na ob. stoječih kmetijskih šolah, nismo poklicani, da ocenjujemo njihove strokovne in druge zmožnosti. Če pa upoštevamo način njihove službe, ki zahteva le vestne, vztrajne, nesebične in za svojo službo vnate, skratka cele moze, če upoštevamo njihov tefak materialni položaj, ki se je z nedavnim ukinjenjem obeh beneficij, katere so od nekad uživali in jih drugod slej kot prej uživajo, še poslabšalo, končno če upoštevamo, da se ti nameščenci tudi sicer zapostavljajo, potem morajo biti ti nameščenci skrajni idealisti, ker sicer najbrže ne bi vztrajali. In idealisti se menda še povsod na svojem mestu.

Ustanavljamo nove kmetijske šole, a ne damo jim potrebna denarna in materialna sredstva. Ali je to pametno? Gotovo ne, kajti čemu obojati mlad zavod že vnaprej na vegetiranje. Mislimo, da bi bilo bolje, ako bi opremili najprej stare učne zavode z vsemi potrebnimi sredstvi in jih spravili tako na višino, potem šele bi naj prešli na ustanavljanje novih zavodov. Odprli bi torej oči, kajti polovikarstvo se mašuje. Zgledj potrjujejo, da tako, kakor doslej ne delamo prav.

Enostavnost in čim rožnejša uprava kmetijskih šol, to je upravno - tehnični problem, ki pri nas še ni rešen. Sedanja uprava je do skrajnosti utežena, na vse strani vezana, svobode, časa in potrebam primernih dispozicij, ki nastopajo dostikrat nepreračunljivo, oropana in brez možnosti, da bi se koristila z našimi, kakršna se z največjim pridom uporabljajo v samostoj-

nih privatnih kmetijskih gospodarstvih. Sedanja uprava je uprava nezaupanja do upravnih organov ter v formalnem oziru prenos strokovnega in sploh pravega, rentabilnega dela v pisarno, v mehanično delo referatov, komisijskih zapisnikov in v knjižni govodstvo sploh.

Če vse to presojamo, ne moremo priti do rožnatih sklepov. Čas bi bil, da posveti naše ministristvo za kmetijstvo in vode prevažnemu vprašanju kmetijskega šolstva več pozornosti, da ukrepe svojega odeljenja za kmetijsko šolski pouk, ki imajo po svoji naravi kolikšak večjo vrednost in pa dalekosežni značaj, dobobra pretrese, preden jih lađa, da vvažuje odnose razmere, pridobitve in sploh zboljšanje ter pametno moderniziranje kmetijskega šolstva v inozemstvu ter da uporablja od tega to, kar je dobrega in bi tudi pri nas služilo dobri stvari.

Po svoji aktualnosti bi to vprašanje služilo tudi več pozornosti naroda samega. Njegovi zastopniki, narodni poslanci predvsem, naj bi zato ne ostali gluhi in nemi zanj, marveč storili naj bi pri vsaki priliki, kar je potrebno, da pridemo a sedanje mrtve točke.

Poučilo vinogradnikom

Ker je padel prvi, izdatni in topli dež na Dolenjskem 21. t. m., je verjetno, da so pri njem prvi pomladni trosi (kilce) peronospora, to je glivice, ki povzroča na trti silno nevarno bolezen, imenovano palež, prišle na spodnje liste trte.

V toku 12 do 14 dni potem imamo prilekovati na teh listih prve poletne trosce te glivice in s tem prvi napad trti od peronospora.

Do tega časa, torej do konca t. m. moramo trte prvi pokropiti z galiceno apnenom brozgo, sicer nam bolezen lahko uniči najvažnejše dele trte, to je listje in grozdni zarod. Vinogradniki, pokropite torej v tednu po Binkošti svoje vinograde!

Ni treba, da je galica jako močna; zadostuje en kilogram kvečjemu 1½ kg na 100 l vode in potrebna množina, to je pol več do še enkrat toliko apna. Glavna stvar pa je, da trto na fino, zlasti po grozdnem zarodu in po spodnjih straneh listov, dobro pokropimo. To se da doseči le z dobrimi, fino prečimi škropilnicami, ne pa s »škarjami«, ki trto obilavijo in polivajo z galico bolj zemljo kakor pa trto.

Apna ne jemljite preveč, temveč le toliko, da v galicenoapneni zmes pomoci prekusni (fenocitaleinov) papir lepo pordeči. Preveč apna je v škodo učinkovitosti galice.

Da zavarujete trto tudi proti plesnobi, primešajte galicenoapneni zmesi na 100 l tekočine po 100 g (10 kg) sulikola ali pa pol kg salojdina, oboje šele potem, ko je zmes pripravljena, torej galica z apnom zmešana. Sulikol raztopite v vodi in ga primešajte pripravljeni škropilni zmesi, salojdin lahko raztopite kar v galicenoapneni zmesi, kateri ga morate pridelati malo več apna kakor sicer, ker je salojdin nekoliko kisli.

Druga škropiljenja ne odlašajte predolgo, to je silno nevarno! Drugo škropiljenje naj sledi prvemu v desetih do najdalj šestindvajsetih dneh, če je vreme suho, pozneje, če je mokro, prej. Galice, apna, sulikola itd. vzemite pri drugem škropiljenju vsaj polovico več kakor pri prvem škropiljenju: galice torej v suhem vremenu 1½, v mokrem 2 kg, apna 2½ do 3½ kg, sulikola 200 do 250 g, salojdina 1 kg na 100 l.

Tretji škropite takoj, ko trta odcedi, takrat pa pazite posebno na to, da pokropite dobro grozdje, ker ga v tem času peronospora najraje napade. Napadene jagode počrne in odpadejo. Pri tem škropiljenju vzemite enako močno škropivo ali malo močnejše kakor pri drugem škropiljenju, torej galice 1½ do 2 kg, apna 2½ do 3½ kg po potrebi, sulikola 200 do 250 g, salojdina 1 kg na 100 l vode. Škropite natančno pa fino in temeljito, ker je od tega odvisen ves uspeh. Grozdje se mora s škropivom dobro premočiti.

Kdor do srede julija ne ubrani trte od paleža, je tudi pozneje ne bo. V suhem vremenu bo trikratno škropiljenje dovolj, v mokrem je treba škropiti še četrti in tu zlasti po grozdju in listih okoli njega ter še 1 meter nad njim. Če opali bolezen vršičke, jih odrežemo: glavno pa je, da ohranimo zdrave grozdje listja, ki na redi in pa ono dolžino mladik, ki jo rabimo za prihodnje leto.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (25. t. m.). Pšenica: baška, 3 vagoni 307.50. Turščica: baška, 1 vagon 134; baška, okoličar Sombor, 4 vagoni 135—136; banatska, ladja Begej, 40 vagonov 135; baška, zlati zuban, 1 vagon 135. Moka: »6«, 1 vagon 230.

Živilski sejem v Mariboru (25. t. m.). Dagon 15 konj, 8 bikov, 132 volov, 342 krav, 17 telet; skupaj 514 komdov. Povprečne cene za kg žive teže so bile naslednje: debeli volj 7.50—8.25, poldebeli 6.50—7, plemeniti 5.25—6.25, bikji za klanje 6.25—7.25, klavne krave debele 7—8.50, plemenske 5—7, krave za klobasarje 3 do 4.75 (molznih in brejih krav ni bilo), mila da živina 6.50—7.50 Din. Prodanih je bilo 205 komadov; od teh 16 v Italijo in 14 v Avstrijo. Mesne cene: govedina 8—19, telatna 12.50—20, svinjina 10.50—27 Din za kg. Kupčija radi dežerja slaba.

Povišanje cen sladkorja. Kakor poročajo iz Beograda, je sindikat jugoslovenskih sladkornih tvornic povzval ceno kockastemu sladkorju za 10 par pri kg.

Razstava živine v Novem mestu. Poudružnica Kmetijske družbe v Novem mestu bo priredila v nedeljo 30. t. m. ob 9. dopoldne na kandijskem sejmišču razstavo živine za Dolenjsko. Dosedaj je priglašeni okoli 200 udeležencev z več kakor 300 glavami živine. Interesenti se vabijo, da se razstave v obilnem številu udeležijo. Poleg pregleda razvoja živinoreje na Dolenjskem bo imel marsikdo priliko nakupa plemenske živine. Ob tej priliki se bodo licencirali plemenski biki sreza Novo mesto. Razstavljalci bodo dobili primerne nagrade.

Statistični pregled naše zunanje trgovine (za l. 1924 in 1925, ter izvoz v prvih treh mesecih t. l.). Izdaje Generalne direkcije carin, je izšel in se dobi po 10 Din komad pri vseh glavnih carinarnicah.

Majska številka »Bankarstva« je izšla in prinaša med drugim dva članka v slovenski in sicer: Dr. Gustav Gregorin: Stabilizacija dinarja potom dvojne va-

Fotografični atelje VIKTOR

sedaj Knafljeva ulica šte. 4

se priporoča za slikanje družinskih in društvenih skupin v npr. novo moderno urejenem ateljeu.

jute in njeno dejstvovanje v gospodarstvu oziru; Josip Kampret: Razvoj industrije v sovjetski Rusiji. Opozorjamo še na naslednje članke: Lj. St. Kostler: Desetletniška izseljeničke akcije; Apolon Eropkin: Problemi štednje; Lj. M. M. Stojadinović: Finansijski položaj kraljevine SHS itd. Posamezna številka stane 25 Din, letno 250 Din. Uprava: Zagreb, Maravska 30.

Montanistični velesjem v Pragi. Kakor nam javlja ravnateljstvo Praških mednarodnih velesesjmov, bo ob priliki letošnjega jesenskega velesesja (od 9 avgusta do 5. septembra) organiziran v Pragi prvi Montanistični velesjem. Ta velesjem bo razdelil v skupine, ki bodo obsegale vse produkte in sirovine kakor tudi stroje itd. omenjene panoge. Prva skupina bo obsegala produkte rudnikov (vzorec premoga, briket, koksa, rud. anglomerator, ekspozicije iz raznih panog rudarskih obratov, n. pr. socialno ureditev rudnikov, načrte, delavskih kolonij, konsumov itd.). V drugi skupini bo razstavljeno iskanje rud, kopanje rudnikov in rudniška oprava, eksplozivne snovi, rudniški transport (vlak in prevozna sredstva), rudniška ventilacija, izsuševanje rudnikov, fabrikacija briket, uporaba elektrike itd. Tretja skupina: koks in njegova uporaba, topilnice, moderni način kurjave v gospodinjstvu, trgovina s premogom. Četrta skupina: ekspozicija preluknevalnih zavodov za varčno izrabo kurjave, ekspozicije laboratorijev, literatura, fotografije itd. Ta mantanistični velesjem bo prva privedel te vrste v Srednji Evropi in že se daj vzbuja veliko pozornost zainteresiranih krogov.

Nazadovanje nemškega indeksa cen na debelo. Dne 19. t. m. preračunana indeksna številka za cene na debelo je padla proti 12. t. m. od 123,5 na 123, to je za 0,3 odstotka. Popustili sta skupni kmetijskih pridelkov in industrijskega blaga.

Znižanje izvoznih carin v Rumuniji. Iz Bukarešte poročajo: Rumunska vlada je znižala vse izvoznocarinskih postavk v svrhu povečanja izvoza. Znižanja se gibljejo med 30 do 90 odstotkov. Znižana je izvozna carina za nafto, lesne izdelke, živo živino, meso in mesne izdelke.

Dopisi

STARA LOKA. Pri pogrebu g. dr. Karla Trillerja so položili na njegov grob mnogo cvetne vence. Ko so naslednji dan nekateri obiskali njegov grob, so našli samo še kup razmetanega zelenja brez vsakega cvetja. Ali so ljudje brez vsakega čustva in omike, da nimajo nobene pietete napram pokojnim? Ali se cerkveno predstojništvo nič ne zanima za lastnino na pokopališču, ali bi ne mogel cerkvenik napraviti na pokopališču red s tem, da bi naznanil tatove oročnikom, ne pa mirno gledal, kako se ro-pa? Ta slučaj ni prvi, zato bi bilo zelo koristno, da bi pristojna oblast krivice občutno kaznovala. Sramota, je ako izginejo že prvi dan z groba rože in ako najdejo pokopani prijetelji, ko pridejo obiskat grob, vse izropano, kakor se je sedaj zgodilo.

KRANJ. Gledališki oder Narodne čitalnice v Kranju vprizori danes v sredo dne 26. maja točno ob pol 9. zvečer v proslavo 50 letnice rojstva našega Ivana Cankarja njegovo izro »Pojunjanje v dolini šentiljanskej«. Irsvo v treh aktih. Režira Ivan Fugina. Pred igrjo govori g. prof. Ivan Kolar o Cankarju. Pri igrji sodeluje orkester Narodne čitalnice pod vodstvom g. Stanka Završnika. Ponovno se opozarja p. n. občinstvo, da je vstop med dejanjem vsake mu strogo prepovedan.

TRŽIČ. Orkestralno društvo Glasb. Matice v Ljubljani priredi v nedeljo dne 30. maja v sokolski koncert. Na sporedu so skladbe gg. Škrlanca, Lajovic, Adamiča, Dvofaka in Čajkovskega. Koncert se začne ob pol 4. popoldne in konča ob pol 6. tako, da se vsakdo iz okolice od Kranja navzgor lahko posluži železnice. Zanimanje za koncert je veliko, vstopnice se dobe v predprodaji pri ravnatelju Lajovicu v meščanski šoli.

TRŽIČ. Veliki župan ljubljanske oblasti je odredil, da se za tržiški sodni okraj izvoli nov cestni odbor, ker je staremu njegova poslovna doba že davno potekla. Stari gospodje cestni odborniki so mislili namreč, da je odborniška čast postala že kar hišna pravica, ki jih ni bilo treba, da bi se ukvarjali z delom. Nove volitve so se vršile pretečeno nedeljo v vseh občinah sodnega okraja Tržič. Občinski odbor tržiški se je zbral k volitvam ob deseti dopoldne. Gospodje odborniki SLS in gospod župnik so se volitev vzdržali in niso prišli na volišče. Z 18 glasovi so bili nato v cestni odbor izvoljeni gg. Jelenc Anton, Jerman Franc in Toporiš Joško. Izvoljenci so morali, ki s svojim delom v občini jamčijo, da se bodo po njem uredile tudi tržiške okrajne ceste. Cestni odbor je tako prišel v napredne roke, postojanka za postojanko pada, pred nami pa vstaja doba dela za resničen napredek ljudstva.

TRŽIČ. Po precejšnjem odmoru se je sestel v petek zopet občinski odbor k redni četrtletni seji pod predsedstvom župana g. Lončarja. Poročilo županovo se je dotaknilo sitnosti g. Gassnerja, čegar spomin so odborniki počastili z dvigom raz sedežev in soglasno odobrili ukrepe županstva ob priliki njegove smrti. Prošnja za proglas mesta je podana in mora priti vsak čas rešitev. Težke skrbi je povzročala najemna pogodba za Devovo hišo na eni strani s njenim lastnikom, na drugi strani s podnajemnikom državnim erariem za nastanitev sodišča. Oboje se bliža zadovoljivemu koncu in se sodišče v najkrajšem času vseli. Ker ima Tržič svojo carinarnico, ki pobira zanj takozvano kalidmno, je vse hvale vredno, da prosil Tržič za izplačilo maiste, obenem pa predloži načrte za regulacijo ceste, ki pelje na kolodvor in k carinarnici. Cesta bo temeljito popravljena, kar je že tudi skrajni čas. Samostojna zdravstvena občina Tržič je vložila za ustanovitev dečje stanice znesek 30.000 Din. Nato je odbor obravnaval obračun za leto 1925, ki izkazuje 835 tisoč 895 Din dohodkov in za 81.000 Din manj zidatkov, to pa vsled tega, ker je tukajšnja predilnica izvršila neko plačilo za leto 1926. Še v decembru 1925. Po malenkostnih pojasnilih je bil obračun z vočinski mi glasovi odobren. Klavirica je končno po 12 letih zidanja in popraviljanja izročena svojemu namenu. Županstvo naprosi za kreacijo mesta za živnozdravnika, ki ga Tržič in okolica tako nujno potrebuje. Potrdil se je nov tržiški red in nova tarifa. Županstvo bo petresavalo vprašanje uvedbe žilvinskih sejmov za Tržič in okolico. Odbor sklene v nadaljnjih 3 letih prispevati vsa bo leto po 10.000 Din k zidavi nove moderne mrtvašnice, kjer bodo lahko pokladali na mrtvaški oder svoje pokojne vsi, ki nimajo doma za to primernega prostora in teh je v Tržiču prav veliko. Mrtvašnica se postavi že v najkrajšem času, potrebni denar založi s posojilom župna cerkev, ki bo skupaj z županstvom oddala tudi stavbna dela. Tako bo Tržič okrasil na eni strani svoje že sedaj prav čedno pokopališče, na drugi strani pa pridobil moderno vsem za hievam ustrezajočo mrtvašnico. Da je sprožil to lepo idejo, gre g. župniku resnična hvala.

Radovljica. V soboto dne 15. t. m. je sokolsko društvo skromno proslavilo šlehtico pričetka gradbe Sokolskega doma. Šele lastna streha je dala društvu potreben razmah. Graditev doma pa je pred petimi leti pokazala nesebični idealizem bratov Sokolov in njih neumorno vztrajnost. Sokolski dom je postal tekom petih let ne samo trdnja napredna trdnjava, ki kljuje vsem napadom nasprotnikov, temveč tudi važno središče kulturnega delovanja v triglavskem kotu. Začetek gradbe doma je tako važen mejnik v delovanju tukajšnjega Sokola, da je potrebno vsako leto obnoviti spomin na pomembno izvršeno delo, pri tem pa napraviti bilanco preteklega in načrt bodočega delovanja. Proslava je otvorila s kratkim, toda pomembnim nagovorom br. starosta Špicar. Nato pa je predaval br. Horvat o temi: »Kako smo gradili naš Sokolski dom«. Pokazal nam je razvoj društva, obrazložil vzroke začetka graditve doma in nam orisal vse težave zidanja, obenem pa tudi nesebičnost in vztrajnost

članstva, ki je tako gmočno, kakor tudi z lastnim neplačanim delom v veliki meri podporlo srečno dovršitev dela. Predavanje je pri članih, ki so večinoma sami aktivno sodelovali pri graditvi, ostavilo globok vtis in jih podkrepilo v trdnem sklepu, očuvati svoj dom pred vsakim napadom. Po predavanju so članice brezhibno izvajale praške vaje, a člani vaje na orodju. Zadnja telovadna točka pa je bil skupen nastop članov in članic v šestnajstori, ki so izvajali vaje, katere bo naše Sokolstvo pokazalo na praškem izletu. Med posameznimi točkami sporeda je pridno igral pomnoženi salonski orkester društva. Proslava je zaključila zilva slika, ki je simbolično prikazala graditev doma. V središču te slike pa se je v ozadju dvigala pred nami projicirana slika prezan umrlega br. Dernača, ki je bil kot graditelj doma duša delovanja društva pri gradbi. V krasni pomladanski noči so se člani in članice razšli s trdno vero, da ni sovražnika, ki bi mogel uničiti dom, ker v njegovih zidovih je lastni trud in znoj.

DOLENJI LOGATEC. Dramska sekcija JNAD Jadrana gostuje v nedeljo 30. maja v Sokolskem domu v Dolenjem Logatcu s Knoblauchovo duhovito in zabavno komedijo »Favne«. Dramska sekcija je s to igrjo dosegla v vseh večjih krajih Slovenije najlepši uspeh in je bila deležna zelo laskavih kritik. V Gor. Logatcu je bil že vprizorjen zadnji prizor drugega dejanja, ki je zbudil med množestveno publiko mnogo zanimanja.

RAKEK. Dramatični odsek Sokola na Rakeku je bil po otvoritvi društvene dvorane v tekočem letu pridno na delu. Diletantki, ki so v raznih igrjah nastopali, so se dvigali nad povprečnostjo in dokazali, da bi se na Rakeku dale vprizoriti tudi težje igre, ki zahtevajo rutiniranih igralcev. Vprizoritev »Zemlje« in »Veleje«, ki se je igrala pretečeno nedeljo v splošno priznanje, nam je to neizpodbitno dokazala. Tudi občinstvo je s svojim posetom predstav pokazalo, da zna ceniti trud in delo igralcev; njegov obisk ni bil le dolžnostni, ampak prišlo je, da se zabava in da uživa. Dramatični odsek je še mlad, a obeta mnogo, če bo vkljenil svoje delovanje v že naprej določen program. Tudi na novo odsko opremo bo treba misliti, kajti izkušnje so dokazale, da se na izposojevanje ni zanašati. Na binokostni ponedeljek popoldne ob 4. se na željo okolice vasi ponovi »Veleja«. Odsek je pridno na delu da popravi malenkostne hibe zadnje predstave tako, da bo ta zaključna predstava obenem tudi najboljša. Opozorjamo izletnike iz Cerknice, Begunj, Planine in drugod na to predstavo.

BOŠTANJ OB SAVI. Sokolsko društvo ima v delu nov prapor, čegar razvitje proslavi ob priliki javnega nastopa in pešpetni ce društvenega obstoja v nedeljo 13. junija.

KOČEVJE. 15. maja je vprizorila mešana osnovna šola v Kočevju Špicarjevo igrico »Pogumni Tonček«, ki je prav dobro izpadla. Vsi otroci, ki so povečini nastopili šele prvič na odru, so bili kos svoji nalogi, ter so rešili svoje vloge častno. Prav srčan je bil v svoji vlogi Tonček. Ki je očaral s svojjo sigurnostjo, lepo izgovarjavo in naravnim igranjem vsakogar. Krasno je bil izpeljan tudi vilinski ples. Omenim naj samo še »Učenjaka«, ki je s svojim nastopom privabil splošen smeh v dvorano. V prav dobrem razpoloženju in z zadovoljstvom so zapustili starši dvorano. Čula se je želja, da bi skoraj videli kaj takega. Da pa je privedel tako dobro uspeha, je predvsem zasluga g. Kopitarja, ki je neumorno vadil deco in mnogo prostih ur prebil z njo na šolskem odru. Vztrajno sta mu stala ob strani g. Otršek in g. Hartman, ki sta skrbela za izpopolnitev kulis in režiserju v vsem pomagala. Predvsem moramo pohvalno omeniti trud g. Hartmana, ljubitelja mladine. Našundiral je vilinski ples, kateremu se je divil

vsakdo. Takih moči je posebno treba kočevskemu učitelstvu.

ZIRI. Občinski odbor je sklenil lansko leto tako za pse po 50 Din. Dobro, nimamo nič proti temu. Samo da bi g. odborniki gledali, da se sklep tudi izvršuje. Koliko psov leta okrog, ki se je za nje plačalo samo po 3 Din kot čuvaje, vedno privezane. Koliko jih leta okrog, ki pa sploh nobeden nič ne plača za nje. Naredite temu konec, tukaj ni nobene razlike, drugače si bomo poiskali pravice drugod. Torej na delo bratski sporazum.

LITJA. Zaključni večer politične šole SDS se je končal z banketom v Sokolskem domu v soboto 15. t. m. Udeležilo se ga je okoli 140 oseb iz vseh slojev. Vse je sklepala ena mogočna misel — demokratska ideja. Sijajno manifestacijo napredne misli je otvoril predsednik Kolbe, oblastni tajnik dr. Rape pa je nato resumiral vso stvarino, ki se je obravnavala tekom večernih ur politične šole. Očrtal je tudi današnje mišerno stanje naše notranje politike ter posamezne vodilne politike. Z napitnico politiki SDS in našima voditeljema Žerjavu in Pribečeviču se je strnila vsa dvorana v enodušen izliv radosti. Kunstlerjev Tinko je referiral o poteku šole ter poročal o natančnem obisku posameznih udeležencev. Na paraskopnem aparatu sta prikazovala okrož. tajnik ter Lajovic Franci slike s kongresa naših političnih prvakov. K besedi se je oglašil še g. ravnatelj Cimerman, nakar je sledilo petje pevskega odseka naše krajeve organizacije. Imenom »Edinosti« se je njen predsednik g. Zajc zahvalil za ves trud vsem gg. predavateljem ter jih še povabil med nas. Delegat iz Šmartna g. Ognjeslav Pincinger je poročal o silnem razmahu naše misli v litjskem okrožju od početka do danes. Vsa prireditve, tudi okusna in skrbno prirejena zaokusa, ki so jo servirale naše vrle dame, je izpadla v vseplošno zadovoljstvo, moralni dobiček pa izkazuje visok plus.

ZAGORJE. Električna zadruga v Zagorju ob Savi je imela pred kratkim svoj VI. redni letni občni zbor, ki se je vršil v občinski dvorani. Prišla udeležba je bila znak, da so člani smatrali občni zbor le formalnim. Iz poročila zadržnika L. Kolenca je bilo razvidno, da se zadruga razvija normalno. Zadruga dobavlja falski tok potom Trboveljske premožokopne družbe ter plačuje po pogodbi iz leta 1922 tok po 1.125 Din za kilovatro uro. Znano pa je, da plačuje TPD Fali tok mnogo ceneje, zato se more upati, da bo ta cena toku tudi zadrugi popustila. Želodi bi bilo to že zato, da bi se elektrifikacija pospeševala in širila s cenejšim tokom zlasti v obrimstvu in domači industriji. Blagajnik g. M. Lazar je prečital blagajniško poročilo, iz katerega je posneti, da je blagajniško stanje prav zadovoljivo. Zadruga je svojo novo napravo delala sicer v letu 1922, v času največje draginje in najslabšega valutnega stanja dinarja, vendar se more pričakovati, da bo tekom 2 let popolnoma aktivna, vpoštevši lastno zalogo inštalacijskega materiala. Načelnik nadzorstva g. M. Čobal je poročal, da je nadzorstvo knjige pregledalo ter je predlagal načelstvu zaupnico. Izpadli člani načelstva g. I. Bojcar, g. M. Lazar in M. Weinberger so bili ponovno izvoljeni. Ker se obeta zadrugi v okolici postaje večja vporaba toka za silo, si bo zadruga nabavila nov transformator za 30 kw, ki je že naročen pri tvrdki »Elm«. Po kratki debati internega značaja je načelnik g. Korbar občni zbor zaključil.

REČICA OB PAKI. V četrtek dne 13. t. m. so vprizorili naši pridni diletantje ljudsko igrjo »Deseti brate«, ki je prav dobro uspela. Posebno se je odlikoval g. Milan Petrič v naslovni vlogi. Igral je tako naravno, da je prišla vloga do popolnega efekta. Težko vlogo »Kvasa« je Fran Pirtošek izborni izvedel. Gdč Kodermanova v vlogi »Marnice« je prišla do popolne veljave. G. Mir-

ko Petrič (Krjavelj) je bil najboljši izmed vseh. Gdč. Piano v »Marički«, Olga Lešnik v »Franciji« in gg. J. Munda v »Dol-fu« ter I. Obu v »Marjanu« so bili odlični. Istotako Mandelc v »graš. Benjaminu« in A. Podgoršek v vlogi Obrščaka ter »Krivec« in njegova žena »Krivčeva«. Tudi vse vloge kmetov in ostalih igralcev so bile prav dobro podane.

ROGAŠKA SLATINA. Vodnikova družba tudi v Rogški Slatini prav lepo uspeva. Kakor nam poročajo, je do sedaj nabral poverjenik g. Svet. Predan, učitelj v R. Slatini, že 50 članov ter dva ustanovnika, ki sta znana rodoljuba gg. Viljem Bizjak, tovarnar, in Fr. Ozom, švicar. Posnemajte!

DOLNJA LENDAVA. Prekmurski separatisti in Madžari so vcepili v prekmursko ljudstvo silno sovraštvo proti vsenu, kar ni iz Prekmurja in kar ni madžarsko. Posledica tega je, da otroci naših kolonistov v Zamostju ne morejo v šolo, ker jim Madžari ne dovolijo prostora v šolskem posloju. Slovenski otroci ostajajo brez pouka, Madžari pa imajo učiteljico — državo nameščenke in reden pouk. Ali res ne morejo naše oblasti rešiti te sramotne zadeve? Ali se bo smel res vsak madžaronček norčevati iz našega naroda in ali bomo morali vsled popustljivosti naših oblasti vsako tako roganje mirno gledati? Slovenska potrpežljivost je res brezmejna.

GOR. LENDAVA. Jugoslovanska Matica v Gornji Lendavi priredi dne 30. maja v slučaju slabega vremena dne 6. junija ve-

liko veselico na prostem pri ribnikih v Gor. Lendavi in vabi nanjo vso tukajšnje in daljnje občinstvo. Spored je prav pesiro zasnovan. Največje zanimanje bo vzbudila vsekakor beneška noč, ki je tudi na sporedu. Opozorjamo občinstvo, da bo to ena najlepših veselice teh vrst, zato naj nihče ne zamudi prilike. Vstopnina je prosta. Pričetek točno ob 14. uri. Ker so železniške zveze ugodne, se vsakomur nudi prilika, ki še ni bil na Goričanskem Prekmurju, da si ogleda lepo Gor. Lendavo.

Čuvarica
lepote, zdrave in nežne polti

CREME MOUSON

Predilnica in tkalnica Mite Ristića i sinovi

v Nišu potrebuje predilne delavceke na trostle tkalne stroje za razboje. Stanovanje, kurjava in razsvetljava brezplačno. Zaslужek prav dober. — Vprašanja na gornji naslov.

Starešinstvo »Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana« naznanja tužno vest, da je njen l. podstarosta, tovariš

dr. Rihard Bergmann

včeraj v Žalcu izdihnil svojo blago in plemenito dušo. Pogreb se vrši v sredo dne 26. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Žalcu. Tovariši, udeležite se v obilnem številu zadnje poti blagopokojnika.

V Ljubljani, dne 25. maja 1926.

Starešinstvo.

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja ob smrti našega ljubljeneega, nepozabnega soproga in očeta, gospoda

FRANJA STEGU

izrekam vsem prijateljem in znancem, kakor tudi vsem onim, ki so nepozabnega spremili na zadnji poti, najprisrčnejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujem prečastiti duhovščini, pevskeemu društvu »Oljka« in »Železničarski godbi« v Celju.

Celje, dne 25. majnika 1926.

Rozalija Stegu v imenu sinov.

Olga dr. Bergmannova roj. Potočnik, naznanja v svojem imenu teri menu sorodnikov žalostno vest, da je njen ljubljani soprog, gospod med. univ.

dr. Rihard Bergmann

okrožni in železniški zdravnik, zdravnik Okrož. urada za zavar. delavcev in bratovske skladnice, namestnik Zdravniškega sveta za Slovenijo, odbornik Zdravniške komore, podpredsednik Zveze blagajniških zdravnikov, organizacije železn. zdravnikov, organizacije okrožnih zdravnikov, l. podstarosta Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana, načelnik gasilske župe žalske, načelnik Prostovoljnega gasilnega društva Žalec, občinski odbornik trga Žalec, imejitelj reda sv. Save IV. razreda, zlate kolajne za civilne zasluge I. razreda, član gasilske župe žalske itd.

v ponedeljek, dne 24. maja ob 7. zvečer po dolgi in težki bolezni v 45. letu starosti preminul.

Pogreb predragega pokojnika bo v sredo, dne 26. maja ob 5. uri popoldne z doma na žalsko pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 27. t. m. ob pol 9. dop. v žalski župni cerkvi.

Žalec, dne 25. maja 1926.

Izven Žalca se posebna naznanila ne razpošiljaj

Modni salon
s klobuki
E. Dikanović

Ljubljana,
Sv. Petra c. 27
poleg hotela Tiatnik
priporoča svojo
bogato zalogo
slamnikov in
svilnatih
klobukov.
Popravila
(prekrojanje)
Spatri-obli ke
vedno v zalogi.
Cene najnižje.

Iz korotanske zgodovine je zajet roman

Angelin
Hidar

Spisal Ivan Lah,
Cena vezani knjigi Din
23, po pošti Din 1-50 več.
Izdala
Tiskovna zadruga
v Ljubljani.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Zenitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Natakarica

mlada in poštena, se sprejme. Povprašati se v trgovini od 3-4 pop. na Metum trga 13. 13247

Gospodična

razsvetljena, poštena, marljiva, ki nima nobenih sorodstev, a je dobra kuharica in ima veselje do gostinje, se sprejme kot pomoč gospodinjice. Poudariti se hoče tudi pri kuhanju in pranju. Poudariti se hoče tudi pri kuhanju in pranju. Poudariti se hoče tudi pri kuhanju in pranju. 13257

Učiteljica

želi za dobro veliki politični kabinetski primeren službo. Dopolni prosi pod »Marilja in znanstvena« na upravo »Jutra«. 13261

Šivilja

želi mesta v kakem modnem salonu ali trgovini v vrhovi spoštovitosti v svoji stroki, najraje kjer bi imela tudi stanovanje in hrano. Cenjena ponudba na upravo »Jutra« pod »Priloga 24«. 13264

Uradnik

samoizjaven korespondent in knjigovodja, vešč tudi lesno stroko, želi primerenega mesta. Cenjena dopisje pod »Vestnik 21« na upravo »Jutra«. 13264

Stalno službo

želim v mestu ali na deželi — Sem prost vojaščinu ter govorim slovensko, in slov. Nagrajen 200 Din. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Priloga 21«. 13262

Rekonvalescent

tehnik, strojno-elektr., slovenski in nemški korespondent, zna angleško — bi opravljal kakor lahko delo za hrano in stanovanje, najraje pri lesem podjetju na Gorenjskem. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Priloga 21«. 13262

Izurjen strojničnik

ali elektromonter, do 30 let, moč 1350 primerne službe. Nastopi lahko takoj. Če more, poče z družinskimi stvarmi. Ponudbe se prosijo na upravo »Jutra« pod »Oženjen«. 13263

Trgovski pomočnik

začetnik, 18 let, službo v mestu ali na deželi. Nastop takoj. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Priloga 21«. 13261

Kontorist

absoluten tr. 30 let, nekaj let prakse, zmožen vseh pisarniških del, 18 let nam. Dopolni dopisje pod »Vestnik 21« na upr. »Jutra«. 13265

2 jamska paznika

z večletno prakso, absolutno državne rade, 30 let, 18 let nam. Dopolni dopisje pod »Vestnik 21« na upr. »Jutra«. 13265

Prodajalka

želi mesto — tudi na deželi. Cenjena dopisje na upr. »Jutra« pod »Priloga 21«. 13261

Notarski kandidat

z prakso, 18 let, mesto — Naslov pove upr. »Jutra«. 13261

Službo oskrbnika

18 let, skrben in vesten, ožen, moč. — Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Priloga 21«. 13261

Proda se:

decimálna tehtnica za otroke z mrežo, mala sofa, stoliki, leseni stol, okvirji za ogledala, razpisi in sablje. Kje, pove upr. »Jutra«. 13261

Spalnica

skoraj nova, iz mehkega lesa, se radi selitve upodobi. Polno se proda v bližini na Bleiweisovi cesti 5. 13268

Sokolski kraj

založen leta 1925, samo parkat nošen, srednje velikosti, se proda za 420 Din. Naslov pove upr. »Jutra«. 13269

Pisalni stroj

Remington 10, malo rabljen, se po ugodni ceni proda v kavarni Leon med 2. in 7. uro pop. 13267

Ugodna prilika za sportnike

Spiegel Reflex Klapp kamera 9 x 12, Zeiss Tessar 1:4,5, 3 dvojne kasete, popolnoma nova, se za 5000 Din prodaja. Arko, Ljubljana, Kersnikova ul. št. 5 (12-2. ure). 13269

Šivalni stroj

»Singer« (Blumfeldt), malo rabljen, se proda v »Ljubljani« (Bodni) ulici št. 15, 1. nadst., denno. 13270

Špálnica

kompletna, dobro ohranjena, se proda v »Ljubljani« (Bodni) ulici št. 15, 1. nadst., denno. 13271

premog, drva, »Ilirija«

Kralja Petra trg 8, tel. 220 koks, cement. 13248

Inštrumente

za kompletno godbo na piščali proda po nizki ceni. Zeleničarska godba Zidani most. 13271

Tovorni avto »Fiat«

35 HP, tovarna tešina 1500 kg, do 4 ohranjen, se po ceni proda. Ponudbe na: Konzumno društvo za Slovenijo, Ljubljana VII, poštni predal 72. 13241

2 mizarska vajenca

se sprejmeta. — Istom se po ugodni ceni proda električni motor 5 HP, 440 volt, za istoimenski tok. Karol Adam, strojno mizarstvo v Kranju. 13266

Jekleni, žične vrvi

za vpenjanje (Drahtseilbahn) ca. 1000 m, v zelo dobrem stanju, po ugodni ceni prodaja. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Vpenjanje«. 13268

Kavarniška oprema

kompletna, za manjšo kavarno: biljard, marmornate mizice ter večje kaminate in lesene mize, stoli, klopi, posoda in posode, se zelo ugodno proda. Naslov pove upr. »Jutra«. 13264

Mlinarji, pozor!

Proda se skoraj nova mlinška oprema — Kje, pove upr. »Jutra«. 13261

Opalograph

skoraj nov, se po nizki ceni proda. Naslov pove upr. »Jutra«. 13277

Proda se po 2,75 Din za kg

rosilsko prof. 24, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100. Kje, pove upr. »Jutra«. 13263

Sveže natrta jajca

prodača in razpisovalna veščina, se najin 12 dni dnevni cenitrička Ed. Suppan, Prištava. 13279

Avto

2739 HP, 500 cc, sedeseden, električni, zagnan, skoraj nove, se proda v »Ljubljani« (Bodni) ulici št. 15, 1. nadst., denno. 13261

100 vagonov drv

suhih, bukovih in gabrovih 1 m dolgi, ima napredni za takojšnjo dostavo proti takojšnjo plačilo. Stanjo Jutra, Trebeje, Dolenski. 13263

Otomane

v damatu 700 Din, v blagru 800-1000 Din, zimske in letne, v vsaki kmeti, najbolje izdelane, kmeti najceneje pri Rudolf Sever, Ljubljana, Gospodarska cesta 36. 148

Moško kolo

dobro ohranjeno, se po zelo ugodni ceni proda. Ogleda se na mitnici na Poljski cesti. 13268

Samo pri baterijah

»Varta« ni nikakega riska, ampak popolna garancija za pravilno funkcioniranje. 13271

Okovani zaboji.

3 dobro okovani zaboji (skrinje) z ključavnicami, pripravni za kramarje in še več drugih stvari se ugodno proda. Vpraša se v trafiki Blaž, Dunajska cesta 12. 13262

Pult in stelaže

za trgovino, napredni. — Naslov pove upr. »Jutra«. 13269

2 pisalna stroja

po ugodni ceni napredni. Naslov pove upr. »Jutra«. 13279

Štirisedežni avto

znanke »De Dion Bouton«, v dobrem stanju in po zelo ugodni ceni prodam. Naslov pove upr. »Jutra«. 13274

Pisalni stroj

Remington 10, malo rabljen, se po ugodni ceni proda v kavarni Leon med 2. in 7. uro pop. 13267

Ugodna prilika za sportnike

Spiegel Reflex Klapp kamera 9 x 12, Zeiss Tessar 1:4,5, 3 dvojne kasete, popolnoma nova, se za 5000 Din prodaja. Arko, Ljubljana, Kersnikova ul. št. 5 (12-2. ure). 13269

Šivalni stroj

»Singer« (Blumfeldt), malo rabljen, se proda v »Ljubljani« (Bodni) ulici št. 15, 1. nadst., denno. 13270

Špálnica

kompletna, dobro ohranjena, se proda v »Ljubljani« (Bodni) ulici št. 15, 1. nadst., denno. 13271

premog, drva, »Ilirija«

Kralja Petra trg 8, tel. 220 koks, cement. 13248

Knjigoveški rezalni stroj

(Dekselher) za lepenco — malo rabljen in dobro ohranjen, se kupi takoj. Ponudbe z navedbo cene na upr. »Jutra« pod »Rezalni stroj«. 13229

Hrastovih podov

33 mm, 18-23 cm, 250 se kupi vedno množično proti takojšnjo plačilo. Ponudbe tudi hrastove nečistane plohe 1 in 11, od 3 m, 50 cm naprej, 10/90 25 cm naprej, mm 50, 70, 80. Ponudbe z navedbo cene na upr. »Jutra« pod »Hrastovi plohi«. 13225

Gospodinjice, šivilje, krojači in kovarji bodete z očjem

zadevalni le, če ga kupite pri trdki D. Marušič, Sv. Petra cesta 40. Na dohodu in drobno od 1 kg naprej. 13260

Vsakovratno zlato kupuje

po najvišji cenah Črne, juvelir Ljubljana, Wolfova ul. 3. 64

Pojnojarjenik

z razmahom od 65 cm — lahko nov ali malo rabljen, kupimo. Ponudbe z navedbo cene na naslov: »Narodna Soba«, Zagreb, Nikoljeva br. 14. 13264

Motorno kolo

z predstavnimi, se kupi. — Ponudbe z navedbo cene na upr. »Jutra« pod »Priloga 21«. 13261

Srebrne krone

goldenarje in slatnike kupimo urbane, Narodni dom, Maribor. 13260

Škrofovo škrofo

letošnje, zdravo, popolnoma novo, kupi vsako množico. Rudolf Dergan, Trzin, Laško. 13261

Kostanjeva taninska drva

polnoplajna, plača po najvišji cenit na prosit ponudbe prosto vagon Franc Kurnik Podplat, Slovenija. 13263

Vino

Nakup najfinjših ljutomerskih vin kakor vina iz mešanih nasadov po ugodnih cenah v vsaki množini najkvalitetnejše posreduje Vinar, aka zadruga »Jeruzalemljani« z z. o. z., Ivanjke, Gospodarska cesta 36. 148

Vedno sveža jajca

v zabojih od 300 komadov skraj, razpisalno po konkurenčni ceni. Naslov: Poštni predal 5, Novo mesto. 13265

Sadijcev

provostri iz masenec jabolk proda A. Oset, Maribor. 13279

Pevski zbor

Glasbene Matice Vaje za ženski zbor v torek in četrtak ob 20. uri, za moški zbor sredo in petek ob 20. uri. — Odhoda. 13264

Kdo zamenja

stanovanjsko hišo v Nemški Avstriji z enako v Ljubljani? Dopolni dopisje pod »Vestnik 21« na upr. »Jutra«. 13262

Prodaj posestvo

na katerem se redi do pet glav živine, v bližini rudnika Zagorje ob Savi. Cena po dogovoru. — Pojasnila daje Jakob Osepek, št. Lambert, žel. postaja Sava. 13265

Majhna hišica

prilagojena za urarja, se kupi v Ljubljani ali v kakem večjem industrijskem kraju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Priloga 21«. 13261

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljubljani. Ponudbe pod »Priloga 21«. 13261

Prodaj posestvo

v izmeri 23 orolov (7 gosa, 5 njiv, ostalo v travnikih) skupno ali posamezno. — Pojasnila daje po Jakob Furman, Konjiska vas 22, polta Konjice, Slav. 13266

Enonadstropna hiša

obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kleti, velika vrt in prostora za lokal ali obrtniško delavnico, v središču trga v Ljub

Gaston Leroux:

Prikazen v Operi

Gg. ravnatelj si nista dala reči dvakrat. Prav nič nista zglobljala časa z razglabljanjem, kako je moglo to vražje sporočilo priti v kabinet, ki sta ga zaklepala z največjo skrbnostjo. Priložnost se jima je zdela pripravna, da zasačita tajinstvenega izsiljevalca. Potem ko sta povedala pod pečatom največje skrivnosti celo zadevo Gabrielu in Mercierju, sta vtaknila dvajset tisočakov kuverto in jo izročila brez izpraševanja mami Giry, ki je bila sprejeta nazaj v službo. Vratarica ni kazala nikakega začudenja. Ni ji menda treba naglašati, da so jo nadzorovali. Sicer pa je takoj odšla v fantomovo ložo in položila dragoceni omot na mizico. Oba ravnatelja, Gabriel in Mercier so se skrili tako, da niso med celo predstavo niti za hip izgubili kuverte izpred oči. Ker se omot ni nikamor ganil, so ga nadzorovali še po predstavi. Gledališče se je izpraznilo, odšla je tudi že gospa Giry. gg. ravnatelj, Gabriel in Mercier pa so še vedno prežali iz svojega skrivališča. Končno so se naveličali in odprli so kuverto, potem ko so se prepričali, da pečati niso bil zlomljeni.

Na prvi pogled sta Richard in Moncharmin sodila, da so bankovci še vedno tu. Pri drugem pogledu pa sta opazila, da niso več isti. Dvajset pravih bankovcev je izginilo, namesto njih pa sta našla v kuverti dvajset listkov »Svete Burke! Ali je bilo jeze in tudi groze!

»To je pa hujše kot pri Robertu Houdinu!« je vzkliknil Gabriel. »Da!« je odvrnil Richard, »in tudi dražje!«

Moncharmin je hotel takoj poslati po policijskega komisarja. Richard pa se je temu protivil. Brez dvoma je imel svoj poseben načrt, zakaj dejal je: »Ne bodiva smešna! Cel Pariz bi se nama smejal. F. O. je dobil prvo partijo igre, drugo dobiva pa midva.« Očividno je mislil na prihodnjo mesečnino.

Vendar sta bila tako grdo osleparjena, da se tekom naslednjih tednov nista mogla otrestiti potrtosti, ki je bila, pri moji veri, povsem razumljiva. Ne smemo pozabiti, da gg. ravnatelja zato nista takoj dala sta nadzirati mamo Giry, s katero po Richardovi zapovedi ni ničevala, da ta čudna pustolovščina morda le ni nič drugega nego neokusna šala, ki sta jo brez dvoma priredila njuna prednika in ki je ne gre prej razglasiti, dokler ne doženeta njene prave svrhe.

To misel pa je v nekaterih trenutkih kalil pri Moncharminu sum na samega Richarda, ki je imel včasih prav šemaste domisleke. Tako sta, pripravljena na vse slučaje, čakala na dogodke. Nadzirala sta in dala sta nadzirati mamo Giry, s katero po Richardovi zapovedi ni smel nihče govoriti o zadevi. »Če je skrivka,« je dejal, »tedaj so bankovci že davno na varnem. Po moji presodbi pa je le slaboumna babnica!«

»Veliko tepcev je pri celi tej zadevi!« je zamišljeno odvrnil Moncharmin.

»Kdo je mogel to slutiti?« je vzdihnil Richard. »Toda ne boj se... prihodnjič bom opreznjši!...«

Tako je napočil drugi rok... natančno istega dne, ko je izginila Kristina Daač.

Zjutraj sta prejela od fantoma pismo, ki ju je opozarjalo, da je zapadel plačilni rok. »Storita kakor zadnjič!« ju je ljubeznivo poučeval F. O. »Imenitno se je izteklo. Izročita kuverto z dvajsetimi tisočji frankov tej izborni gospe Giry!«

Pismu je bila pridejana podobna kuverta kakor prvič. Treba jo je bilo le napolniti. To opravilo bi se moralo izvršiti še isti večer, pol ure pred začetkom predstave. Zatorej vstopimo v ravnateljski brlog nekako pol ure, preden se dvigne zagrinjalo nad tisto znamenito predstavo »Fausta«.

Richard je pokazal kuverto Moncharminu, nato je naštel pred njim dvajset tisoč frankov in jih vtaknil v omot, ne da bi ga zalepil.

»In zdaj,« je dejal, »mi pokličite mamo Giry!«

Šli so po staro. Vstopila je s spoštljivim priklonom. Imela je še vedno isto obleko iz črnega tafta, ki pa je postajal že nevarno rjast in je celo prehajal v barvo španskega bezga. Nosila je znani sajasti klobuk s perjanico. Videti je bila imenitne volje. Takoj je rekla:

»Dober večer, gospoda! Gotovo sta me klicala zaradi kuverte, kajne?«

»Da, gospa Giry!« je odgovoril Richard nenavadno ljubeznivo... »Zaradi kuverte... in še za nekaj drugega.«

»Na uslugo sem vam, gospod ravnatelj; mama Giry je zato tu, da vam odgovarja.«

»Ali sta si še zmerom dobra s fantomom?«

»Dobra, gospod ravnatelj, da bolje ni mogoče.«

»A tako! To naju pristočno veseli... Kajne, gospa Giry,« je rekel Richard s tonom posebne zaupljivosti... »med nami rečeno: vi niste neumni.«

»Kaj pa mislite, gospod ravnatelj!« je vzkliknila vratarica in ustavila prijazno guganje obeh črnih peres na sajastem klobuku. »Verujte mi, prosim, da še nihče ni dvomil o tem!«

»Strinjamo se in sporazumeli se bomo. Pripovedka o fantomu je izboren dovtip, kajne?«... Toda med nami rečeno, trajala je dovolj dolgo, zdaj se lahko neha.«

Gospa Giry je pogledala ravnatelja, kakor da govorita po kitajsko. Približala se je Richardovi pisalni mizi in je dejala dokaj vznemirjeno:

»Kaj hočete reči?... Ne razumem vas!«

»O! Prav dobro naju razumete... Zdaj pa nama najprej povejte, kako mu je ime.«

»Komu pa?«

»Vašemu skrivcu, gospa Giry!«

»Jaz da sem fantomova skrivka? Jaz?... Česa pa sem skrivka?«

»Delate vse, kar on hoče.«

»O, saj ni posebno siten, ne zahteva ničesar hudega!«

»In vam še vedno daje napitnino?«

»Ne morem se pritoževati!«

»Koliko vam da, da mu nesete to kuverto?«

»Deset frankov.«

»Hudika! To ni veliko!«

»Zakaj pa?«

»Takoj vam bom povedal, gospa Giry. Za sedaj pa bi želel vedeti, iz katerega... nenavadnega vzroka ste se zapisali z dušo in telesom ravno temu fantomu in ne kateremu drugemu... Za pet ali deset frankov se pač ne da kupiti prijateljstva in vdanosti gospe Giry.«

»Res je tako!... In tudi tisti vzrok vam lahko povem, gospod ravnatelj! Gotovo ni nič nečastnega pri tem!... Ravno nasprotno.«

»Ne dvomim, ne dvomim, gospa Giry!«

»Samo, veste... fantom nima rad, da pripovedujem njegove zadeve.«

»Tako! Tako!« se je porogal Richard.

»Vendar ta se tiče samo mene!« je povzela stara... »Poslušajte tedaj: Nekega večera sem našla v loži št. 5. name naslovljeno pismo... Bil je nekak list, popisan z rdečo tinto... Ni potrebno, da bi vam brala ta list, gospod ravnatelj... Znam ga z glave... iv ga ne pozabim nikdar, tudi če bi živela sto let!...«

ČEVLJARJI POZOR!

Prvo čevljarstvo učilišče v Ljubljani, otvori priročnovalni teoretični in praktični tečaj za g. mojstre in g. pomočnike. Sprejemajo se tudi udeleženci iz dežele. — Pojasnila in prijave sprejema oblastveno priznani strokovni učitelj in vodja tečaja K. Majce, Celovška cesta 57, Ljubljana VII. 4057-a

Tvrdka Viktor Jeločnik naznana žalostno vest, da je njena dolgoletna, vestna, uslužbenka, gospodična

Mera Mancini

kontoristinja

dne 24. t. m. na Kamniških planinah smrtno ponesrečila. Blagopokojnico ohranimo v večnem spominu.

Rožna dolina, 25. maja 1926.

Naznanjamo prelučno vest, da se je naš marljiv in zvesti skladščnik, gospod

Rado Sopčič

trgovski sotrudnik

dne 23. t. m. na Kamniških planinah smrtno ponesrečil. Blagega pokojnika ohranimo v trajnem spominu.

Ljubljana, 25. maja 1926.

„Pokatoto“

4091-a tovarna testenin d. z. o. z.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem prebrldko vest, da je naš ljubljani, vedno nepozabni sin, brat in stric, gospod

Ivo Sterle

uradnik Ljubljanske kreditne banke

v nedeljo dne 23. majnika zvečer smrtno ponesrečil v Kamniških planinah. Volja Vsemogočnega je bila, da se je moral posloviti od nas v cvetju mladosti.

Pogreb dragega Ivota se bo vršil iz mrtvašnice Sv. Krištofa na pokopališče k Sv. Križu v sredo 26. majnika ob 4. popoldne.

Ljubljana, dne 25. maja 1926.

Žalujoča rodbina Sterlelova in sorodniki.

Naš odbornik, gospod

dr. Rihard Bergmann

distriktni zdravnik itd.

je sinoči preminul.

Odličnemu, nadvse delavnemu prijatelju naroda večni spomin!

V Ljubljani, dne 25. maja 1926.

Odbor občine trg Zalec.

Ravnateljstvo in uradništvo Ljubljanske kreditne banke javlja tužno vest, da se je njen uradnik, gospod

IVAN STERLE

včeraj v gorah smrtno ponesrečil.

Pokojnemu, ki je bil vzoren uradnik in splošno priljubljen tovariš, ohranili bodemo najlepši spomin!

V Ljubljani, dne 25. maja 1926.

Od neizmerne žalosti potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš preljubi soprog, oče, stari oče, stric in tast, gospod

Franc Confidenti

v soboto, dne 22. maja 1926 ob 10. uri zvečer, previden s tolažili sv. vere v 64. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Vse svoje življenje je posvetil izključno le delu in skrbi za svoje drage ter prežgoda zapustil nas, ki nam je bil vse na svetu. Naj v miru počiva!

Pogreb predragega pokojnika se vrši v torek, dne 25. maja t. l. ob 4. uri popoldne izpred hiše žalosti v Zavodni na Okoliško pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo brala v župni cerkvi sv. Danijela v sredo ob polu 8. uri zjutraj.

Zavodna, dne 22. maja 1926.

4090-a

Rodbine:

Confidenti, Meglič, dr. Hrašovec, Detiček in Ivec.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Izjava: Kredit, Ljubljana Telefon 40, 457, 548, 805 in 807

Izvršni odbor Udruženja vojnih invalidov javlja nenadno prebridko izgubo svojega dolgoletnega odbornika, sedanjega podpredsednika in zvestega člana, tovariša

Ivo Sterleta

vojnega invalida, rez. podporočnika in bančnega uradnika iz Ljubljane.

Njegovo prezgodnjo smrt obžalujemo globoko njegovi tovariši in ga hočemo ohraniti v trajnem spominu.

Ljubljana, 25. maja 1926.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš preljubljeni sin in brat, gospod

Joško Mencej

zas. uradnik

dne 24. maja 1926 ob pol 21. uri zvečer po dolgem trpljenju previden s zakramenti sv. vere v 24. letu izdihnil svojo dušo. Pogreb draga pokojnika se vrši danes 26. maja t. l. ob pol 16. uri popoldne na mestnem pokopališču v Pobrežju. Sv. maše zadušnice se bodo brale v četrtek zjutraj ob pol 9. uri v cerkvi Matere milosti v Mariboru. Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Maribor, dne 26. maja 1926.

4104

Henrik, Marijana Mencej, starši
Henr. k. Franc, Ivana, brata in sestra.

Naša srčno ljubljen hčerka oziroma sestra, gospodična

Marija Beltram

je danes ob pol 3. uri zjutraj preminula.

Pogreb drage pokojnice se vrši jutri ob pol 5. iz hiše žalosti, Gosposvetska cesta 13, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 25. maja 1926

Žalujoči ostali.

Gasilno društvo v Žalcu javlja tužno vest, da je njen načelnik gospod

dr. Rihard Bergmann

podstarosta Jugoslovanske gasilske zveze, načelnik gasilske župe žalske itd.

sinoči odšel v večnost.

Vrli prvoboritelj in pogumni organizator gasilstva si je z neumornim in vztrajnim delom ustvaril neminljiv spomin.

Žalec, 25. maja 1926.

Gasilska župa žalska javlja tužno vest, da je po daljši, mučni bolezni preminul njen prvi prezasluzni načelnik in častni član

dr. Rihard Bergmann

I. podstarosta Jug. gasilske zveze Ljubljana, načelnik prostov. gas. društva Žalec, odlikovan z redom sv. Save IV. reda in z zlato kolajno za državljanske zasluge itd.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v sredo, dne 26. t. m. ob pol 5. popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Žalcu.

Slava njegovemu spominu!

Žalec, dne 25. maja 1926.

4096

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljubljena hčerka, sestra, sva-kinja

Mera Mancini

knjigovodkinja.

in njen zaročenec

Rado Sopčič

trgovski sotrudenik

v nedeljo 23. t. m. ob pol 4. popoldne v Kamniških planinah v svoji zgodni mladosti nenadoma preminula.

Truplo predragih pokojnih prepeljejo iz Kokre na Vič. Pogreb se vrši danes ob 6. uri popoldne iz mrtvašnice na Viču.

Rožna dolina, 26. maja 1926.

Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne naznanja tužno vest, da se je njen nadvse poštvalen član in odbornik, tovariš

IVAN STERLE

bančni uradnik

dne 23. t. m. smrtno ponesrečil v Kamniških planinah. Blagega pokojnika ohranijo vsi tovariši iz sve ovne vojne v najlepšem spominu. LJUBLJANA, dne 25. maja 1926.

Glavni odbor Z. S. V. v Ljubljani.

Prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je gospod

Amadio Bolaffio

veletržec v Gorici

včeraj po mukopolni bolezni preminul.

Ljubljana — Gorica, 25. maja 1926.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za počaščenje spomina in za vse dokaze sočutja ob smrti soproga, brata in strica, blagopokojnega

dr. Karla Trillerja

izražamo vsem prijateljem in znancem, darovalcem cvetja in vencev in vsem, ki so nam in javnosti tako nenadoma odvzetega ranjkega spremili v tako častnem sprevodu k zadnjemu počitku, svojo iskreno in najpri-srčnejšo zahvalo!

Posebna zahvala velja še za zadnje spremstvo prečastiti duhovščini v Ljubljani, Škofji Loki in Stari Loki, zastopnikom javnih uradov, korporacij in zavodov, Sokolskemu savezu ter sokolskima društvoma v Ljubljani in Škofji Loki, ki je priredilo pokojniku v svojih prostorih zadnji bratski sprejem, vsem govornikom za ganljive poslovilne govore ob rakvi in odprtem grobu ter škofjeloškimi pevci za pesmi, ki so jih pokojniku tako lepo zapeli v slovo!

Ohranimo vsi blagopokojnika in vzorno njegovo delovanje v trajnem spominu!

V LJUBLJANI, dne 23. majnika 1926.

Žalujoči preostali.

Najpopolnejši Stoewer šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri-
tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6 I.
Izposlavljen pouk 15-letna garancija
Telefon št. 980 28

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelek za popolno popravo emajliranja in ponikljanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroke. — Ceniki franco. „TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovška cesta 4.

Manufakturna trgovina

s celo zalogo in inventarjem, ali pa samo lokal z inventarjem, se takoj odda.

Vpraša se v trgovini H. Schmidt, Celje, Gosp. ulica šte. 4.

Veletvrdke, ki so v stanu dobavljati velike množine

LESNEGA OGLJA

naj javijo svoje naslove na upravo „Jutra“ pod šifro: „VAGONSKE DOBAVE“.

Dobro ohranjen, četudi starejši

d y n a m o

ca 50 PS, se kupi. Ponudbe na upravo lista pod „Dynamo“.

ULTRAPHON

veličasten izum v gramofoniji.

Gosp. Henriku J. Küchenmeisterju iz Berlina se je posrečilo, da je s pomočjo vzporejanja zvočnih valov kakor tudi potom rezonance skonstruiral instrument, ki glede jakosti in jasnosti tona daleč nadkriljuje vse dosedanje.

Človek se pa začudi, ko čuje, kako so toni ugodni in jasni in skoro docela prirodni: dobiva se vtis, kakor da poslušamo samega izvršujočega umetnika. Poleg tega je vsled velike jakosti tonov mogoče, da posluša tudi večji auditorij.

Ves inozemski tisk je pisal o tem izumu z velikim oduševljenjem, a uspeh ob poslednjem vselejmu v Leipzigu je bil kolosalen. V Berlinu že prirejajo z Ultraphonom koncerte in ples.

Iščejo se zastopstva po vseh večjih mestih.

Dopisi na firmo „Kopaonik“, akcionarsko društvo. Beograd, Topličin venac 4.

Srečke državne razredne loterije

so na boji iskane in priljubljene izmed teh, ker je vsaka druga srečka izžrebana.

Največji dobitki v najugodnejšem slučaju

Din 1,900.000

poleg tega več drugih visokih dobitkov po več stotisoč in nebroj po mnogo tisoč dinar, ev.

Prvo žrebanje se vrši dne 5. in 6. julija t. l.

Cena cele srečke 40— Din

Polovične 40— Din

Četrtnske 20— Din

Naročila sprejema že sedaj

Zadružna hranilnica

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Hipotekarna banka

jugoslovanskih hranilnic

Brzljavi
Gipotekarna v Ljubljani Telefon 172

(proje Kranjska deželna banka)

izvršuje vse bančne
posle in transakcije

Sprejema vloge na hranilne knjižice
in tekoči račun proti naj-
ugodnejšemu obrestovanju

ter daje vsakovratne kredite in prodajne.
Nakup in prodaja valut in deviz.

58